

KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

GEZİ PARKI EYLEMLERİ İLE BİRLİKTE
MAÇKA DEMOKRASİ PARKI'NIN
KULLANIM VE ANLAM AÇISINDAN DÖNÜŞÜMÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DUYGU KARAKEÇİLİ

Ekim, 2015

Duygu Karakeçili

Yüksek Lisans Tezi

2015

GEZİ PARKI EYLEMLERİ İLE BİRLİKTE
MAÇKA DEMOKRASİ PARKI'NIN
KULLANIM VE ANLAM AÇISINDAN DÖNÜŞÜMÜ

DUYGU KARAKEÇİLİ

Tasarım Programı'nda Yüksek Lisans derecesi
için gerekli kısmi şartların yerine getirilmesi amacıyla
Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne
teslim edilmiştir.

KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ
EKİM, 2015

KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

GEZİ PARKI EYLEMLERİ İLE BİRLİKTE
MAÇKA DEMOKRASİ PARKI'NIN
KULLANIM VE ANLAM AÇISINDAN DÖNÜŞÜMÜ

DUYGU KARAKEÇİLİ

ONAYLAYANLAR:

Yard. Doç. Dr. Didem KILIÇKIRAN (Danışman)

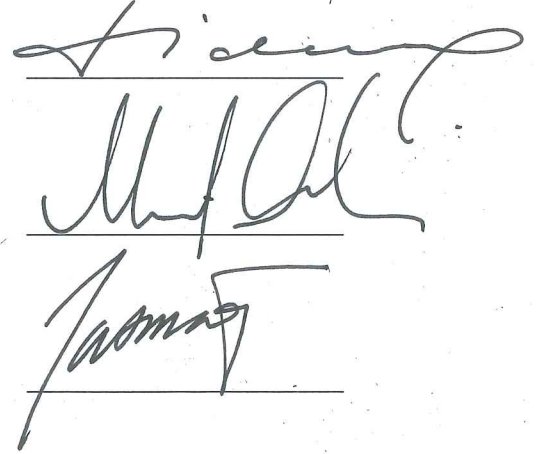
Kadir Has Üniversitesi

Doç. Dr. Murat ÇETİN

Kadir Has Üniversitesi

Y. Mimar Dr. Fatmagül ASLANER GEGEOĞLU

Kadir Has Üniversitesi

ONAY TARİHİ: 13/10/2015

“Ben, Duygu Karakeçili, bu Yüksek Lisans Tezinde sunulan çalışmanın şahsıma ait olduğunu ve başka çalışmalardan yaptığım alıntıların kaynaklarını kurallara uygun biçimde tez içerisinde belirttiğimi onaylıyorum.”

DUYGU KARAKEÇİLİ

ÖZET

GEZİ PARKI EYLEMLERİ İLE BİRLİKTE MAÇKA DEMOKRASİ PARKI'NIN KULLANIM VE ANLAM AÇISINDAN DÖNÜŞÜMÜ

Duygu KARAKEÇİLİ

Tasarım, Yüksek Lisans

Danışman: Yard.Doç.Dr. Didem KILIÇKIRAN

EKİM, 2015

Bu çalışma, Gezi Parkı Eylemleri'nin gerçekleştiği Haziran 2013 tarihi sonrasında Maçka Demokrasi Parkı'nın kullanım yoğunluğu ve kullanım biçimlerindeki dönüşümü ve parkın kentli için anlamının değişimini tartışmayı hedeflemektedir. Bu amaçla, çalışmada öncelikle Maçka Demokrasi Parkı için Prost Planı'ndan günümüze kadar yapılan plan çalışmaları ve parkın yakın döneme kadar kullanımına bir çerçeve sunulmakta, daha sonra ise Gezi Parkı Eylemleri ile birlikte ve eylemler sonrasında parkta gerçekleştirilen forumlar ve farklı nitelikteki kamusal etkinliklere odaklanılarak, bunların parkın kullanımına ve bir kentsel mekân olarak anlamının dönüşümüne katkıları tartışılmaktadır. Çalışmanın dayandığı alan araştırması, parkın sosyal medyada yer alış biçimlerinin ve park kullanımını destekleyici etiketler ve organizasyonların çözümlenmesinin yanı sıra, parkın bugünkü kullanıcılarıyla yapılan anketler ve yarı-yapılandırılmış derinlikli söyleşilerden elde edilen veriler üzerinden kurulmuştur. . Çalışma, Haziran 2013 tarihinden sonra, Maçka Demokrasi Parkı'nın daha yoğun bir biçimde kullanılıyor olduğuna ve bu yoğun kullanımla birlikte parkın kentli için anlamının olumlu yönde değiştiğine ve bir kamusal alan olarak benimsenip tercih edildiğine işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Maçka Demokrasi Parkı, Gezi Parkı Eylemleri, Kamusal Alan, Kent Parkı, Sosyal Medya ve Mekân

ABSTRACT

THE TRANSFORMATION OF MAÇKA DEMOKRASİ PARK IN TERMS OF PUBLIC USE AND MEANING SINCE THE GEZİ PARK EVENTS

Duygu KARAKEÇİLİ

Master of Arts in Design

Advisor: Asst.Prof.Dr. Didem KILIÇKIRAN

OCTOBER, 2015

The thesis aims to understand the transformation of ‘Maçka Demokrasi Parkı’ after the Gezi Events of June 2013, focusing on the density of use, forms of use, and the meanings attributed to the park by the public. The thesis begins with a historical account that discusses how the park was planned, used and transformed up until the Gezi Events, and continues with a discussion of the ways in which public forums and other activities that have taken place in the park since the Gezi Events have contributed to the transformation of the park in terms of the ways it is used and perceived. In terms of methodology, the thesis builds on the analysis of the ways the park has taken place in the social media, along with questionnaires and in-depth, semi-structured interviews conducted with the users of the park. After the discussion of the results, it concludes that the park has become a place that is much more densely used and much more positively perceived by the public particularly with respect to its negative image in the past, and that it has become a vibrant public space owing to the new park culture generated during the Gezi Events.

Keywords: Maçka Demokrasi Park, Gezi Events, Public Space, Urban Park, Social Media and Space

TEŐEKKÖR NOTU

Yüksek Lisans çalışmam sürecinde sabırla yanımda olduğunu hissettiren, Maçka Demokrasi Parkı üzerine çok keyifli bir konuda çalışmaya karar vermemde yardımcı olan ve cesaret veren, araştırma süreci boyunca bilgisi ve varlığıyla beni motive eden danışmanım Yard.Doç. Dr. Didem Kılıçkırın'a, hayatımın her anında yanımda olan, her zaman desteklerini hissettiğim, sevgileri ile bana güç veren canım aileme ve bu süreç içerisinde beni yalnız bırakmayan dostlarıma çok teşekkür ederim.

İçindekiler

Özet	i
Abstract	ii
Teşekkür Notu	iii
İçindekiler	iv
Tablo Listesi	v
Şekil Listesi	v
1 GİRİŞ	1
1.1 Problem Tanımı ve Amaç	1
1.2 Yöntem ve Kapsam Üzerine	3
2 MAÇKA DEMOKRASİ PARKI'NIN PLANLAMA VE DÖNÜŞÜMÜNE TARİHSEL BİR ÇERÇEVEDEN BAKIŞ	5
2.1 Planlama ve Değişim Süreçleri	5
2.1.1 Prost Planı'nda "Maçka 2 No.lu Park"	6
2.1.2 1990'larda Yeniden Düzenleme Çalışmaları: "Maçka Demokrasi Parkı"	14
2.2 Yeniden Düzenleme Sonrası Parkın Kullanım Durumu ve Sorunlar	30
3 GEZİ PARKI OLAYLARI VE SONRASINDA PARKIN DÖNÜŞÜMÜ	39
3.1 Gezi Parkı Eylemleri	39
3.2 Maçka Demokrasi Parkı'ndaki Forumlar	45
3.3 Sosyal Medyada Maçka Demokrasi Parkı	49
3.4 Parkın Yeni Kullanım Biçimleriyle Dönüşümü	52
4 PARK KULLANICILARIYLA YAPILAN ALAN ARAŞTIRMASININ SONUÇLARI	59
4.1 Anket Çalışmasının Sonuçları	60
4.2 Derinlikli Yarı-yapılandırılmış Söyleşilerin Sonuçları.....	75
5 TARTIŞMA VE SONUÇ	90
Kaynaklar	94
Ekler	
Ek A Anket Soruları	103

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Maçka Demokrasi Parkı'nda 2000-2006 yılları arasında işlenen asayiş suçları ve yüzdeleri	32
Tablo 2: Sosyal medya analizi	52
Tablo 3: Katılımcıların yaş dağılımı	62
Tablo 4: Katılımcıların cinsiyet dağılımı	62
Tablo 5: Katılımcıların parka gelmek için harcadıkları süre	64
Tablo 6: Katılımcıların parka ulaşım yöntemleri	64
Tablo 7: Katılımcıların parka gelme nedenlerinin artış-azalış karşılaştırması.....	66
Tablo 8: Katılımcıların parka gelme nedenlerinin 2013 Haziran öncesi-sonrası dağılımı	67
Tablo 9: Katılımcıların akşam parka gelme durumları	68
Tablo 10: Katılımcıların parka geliş sıklıkları	69
Tablo 11: Parkta geçirilen zaman.....	70
Tablo 12: Katılımcıların parktaki korku durumu	71
Tablo 13: Katılımcıların parkta kullandıkları bölgeler	73
Tablo 14: Katılımcıların parktaki iletişim durumları	74
Tablo 15: Katılımcıların parkı sosyal medyada paylaşım durumu	75
Tablo 16: Yarı-yapılandırılmış söyleşi katılımcılarının bilgileri	77

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Maçka Demokrasi Parkı'nın konumu	6
Şekil 2: Maçka 2 No.lu Park	8
Şekil 3: Maçka 2 No'lu Park'ın yeşil aksa bağlantısı olan köprü	9
Şekil 4: Parka gazino yarışması haberi	10
Şekil 5: 1989 yılında parkın durumu.....	12
Şekil 6: 1989 yılı parkın durumu – çayhane	13
Şekil 7: 1989 yılı parkın durumu	13
Şekil 8: 1989 yılı parkın durumu – Parktaki terkedilmiş yapılar	14
Şekil 9: 5 Ocak 1991 tarihli Hürriyet Gazetesi haberi 1	15
Şekil 10: 5 Ocak 1991 tarihli Hürriyet Gazetesi haberi 2	16
Şekil 11: Maçka Demokrasi Parkı meydanı	18
Şekil 12: Maçka Demokrasi Parkı'nın doğu yamacında spor alanı ve koşu pisti	19
Şekil 13: Maçka Demokrasi Parkı'nın üzerinden geçen teleferik.....	20
Şekil 14: Kadırgalar Caddesi üzerinden geçen köprü	20
Şekil 15: Maçka Demokrasi Parkı projesi.....	21
Şekil 16: Sanatçı atölyeleri, giyinme odaları, doktor ilkyardım merkezi, emanet dolapları için planlanan alanların günümüzdeki durumu 1	22
Şekil 17: Sanatçı atölyeleri, giyinme odaları, doktor ilkyardım merkezi, emanet dolapları için planlanan alanların günümüzdeki durumu 2.....	23
Şekil 18: Maçka Demokrasi Parkı kaskatlı suhavuzu.....	23
Şekil 19: Maçka Demokrasi Parkı kır kahveleri	25

Şekil 20: Parkın içindeki mekânların güvenlik kapıları.....	26
Şekil 21: Çocuk ilk yardım istasyonu olarak planlanan yapı.....	27
Şekil 22: Maçka Demokrasi Parkı.....	28
Şekil 23: Maçka Demokrasi Parkı'na otopark olarak hizmet etmesi amacıyla önerilen fakat şu an Opel servisi olarak kullanılan bina	29
Şekil 24: 'Görülebilir alanlar analizi'	33
Şekil 25: 25 Temmuz 2003 tarihli Hürriyet Gazetesi haberi	34
Şekil 26: 30 Ekim 2004 tarihli Milliyet Gazetesi haber detayı.....	36
Şekil 27: 30 Ekim 2004 tarihli Milliyet Gazetesi haberi	37
Şekil 28: 2009 senesi parkta ölümle sonuçlanan kavga haberi.....	38
Şekil 29: 2009 senesi parkta kavga haberi	38
Şekil 30: 2009 senesi parkta cinayet haberi	38
Şekil 31: Kamusal tuzak	39
Şekil 32: Topçu Kışlası	40
Şekil 33: Taksim Yayalaştırma Projesi ve Topçu Kışlası Projesi.....	41
Şekil 34: Mayıs 2013 - Yayalaştırma projesi yapım aşamasında	43
Şekil 35: Eylül 2013 – Yayalaştırma projesi sonrası Taksim Meydanı.....	43
Şekil 36: 30 Mayıs 2013 – Gezi Parkı'nda polis müdahalesi	45
Şekil 37: Maçka Forumu	47
Şekil 38: Forum yordam	49
Şekil 39: Gezi Parkı'nda ne nerede!.....	53
Şekil 40: Parktayoga.....	54
Şekil 41: Parkta Liferun koşusu	55
Şekil 42: Liferun-Kadına şiddete hayır koşusu.....	55
Şekil 43: Parkta Organik Yaşam Festivali	56
Şekil 44: Parkta Organik Yaşam Festivali'nden görüntüler	56
Şekil 45: Maçka Demokrasi Parkı doğu yamacı	57
Şekil 46: Maçka Demokrasi Parkı Nişantaşı'na çıkan yol.....	57
Şekil 47: Maçka Demokrasi Parkı doğu yamacı 2	58
Şekil 48: 21 Haziran 2015 tarihli Cumhuriyet Gazetesi haberi	59
Şekil 49: 21 Haziran 2015 tarihli Cumhuriyet Gazetesi haberi 2.....	60
Şekil 50: Maçka Demokrasi Parkı'nın bölgeleri.....	72

“Kentleri de rüyalar gibi arzular veya korkular kurar.”

Italo Calvino (1990: 52)

1. GİRİŞ

1.1. Problemin Tanımı ve Amaç

Yeşil alanlar tartışmasız hem kentler hem de kentliler için vazgeçilmez alanlardır. Kentte yaşayan insanların nefes alabilecekleri, zaman geçirebilecekleri, hem fiziksel hem de zihinsel açıdan sağlıklarını olumlu yönde etkileyecek alanlara ihtiyaçları vardır. Özellikle İstanbul gibi yüksek bir nüfusun, yoğun bir yapılaşma ve trafiğin bulunduğu bir metropolde yeşil alanlar kent için çok büyük önem taşımaktadır. Son yıllarda, kentte yeşil alanların giderek azalmasına karşı İstanbulluların da harekete geçtikleri, imza kampanyaları ve çeşitli eylemlerle varolan yeşil alanları korumaya çalıştıkları görülmektedir. Bilindiği gibi, bu eylemler içerisinde en önemlisi 27 Mayıs 2013 tarihinde başlayan Taksim Gezi Parkı Eylemleri olmuştur.

27 Mayıs 2013 tarihinde Gezi Parkı üzerinden başlayan olaylar kapsamı ve etkisi büyük, Gezi Parkı dışına yayılarak çevreye, diğer ilçelere, diğer illere de sıçrayan olaylar olmuştur. Her gün değişen ve gelişen bir mekânsal yapılanma ve kullanım zenginliği ile beraber mekânın anlamının da değiştiği görülmüştür.

Gezi Parkı sürecinde yaşanan olaylar mekânın toplumsal içeriğine dair birçok kavramın yeniden sorgulanmasına fırsat verdiği gibi, özellikle açık kamusal alanların kentliler için ne derece önemli olduğunu da ortaya koymuştur. Gezi Parkı Eylemleri ile birlikte kentsel parkları kaybetme kaygısı bu mekânların kullanım biçimlerinin yanı sıra kullanım yoğunluğunun da sorgulanmasına ve bu anlamda bir farkındalığın oluşmasına katkıda bulunmuştur. İstanbul merkezinde oldukça geniş bir alanı

kaplayan Maçka Demokrasi Parkı'nın da hem erişilebilir konumu, hem de özel olarak eylemlerin gerçekleştiği Gezi Parkı'na yakınlığı ile bu süreçten olumlu şekilde etkilendiği gözlenmiştir.

Bu tezde, yukarıda kısaca aktarılan süreçten Maçka Demokrasi Parkı'nın nasıl etkilendiği tartışılmaktadır. Gezi Eylemleri ile beraber etkisini gösteren toplum-mekânsal dönüşümün sosyal medyanın da etkisiyle Maçka Demokrasi Parkı'na yansıma biçimleri, parkın kullanım yoğunluğundaki olumlu değişim, kullanım biçimlerinin zenginleşmesi ve kullanıcıları için kamusal bir mekân olarak anlamının değişimine odaklanarak irdelenmektedir.

Gezi Parkı Eylemleri sürecinde ve sonrasında da görüldüğü üzere toplumsal mekânlar zaman içerisinde üretilmiş, ayrı ama ayrılabilir olmayan mekânlardır. Gezi Parkı eylemlerinin gerçekleştiği dönemde hem mekânlar üzerinde hem de sosyal medya kullanımındaki bazı kısıtlama ve yasaklar, kentlileri iletişim ve toplu hareket etme amacıyla alternatif yollar üretmeye ve sosyal medya dışında yeni buluşma noktaları oluşturmaya teşvik etmiştir. Gezi Eylemleri sırasında özgürlükler için sokaklara çıkan insanların başlattığı bu toplumsal hareket, 'Her Yer Taksim, Her Yer Direniş' sloganıyla başka kentsel mekânlara eklenilerek yayılım göstermiştir.

Mekânsal çoğalmanın bu denli hızlı yayılmasında ve bireylerin doğrudan deneyimlemedikleri fiziksel mekânlarda gerçekleşen ve çoğu ana akım medyaya yansımayan olaylardan hızla haberdar olup kendilerinin de farklı biçimlerde sürece katılmasında sosyal medyanın etkisi çok büyüktür. Bu çalışmada da Maçka Demokrasi Parkı anlamının ve kullanım biçimlerinin dönüşümünün hız kazanmasına ve yayılmasına sebep olan önemli etkenlerden birinin sosyal medya olduğu örnekler ile ilişkilendirilerek incelenmektedir.

Gezi Parkı Eylemleri sonrasında Maçka Demokrasi Parkı'nın dönüşümü ele alınması gereken çok önemli bir konudur. Öyle ki, bu tez çalışmasında toplumsal olayların kamusal alanları biçimlendirme yetisi de Maçka Demokrasi Parkı üzerinden incelenmekte olup, bu çalışmanın temel araştırma sorusu Maçka Demokrasi Parkı'nın Gezi Parkı Eylemlerinden sonraki dönüşümünü ve kullanım biçimlerindeki değişimi anlamaktır.

1.2. Yöntem ve Kapsam Üzerine

Günümüzde şehir plancıları tarafından yapılan kent planları, kentin misyon ve vizyonunu belirlemektedir. Kent planları kapsamında ele alınan arazi kullanım kararları da kentin vizyonunu oluşturan kararlardır. Toplumların yaşam standartlarını artırmak ve kentleri daha yaşanabilir, sürdürülebilir kılmak için her geçen gün yeni çalışmalar yapılmaktadır. Bir kentin kimliğini yaratan imge öğeleri aynı zamanda kentin geleceğini de oluşturmaktadır. Kentlerdeki gündelik etkileşimin en fazla olduğu alanlar ise muhakkak ki herkesin özgürce girebildiği, kullanabildiği, geçebildiği alanlar olan kamusal alanlardır. Bu anlamda kamusal alanlar toplumsal etkileşimin de en fazla olduğu alanlardır. Dolayısıyla toplumsal değişimlerle birlikte onlar da sürekli değişip dönüşürler. Gezi Parkı sürecinden sonra İstanbul genelinde parklarda gerçekleştirilen forumlarda da bu alanlar tüm aktörlerin kullanımına ve toplumsal paylaşıma olanak sağlayan ortamlar olarak kullanılmış ve kentteki kamusal alanların önemine dair farkındalığın artmasında rol oynamıştır.

Bu çalışmanın ilk bölümünde çalışmanın amaç, yöntem ve içeriği tartışılmakta, onu izleyen bölümde ise Maçka Demokrasi Parkı'nın planlama ve değişim süreçleri tarihsel bir çerçevede aktarılmaktadır. Bu ikinci bölümde parkın “Maçka 2 No.lu Park” olarak 1930'larda gerçekleştirilen Prost planındaki konumu ve

daha sonra Prof. Dr. Hande Suher ve ekibinin 1990'lardaki yeni düzenleme çalışmalarıyla birlikte "Maçka Demokrasi Parkı"na dönüşümü üzerinde durulmaktadır. Yine bu bölümün bir sonraki kısmında 1990'lar ve 2000'lerdeki Maçka Demokrasi Parkı'ndaki sorunlar ve parkın bu yıllardaki imajı, medyaya yansıyan haberlere de referansla tartışılmaktadır. Tezin üçüncü bölümünde ise Gezi Eylemleri kısaca aktarılacak, Gezi sürecinde ortaya çıkan ve Maçka Demokrasi Parkı'nda da oluşan park forumları üzerinde durulacaktır. Yukarıda da sözü edildiği gibi, eylemlerin olduğu dönemde sosyal medya çok aktif bir haberleşme ağı olarak kullanılmıştır. Bu bölümde sosyal medyada Maçka Demokrasi Parkı'nın yer alış biçimleri de incelenmektedir. Aktif sosyal medya kullanımı ile park buluşmalarının ve parkta farklı nitelikteki etkinliklerin ve kullanım biçimlerinin ortaya çıkışı da bu bölümde aktarılmaktadır.

Tezin dördüncü bölümünde ise çalışmanın alan araştırması aktarılmaktadır. Alan araştırması kapsamında, Maçka Demokrasi Parkı kullanıcıları ile internet üzerinden bir anket çalışması yapılmış, sonrasında ise derinlikli yarı-yapılandırılmış görüşmelerle parkın Gezi Eylemleri sonrasında kullanım ve anlam açısından dönüşümü çözümlenmeye çalışılmıştır.

Tezin son bölümü ise alan araştırmasının sonuçlarının tartışılmasına ayrılmıştır. Bu çalışma kapsamında yapılan alan araştırması, 2013 Haziran tarihinde gerçekleşen Gezi Parkı Eylemlerinden sonra, Maçka Demokrasi Parkı'nın bir kamusal alan olarak daha yoğun bir biçimde kullanıldığına ve parkın kentli için anlamının olumlu bir yönde değiştiğine işaret etmektedir. Bu anlamda çalışma, toplumsal olayların sadece yaşandıkları mekânları değil, özellikle bugün sosyal medyanın yoğun kullanımının da etkisiyle başka kentsel mekânları da dönüştürdüğünü göstermektedir.

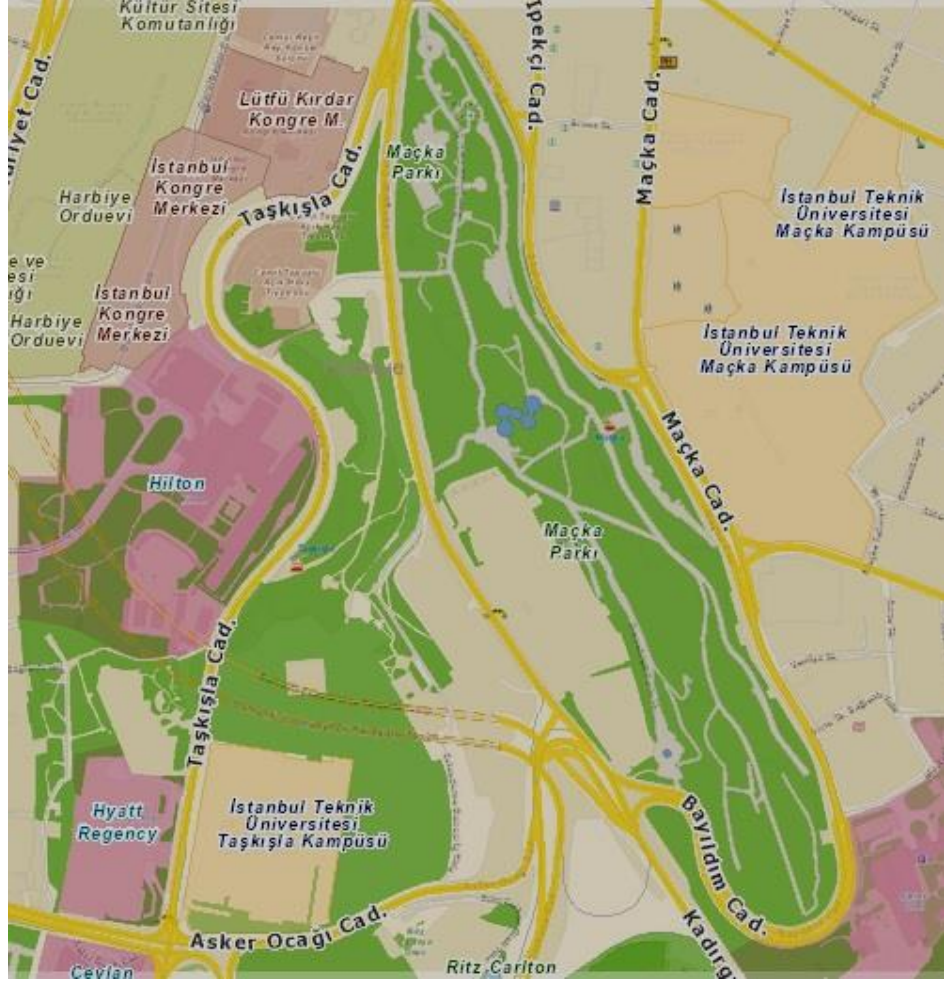
2. MAÇKA DEMOKRASİ PARKI'NIN PLANLAMA VE DÖNÜŞÜMÜNE TARİHSEL BİR ÇERÇEVEDEN BAKIŞ

2.1 Planlama ve Değişim Süreçleri

Maçka Demokrasi Parkı İstanbul'un kent merkezindeki 3 önemli ilçeden biri olan Şişli İlçesi'ne bağlı olup Harbiye Mahallesi sınırları içerisinde, Beşiktaş ve Beyoğlu ilçelerine de çok yakın mesafede bulunmaktadır. Park, Dolmabahçe'den Nişantaşı'na doğru uzanan Kadırgalar Caddesi boyunca caddenin iki yanındaki yamaçlarda yer almaktadır. Batı yamacında Taşkışla Caddesi ve doğu yamacında Maçka Caddesi parkın karşılıklı en yüksek noktalarını oluşturmaktadırlar. 1993 senesinden beri bu iki yamaç arasındaki ulaşım teleferik ile sağlanmaktadır.

Parkın çevresinde önemli yapılar yer almaktadır. Batı yamacında İstanbul Teknik Üniversitesi Taşkışla Kampüsü, Hyatt Regency Otel, Hilton Oteli, Askeri Müze, İstanbul Kongre Merkezi, Lütfü Kırdar Kongre Merkezi, Cemil Topuzlu Açık Hava Tiyatrosu, Cemal Reşit Rey Konser Salonu, Beyoğlu İtfaiye Grup Amirliği vardır. Doğu yamacında ise İstanbul Teknik Üniversitesi Maçka Kampüsü, Swiss Otel, İnönü Stadyumu ve denize doğru olan bölgede da Dolmabahçe Sarayı bulunmaktadır.

Şekil 1: Maçka Demokrasi Parkı'nın konumu
(Kaynak: <http://sehirharitasi.ibb.gov.tr/>)

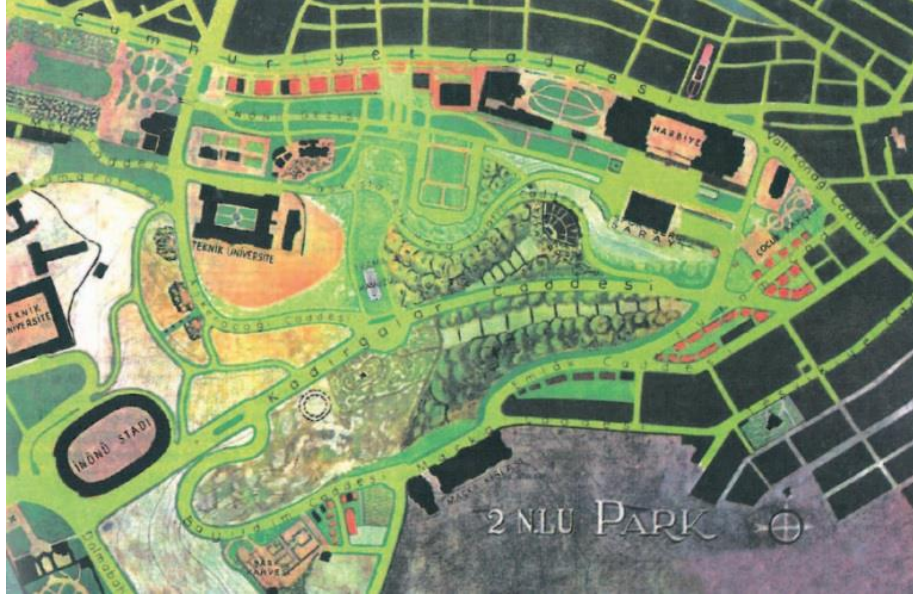
Aşağıdaki bölümlerde Maçka Demokrasi Parkı'nın bugüne kadar yaşadığı değişim süreçlerinden 1930'larda yapılan Maçka 2 No.lu Park ve 1990'larda gerçekleştirilen Maçka Demokrasi Parkı projeleri aktarılmaktadır.

2.1.1 Prost Planı'nda "Maçka 2 No.lu Park"

Avrupa ve Amerika'da 19. Yüzyıl Sanayi Devrimi ile beraber planlı ve sağlıklı kentler kurma ve büyük yeşil alanlar oluşturma çabaları başlamıştır. Batıdaki kentlerde 19. Yüzyıl'da etkisini gösteren bu gelişim, Türkiye'de ise 20. Yüzyıl'da başlamıştır. Kent planlarının içinde yeşil alanlar da aktif rol üstlenmiştir.

2 No'lu Park uygulaması (Taksim Maçka Büyük Yeşil Alanı) İstanbul'da Türkiye için bir örnek oluşturabilecek yeşil sistem anlayışıyla yapılmıştır. 1930'lu yıllarda uygulanan Taksim Maçka Büyük Yeşil Alanı 1950 ve sonrasında İstanbul'da hızla yayılan düzensiz büyüme ile büyük bir kısmını yitirmiştir (Sezgin 1996: 107). Bu büyük yeşil sistemden geriye Gezi Parkı ve Maçka Demokrasi Parkı kalmıştır.

Cumhuriyet Dönemi'nde İstanbul'da ilk imar planı zorunluluğu getiren Belediye Yasası çıkarılmıştır. Sezgin'in de belirttiği gibi, 1580 ve 1593 sayılı bu yasaya göre belli bir büyüklüğün üstündeki belediyelerin plan yapması ya da yaptırmaları gerekmektedir (Sezgin, 1996: 54). Bu yasa ile birlikte İstanbul Belediyesi 1936 tarihinde Paris Şehircilik Enstitüsü öğretim üyelerinden mimar Prof. Henri Prost'u kenti modernleştirmek ve nazım planının hazırlanması için davet etmiştir (Tekeli 1993: 28). Prost'un ekibiyle birlikte tasarladığı İstanbul Yarımadası ve Beyoğlu'nun 1/5000 ölçekli nazım planında en önem verdiği meselelerin başında ise kent merkezinin nefes almasını sağlayacak parklar planlamak gelmiştir. Prost, işlevsel bölgeleri, geniş meydanları ve on sekiz parkı güzelleştirmek temasıyla geniş bulvarlarla dolu bir plan olan İstanbul'un ilk nazım planını 1937'de teslim etmiştir (Akpınar 2013: 83). Bu çerçevede İstanbul için önerilen kentsel parklardan biri Yenibahçe'deki 1 No'lu park, diğeri ise 2 No'lu Taksim Maçka Parkı'dır.

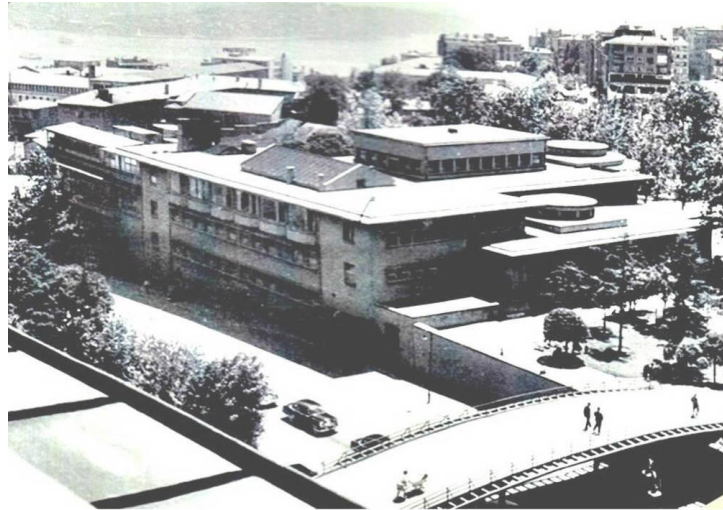
Şekil 2: Maçka 2 No.lu Park (1/2000 ölçekli plan) (Kaynak: Boysan 1999: 35)

Sezgin'in (1996) de aktardığı gibi, Prost'un çalışmaları yürüttüğü dönem olan 1930'ların ikinci yarısında, Gümüşsuyu, Taksim, Harbiye, Nişantaşı, Maçka ve Dolmabahçe civarında bostanlar, bahçeler ve ahırlar bulunmaktadır. Maçka kentin uzak bir semti olması sebebiyle Gazhane buraya yapılmıştır ve çevresi de meyve ve sebze bahçeleriyle çevrilidir. 2 No'lu Park için en uygun mekân olarak görülen Gazhane'nin arkasındaki bu geniş alan, spor ve sergi sarayı, açık hava tiyatrosu, eğlence merkezi (lunapark), gezme ve dinlenme alanları olacak şekilde bir kültür parkı olarak tasarlanmıştır. Plana göre, 2 No'lu Park'tan Boğaz'ı algılayıp kent merkezinden Boğaz kıyısına doğru açılabilme mümkün olacaktır. Böylece Taksim Dolmabahçe'ye bağlanacaktır (Sezgin, 1996: 55).

Bu ana prensipler çerçevesinde planlanan park, Lütfi Kırdar'ın Valilik ve Belediye Başkanlığı yaptığı 1939 yılında uygulamaya konulmuş, Prost Planı kapsamında kent parkı oluşturabilmek amacıyla istimlaklar başlamış ve 1939 senesinde Topçu Kışlası yıkılmış, mezarlıklar kaldırılmıştır (Altınışik 2005: 314). Taksim Gezisi, Belediye Bahçesi, Taksim Belediye Gazinosu, Açık hava Tiyatrosu,

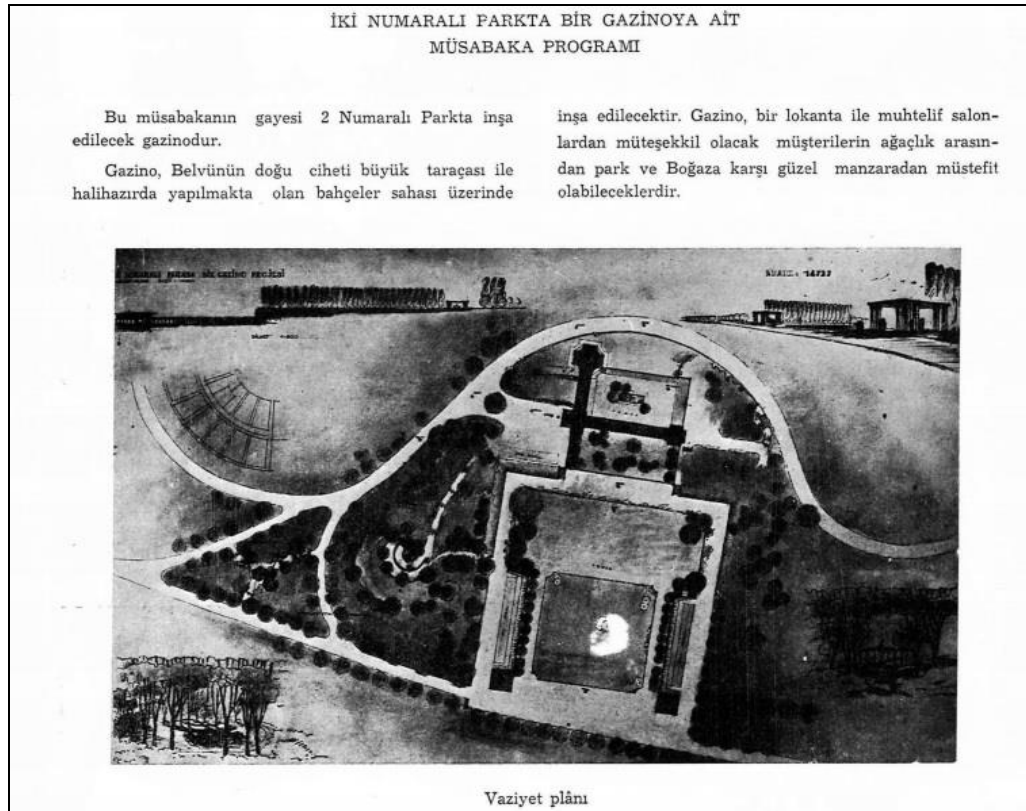
Spor ve Sergi Sarayı, Nişantaşı Çocuk Bahçesi, Maçka Taşlık Terası, Şark Kahvesi, Bayıldım Yokuşu, Kadırgalar Caddesi, İnönü Stadyumu gibi yapılar ve yeşil alanlar barındıran park hayata geçirilmiştir (Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi 1994: 236). 1947 yılı Lütü Kırdar döneminde parkın 160.000 m²'lik bölümü çam ve süs fidanları ekilerek ağaçlandırılmıştır. Yine de parkın bir kentsel park olarak yaşayacak biçimde donatılıp yeşillendirilmesi uzun bir döneme yayılmıştır (Eryılmaz 1999: 99).

Henri Prost'un 2 No'lu Park planında, Taksim'den Nişantaşı'na kadar uzanan kesintisiz bir yeşil aks mevcuttur. Bu yeşil aksın aynı zamanda yaya sürekliliğine hizmet edeceği planlanmıştır. Maçka 2 No'lu Parkı, Taksim-İnönü Gezi Parkıyla beraber bu yeşil yaya aksının sürekliliğini sağlamak amacıyla planlanmıştır. Bu plana göre, Taksim Gezi Parkı'ndan itibaren yaya hareketinin akıcılığının hiç bozulmaması amacıyla, Asker Ocağı Caddesi'nde, Gezi Parkı'ndan Hyatt Otel'in yanındaki Park ve Bahçeler Müdürlüğü'ne ait olan alana inen bir yaya köprüsü planlanmış ve yapılmıştır (Boysan 1999: 33).

Şekil 3: Maçka 2 No'lu Park'ın yeşil aksa bağlantısı olan köprü
(Kaynak: <https://www.pinterest.com/ferideozmat/old-istanbul-pera/>)

Dönemin Arkitekt dergisinde aktarıldığı gibi, 1948 yılında 2 No.lu Park'a bir gazino yapılması konusu ortaya çıkmış ve gazino projesi için yarışma açılmıştır. Gazino, Harbiye Cemil Topuzlu Açıkhava Tiyatrosu'nun yakınında olacak şekilde, şu anda Hilton Otel'i'nin olduğu alana yapılmak istenmiştir. Yarışma şartnamesine göre, gazinonun Taksim-Maçka arasında bulunan yeşil aksın manzarasını ve akışını bölmemesi istenmiştir. Bu nedenle binaların eğime uyumlu şekilde yerleştirilmesi ve üzerlerinin yeşil terasla örtülmesi düşünülmüştür. Gazino projesinin jürisinde Henri Prost, Lütfü Kırdar, Emin Onat gibi önemli isimlere yer verilmiştir (*Arkitekt Dergisi* 1948:194-201). Yarışma 4 Kasım 1948 tarihinde sonuçlanmış ve uygulanması için çalışmalara başlanmıştır. 1949'da Lütfü Kırdar'ın İstanbul Valiliği ve Belediye Başkanlığı görevinden ayrılması ve 1950'de hükümet değişikliğinin olması sebebiyle proje iptal edilmiştir (Özsavaşçı 1999: 62).

Şekil 4: Parka gazino yarışması haberi (Kaynak: *Arkitekt Dergisi* 1948: 195)

1950'de Demokrat Parti'nin seçimleri kazanmasıyla Prost'un mimar ve şehir plancılığı görevi son bulur (Akpınar 2013: 82). 1950 sonrasında kent donatılarına yakın konumu, manzaraya sahip alanların olması sebebiyle park yönetici ve özel girişimcilerin ilgi alanı haline gelir ve Hilton Oteli yapımı ile başlayan bir turizm alanı halini alır (Altınışik 2005: 317). Yapılan oteller aşağıda sıralanmaktadır:

- Hilton Oteli (1952-1955)
- Divan Oteli (1955-1958)
- Taksim Vakıflar Oteli (1958-1975)
- Harbiye Orduevi (1969-1974)
- Taksim Uluslararası Turizm ve İş Merkezi: Gökkafe (1987-2001)

Yine Sezgin'in aktardığı gibi, 1966 yılında Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nün girişimi ile park projesi yeniden gündeme gelmiş ve daha önceden ağaçlandırılmış alan üzerinde parkın kuruluşu tamamlanmıştır. 4-5 hektar yüzölçümü olan bir alana sahip parkta, kademeli oturma mekânları, gezi yolları, çocuk bahçeleri, bisiklet parkuru, taşlarla örülmüş kademeli havuzlar vardır. Böylece park düzenlenmiştir ve çevrenin rekreasyonel gereksinimini büyük ölçüde karşılamıştır. Fakat zamanla park, kendi haline terk edilmiş, bakımsız kalmış ve halkın içinde dolaşmaya korktuğu bir yer halini almıştır (Sezgin, 1996 110).

Maçka 2 No'lu Park 1970'lerin ortalarında bakımsızlıktan kullanılmaz hale gelmiştir (Yaltırık, Efe ve Uzun 1997: 124). 1975 yılından sonra planlanan yeşil aks iyice parçalanarak azalmıştır, kesintisiz yeşil dokunun yerini oteller almaya başlamış ve böylece parkın ana düşüncesi yok olmuştur (Özsavaşçı 1999: 99). 1980 sonrasında ise alan merkezi yönetim tarafından turizm bölgesi ilan edilmiştir (Altınışik 2005: 334). Prost Planı uygulama aşamasından itibaren park alanı olarak değil, devamlı değişen ve bir turizm alanına evrilen alan olmuştur. Böylece park

sönük ve atıl bir alana, atıl kalan bu alan da taşıt yolları, tüneller gibi alanlara hizmet edecek bir araziye dönüşmüştür (Altınışık 2005: 339).

1985 yılında Maçka Parkı, Kadırgalar Vadisi'nin iki yamacına yayılacak genişlikte yeniden planlanmış fakat bu planın uygulanması mümkün olmamıştır. Bu yeni planın uygulanamaması ile park gene bakımsız halde kalmıştır ve kent merkezinde çok önemli bir konumda yer almasına rağmen o dönemde değerlendirilememiştir. Yeterince işlevlerle donatılmaması, parkın zamanla tercih edilmeyen, kullanılmayan bir alana dönüşmesine ve bu yüzden kentliler tarafından tekinsiz bir yer olarak görülmesine neden olmuştur. Park, aşağıdaki fotoğraflarda da (Şekil 5, 6, 7 ve 8) görüleceği üzere 90'lı yıllara kadar oldukça bakımsız bir doğal yapıya sahiptir. 1990'da İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nce Maçka Parkı'nın tekrar projelendirilmesi üzere İ.T.Ü. hocalarına görev verilmesinin sebebi de budur (Suher ve Ocakçı 1997: 63). Bu projeye birlikte park için yeni bir dönüşüm süreci başlamıştır.

Şekil 5: 1989 yılında parkın durumu (Kaynak: Suher ve Ocakçı 1997: 63)

Şekil 6: 1989 yılı parkın durumu – çayhane (Kaynak: Suher ve Ocakçı 1997: 63)

Şekil 7: 1989 yılı parkın durumu (Kaynak: Suher ve Ocakçı 1997: 64)

Şekil 8: 1989 yılı parkın durumu – Parktaki terkedilmiş yapılar
(Kaynak: Suher ve Ocakçı 1997: 65)

2.1.2 1990’larda Yeniden Düzenleme Çalışmaları: “Maçka Demokrasi Parkı”

Yukarıda da üzerinde durulduğu gibi, kentin önemli bir noktasında yer alan Maçka Demokrasi Parkı yeterince değerlendirilememiştir ve ilk plan sürecinden sonraki çok uzun bir zaman bakımsız kalmıştır. Parkın yeniden düzenlenmesi için 90’larda yeni bir plan çalışması başlatılmış ve bu proje İstanbul Teknik Üniversitesi’nden Prof. Dr. Hande Suher, Prof. Dr. Ayten Çetiner, Prof. Dr. Ahmet Yıldızcı ve Prof. Dr. Mehmet Ocakçı’dan oluşan bir ekip tarafından gerçekleştirilmiştir.

Parkın İstanbul’daki konumu ve büyüklüğü itibarıyla çok önemli bir park olduğunu vurgulamak ve insanları parka çekebilmek amacıyla, dönem gazetelerinin bu yeni projeye ilgili birçok haber yaptığı görülmektedir. Örneğin, 5 Ocak 1991 tarihli Hürriyet Gazetesi’nde, Maçka Demokrasi Parkı ile ilgili çıkan haberler (Şekil

9 ve 10), halkın proje hakkında olumlu geri bildirimlerini göstermektedir. Proje ekibinin 4 kişilik çalışma grubunun 62.000 İstanbullu ile yaptığı ankette, hava ulaşım aracı olan teleferiğe yüksek oranda talep olduğu belirlenmiş ve kentlinin istekleri doğrultusunda projeye teleferik eklenmiştir.¹

Şekil 9: 5 Ocak 1991 tarihli Hürriyet Gazetesi haberi 1
(Kaynak: <http://emlakkulisi.com/1991-yilinda-istanbullular-super-bir-parka-kavusacakmis/357390>)

¹ "1991 yılında İstanbullular süper bir parka kavuşacakmış!"; Hürriyet Gazetesi, 5 Ocak 1991 tarihli haber. <http://emlakkulisi.com/1991-yilinda-istanbullular-super-bir-parka-kavusacakmis/357390>. Erişim tarihi: Mart 2015.

İstanbul'a süper park

İSTANBULLULAR süper bir parka kavuşuyor... Altyapı projesi tamamlanan ve Taksim-Maçka arasını kapsayan 250 bin metrekarelik bir alanda yapımı düşünülen ve yaklaşık 20 milyar liraya mal olacak olan "Demokrasi Parkı"nın, İstanbul Teknik Üniversitesi'nden oluşan bir çalışma gurubu tarafından şimdi de üst yapı detayları hazırlanıyor...

Bölgedeki haksız işgalleri ortadan kaldıracak olan ve kentin güzelliğine büyük bir renk katacak "süper park" projesi içinde, giriş ve çıkışlarda olmak üzere bir teleferik sistemi de yer alacak. İstanbullular, parkın ve çevrenin güzelliğini bir kilometre uzunluğundaki teleferikle tepeden seyretme olanağına da, böylece kavuşmuş olacaklar. İstanbul Belediyesi Projeler Daire Başkanlığı yetkilileri, "Bu projeye bölge, süper bir parka kavuşacak. Kentin güzelliğine güzellik katacak park sayesinde, bölgedeki haksız işgaller de ortadan kalkmış olacak. Park içinde fantezi olarak da bir teleferik sistemi düşündük. Bu da, hem estetik açıdan, hem de toplu ulaşım açısından bölgenin küçük de olsa bir nefes almasını sağlayacak." dediler.

PARK PROJESİ HAZIR

Beşiktaş ve Şişli ilçeleri içinde yüzölçümü 250 bin metrekare olan Dolma-bahçe'den Nişantaşı'na doğru çıkan Kadirgalar Caddesi boyunca iki yandaki yamaçlarda yer alacak olan Demokrasi Parkı'nın (Maçka 2 Nolu Park) avam ve altyapı projeleri tamamlandı. Bölgedeki işgalleri ortadan kaldırmak amacıyla hazırlanan park projesinde, iki nokta arasında toplu taşıma hizmeti ve parkın yüksekten algılanmasını sağlamak amacıyla ve aynı zamanda yerel yöneti-

me hem hizmet hem kaynak yaratmak üzere de bir teleferik bağlantısı düzenlendi. Parkın Taşkışla kesimi kültürel faaliyetlere tahsis edildi. Kültürel etkinlikler içinde sanatçı çalışma yerleri, sergileme alanları, satış yerleri, çiçek ve ağaç tanıtımı, sera açık satış yerleri, belediye armoni mızıkası konser alanı, satranç oyun ve seyir yerleri ve gerekli servisler düzenlendi.

Parkta ayrıca, yüzme, koşu parkurları, voleybol, basketbol, tenis sahaları, mini futbol, mini golf, bowling, buz pateni pisti, dinlenme alanları, dinlenme köşeleri, çocuk bahçesi, açık kapalı oturma yerleri, çeşitli satış dükkânları, sporcular için soyunma odaları, kafeteryalar, otoparklar yer alıyor. Parkta, su-ışık-ses gösteri merkezi de bulunuyor.

İSTANBULLU TELEFERİK İSTİYOR

İstanbul Belediyesi Projeler Daire Başkanı Yalçın Teker, park projesinin maliyetinin 20 milyar olarak hesaplandığını belirtti. Teker, teleferik konusunda ise, "Eğer başarılı olur ve İstanbullulardan yoğun talep gelirse, başka bölgelerde de uygulamasına gidilerek teleferik yaygın hale getirilebilir" dedi.

İstanbul Belediyesi'nin İstanbul Teknik Üniversitesi'ne yaptırdığı araştırmada, İstanbulluların teleferik istediği ortaya çıktı. Prof. Hande Sumer başkanlığında, Prof. Dr. Ayten Çetiner, Prof. Dr. Ahmet Yıldızcı, Yardımcı Doç. Dr. Mehmet Ocakçı'dan oluşan 4 kişilik çalışma grubunun, 62 bin İstanbullu ile yaptığı ankette, hava ulaşım aracı olan teleferiğe karşı, aşırı bir talep olduğu belirlendi. 2 kabinli, 50 kişi taşıma kapasitesine sahip teleferik, gidiş ve geliş olarak düşünülüyor.

Şekil 10: 5 Ocak 1991 tarihli Hürriyet Gazetesi haberi 2
(Kaynak: <http://emlakkulisi.com/1991-yilinda-istanbullular-super-bir-parka-kavusacakmis/357390>)

Maçka Demokrasi Parkı'nın planı ile ilgili çıkan haberlerde parkın yeni halinden övgüyle bahsedilmektedir. Örneğin Mızrak, Hürriyet Gazetesi'nin 5 Ocak 1991 tarihli haberinde parkın yeni kullanımlarla daha zengin bir kamusal alan haline getirilişini “Kültürel etkinlikler içinde sanatçı çalışma yerleri, çiçek ve ağaç tanıtımı, sera açık satış yerleri, belediye armoni mızıkası konser alanı, satranç oyun ve seyir yerleri ve gerekli servisler düzenlendi.” (Mızrak 2015) şeklinde aktarmaktadır.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi mülkiyetinde olan parkın düzenlenmesine 1990 yılında başlanmış ve 1993 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanı Nurettin Sözen döneminde park, yeni ismi olan **Maçka Demokrasi Parkı** olarak kullanıma açılmıştır (Demirkaya 1999: 59).

‘Demokrasi Parkı’ ismiyle parka yeni bir kimlik de kazandırılması amaçlanmış, demokratikleşme ve kentleşmeyeivme kazandıracak donatılara park içinde yer verilmiştir. Toplu kullanımı sağlayacak bu alanların sadece dinlenme amaçlı değil, aynı zamanda her yaş kesimi için, bedensel ve düşünsel etkinliklere olanak verecek olan spor, sosyal ve kültürel donatılarla geliştirilmesi parkın planındaki en önemli ilkedir (Suher ve Ocakçı 1997: 65).

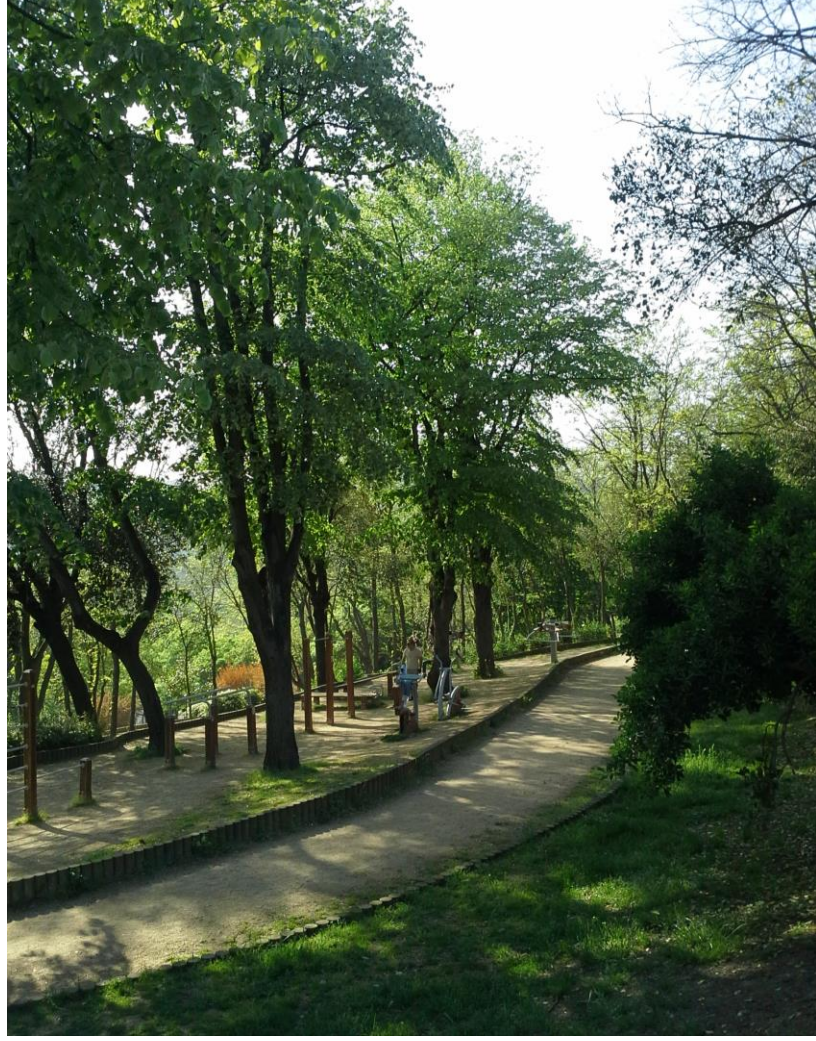
Maçka Demokrasi Parkı projesinde mekânsal organizasyona bakıldığında, park kendi doğal yapısı itibariyle iki yamaçtan oluşmaktadır. Ocakçı'nın da aktardığı gibi, Batı yamacında bulunan Taşkışla Caddesi tarafı, İstiklal Caddesi'ne yakınlığı ve yakın çevresindeki turistik otellerden gelecek Maçka Demokrasi Parkı ziyaretçilerine hizmet etmesi sebebiyle kültürel etkinliklerin gerçekleşeceği alanlar olarak düşünülmüştür. Kültürel etkinlikler kapsamında ise Taşkışla Kampüsü'nün önünden parka ulaşılan bölgede yer alan İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin açık sergi alanı, hemen o bölümden aşağıya inildiğinde parkın içerisinde yer alan açık ve kapalı sergi

alanı, sanatçıların çalışmaları için planlanan sanatçı avlusu, yaklaşık 200 kişilik müzik dinleme ve gösteri sahnesi sayılabilir (Ocakçı ile görüşme, 15 Nisan 2015).

Şekil 11: Maçka Demokrasi Parkı meydanı
(Fotoğraf: Duygu Karakeçili)

Maçka Demokrasi Parkı'nın doğu yamacı olan Maçka Yamacı ise güneşlenme açısından batıya yönelmekte olup iklimsel özellikler göz önünde bulundurularak düzenlenmiştir. Günün farklı saat dilimlerinde güneş alma ve gölge olma durumuna göre alanlar dinlenme alanlarına ve spor faaliyetlerinin yapılabileceği alanlara ayrılmıştır. Maçka Bayıldım Yokuşu'nun hizasında devam eden yoğunlaşmış alan ise kültür-fizik hareketlerinin yapılabileceği bir alana ve koşu pistine ayrılmıştır (Suher ve Ocakçı 1997: 65). Böylece parkın doğu kısmı spor aktiviteleri ve sosyal alanlarla beraber dinlenme alanları olarak planlanırken parkın batı yamacı daha çok kültürel aktivitelere ayrılmıştır.

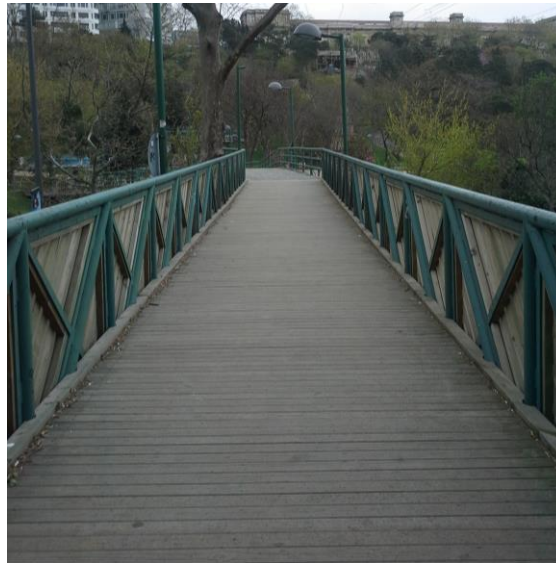
Şekil 12: Maçka Demokrasi Parkı'nın doğu yamacında spor alanı ve koşu pisti
(Fotoğraf: Duygu Karakeçili)

1993 senesinde yenilenen parkın dört adet giriş kapısı bulunmaktadır. Bunlardan ikisi teleferik girişidir. Maçka Caddesi ve Taşkışla Caddesi'nin kotları karşılıklı olarak batıda Taşkışla Caddesi'nde 65,35 m ve doğuda Maçka Caddesi'nde 66,35m. ile birbirlerine neredeyse eş yüksekliktedirler. İstanbul'un önemli iki ilçesi arasında doğal bir sınır görevini de üstlenen park, teleferik projesi ile bu iki ilçeyi birbirine bağlamıştır. Ocakçı'nın da belirttiği üzere, hem parkın iki yamacına ulaşımı sağlayan hem de parkın yüksekten izlenmesi ile merak uyandırıp parkın kullanımını artıran teleferik projesi aynı zamanda kentin toplu taşıma hizmetini de desteklemektedir (Ocakçı ile görüşme, 15 Nisan 2015).

Şekil 13: Maçka Demokrasi Parkı'nın üzerinden geçen teleferik
(Kaynak: <http://www.neredekal.com/macka-demokrasi-parki/>)

Taşkışla Caddesi'ne inildikten sonra yaya aksı üzerinden devam edilerek Maçka Demokrasi Parkı'nın batı yamacına ve teleferik istasyonuna ulaşılmaktadır. Hem teleferikle hem de yaya olarak devam edilerek parkın batı kısmından doğu kısmına geçilebilmektedir. Maçka Demokrasi Parkı'nın iki yakasının bağlantısı kendi içinde Kadırgalar Caddesi'nin üzerinden geçen yaya köprüsü ile sağlanmaktadır.

Şekil 14: Kadırgalar Caddesi üzerinden geçen köprü
(Fotoğraf: Duygu Karakeçili)

Maçka 2 No'lu Parkı'nın Maçka Demokrasi Parkı'na dönüşmek üzere yeniden düzenlenmesinde planlanan en temel işlev 'dinlenme-bedensel ve düşünsel eğitim' olarak düşünülmüştür. Sosyal açıdan zengin bir park planlanırken, parkın kültürel anlamda da verimli olabilmesi için park alanı içerisinde sanat merkezi ve sergi sarayı binası da planlanmıştır. Böylece proje aşamasında kent merkezinde böylesi doğal bir ortam içerisinde kültürel gelişimi de tetikleyecek bir yapılaşma düşünülmüştür. Park içerisinde yer alan donatı alanları spor, dinlenme, eğlence, kültürel ve yönetsel olmak üzere beş grupta düzenlenmiştir (Suher ve Ocakçı 1997: 65).

Şekil 15: Maçka Demokrasi Parkı projesi (Kaynak: Özsavaşçı 1999: 93)

Parkın tasarım sürecinde yer alan Prof. Dr. Mehmet Ocakçı ile yapılan görüşmede Ocakçı'nın belirttiği üzere, “Maçka Demokrasi Parkı'nda batı yamacından aşağıya doğru gelinirken yaşlara göre ayrılan ve herkesin kullanımına uygun olacak şekilde bedensel ve düşünsel etkinliklere olanak sağlayacak oyun ve spor alanları düzenlenmiştir” (Ocakçı ile görüşme, 15 Nisan 2015).

Bu çerçevede park içinde çocuklar için iki adet çok amaçlı spor ve oyun alanı, büyükler için açık spor alanları, koşu pisti, kültür ve fizik alanları düzenlenmiştir. Ayrıca, Maçka Bayıldım Yokuşu altındaki kolonlu alana sanatçılar için sanat atölyeleri olarak kullanılacak odaların yanı sıra spor alanlarını kullananlara yönelik giyinme odaları, emanet dolapları, duşlar, umumi tuvalet ve doktor ilk yardım merkezi gibi gereksinimleri karşılayacak yerler düzenlenmiştir.

Kadırgalar Caddesi üzerinde bulunan, park sınırları içinde olmayan ve Lunapark alanı olarak kullanılan bölgede ise halka açık yüzme havuzu ve spor tesisleri eklenmesi önerilmiş, fakat gerçekleştirilememiştir.

Şekil 16: Sanatçı atölyeleri, giyinme odaları, doktor ilkyardım merkezi, emanet dolapları için planlanan alanların günümüzdeki durumu 1 (Fotoğraf: Duygu Karakeçili)

Şekil 17: Sanatçı atölyeleri, giyinme odaları, doktor ilkyardım merkezi, emanet dolapları için planlanan alanların günümüzdeki durumu 2 (Fotoğraf: Duygu Karakeçili)

Maçka Demokrasi Parkı'nda eğlence amaçlı donatılar ise su oyunlarının gerçekleştirileceği gösteri havuzu ile kaskatlı havuzdur. Ayrıca, 0-3 yaş arası kreş çocuklarına, 4-6 yaş arası anaokulu çocuklarına, 7-15 yaş arası ilk ve ortaokul çocuklarına hizmet etmesi için planlanan farklı çocuk oyun alanları vardır. Parkta açık oturma yerleri ile büyük ölçekte bir satranç oyun alanı da düzenlenmiştir.

Şekil 18: Maçka Demokrasi Parkı kaskatlı su havuzu (Fotoğraf: Duygu Karakeçili)

Dinlenme amaçlı donatılar ise parkın yeşil ve sessiz, sakin ortamında ağaçların altında, su öğelerinin çevresinde, yaya yollarının üzerinde düzenlenmiş oturma elemanları ile manzara seyir noktalarına yapılan kır kahveleridir. Prof. Dr. Mehmet Ocakçı ile yapılan görüşmeye göre, A-B-C-D olarak kodlanan dört kahveye (Şekil 19) ek olarak bir adet de Kahve Sera önerisi ile Maçka Demokrasi Parkı'na yapılan kahveler beş adet olmuştur. Bu mekânlarla İstanbul'un o dönemlerdeki önemli bir kültürü olan kır kahveleri kültürünün parkta da yaşatılması amaçlanmıştır (Ocakçı ile görüşme, 15 Nisan 2015).

Ocakçı'nın da aktardığı üzere, kahvelerin hepsinin prensip olarak içe dönük, yani kentin dış yollarından girilemeyen, ancak park içinden ulaşılabilen mekânlar olarak önerildiğini belirtmiştir. Burada amaç, kır kahvelerine gelmek için parka girilerek parkın havasının da solunmasının sağlanması, dolayısıyla hem parkın içerisinde yer alan işlevlerden haberdar olunması, hem de parkın kullanımının artırılmasıdır (Ocakçı ile görüşme, 15 Nisan 2015).

Şekil 19: Maçka Demokrasi Parkı kır kahveleri
(Kaynak: Özsvaşı 1999: 93) (Kafe'lerin Gösterimi: Duygu Karakeçili)

Nitekim proje ekibinin planlama sürecinde belirlediği ilkelerin çoğunun uygulama sürecine yansımadağı görölmektedir. Örneğin, kültürel anlamda da verimli bir park olması sebebiyle parkın içerisine sanat merkezi ve sergi sarayı binası planlanmıştır; fakat planlanan bu bina şu anda evlendirme dairesi olarak kullanılmaktadır (Suher ve Ocakçı 1997: 69). Proje ekibi kır kahvelerinin ihale ile verilmesini uygun bulmamıştır; ancak bu durum o dönemdeki belediye başkanına iletilmesine rağmen kahveler ihale ile verilmiştir. Günümüzde ihale ile verilmiş olan bu kahveler parkın dışındaki araç yoluyla bağlantı kurmuş durumdadırlar. Bunun da ötesinde, kır kahvesi olarak planlanan bu yapılar bugün bar olarak kullanılmaktadır ve buldukları noktalarda parka girmek için bu mekânların güvenlik kapılarından geçmek gerekmektedir. Bu durum parka girmeyi zorlaştırdığı gibi, parkın dışarıdan algılanmasını, kentlinin park dışındayken park ile doğrudan ilişki kurmasını engellemektedir.

Şekil 20: Parkın içindeki mekânların güvenlik kapıları
(Fotoğraf: Duygu Karakeçili)

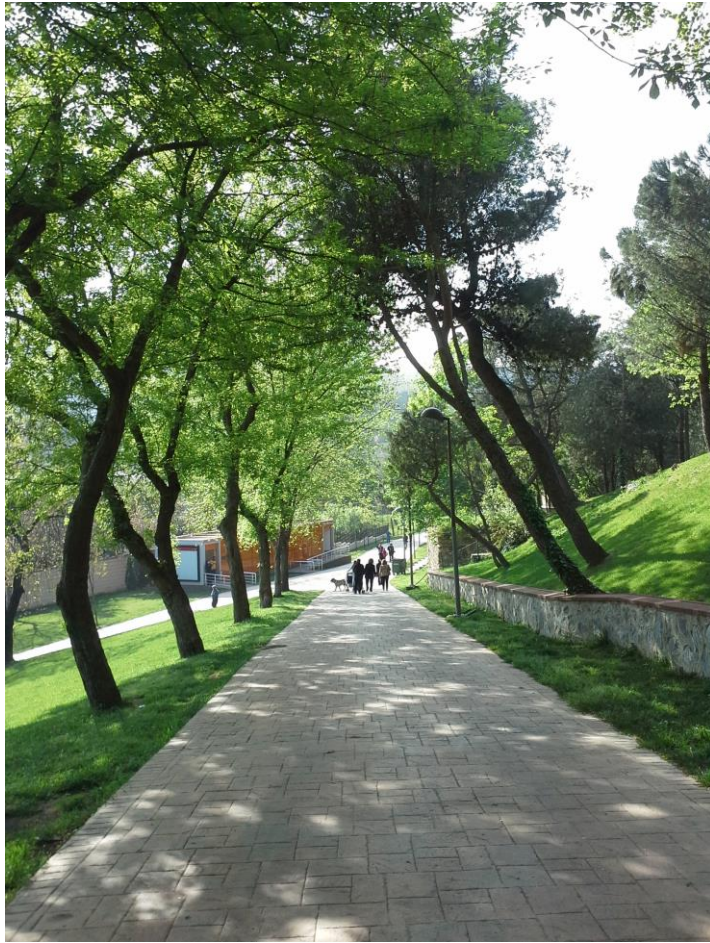
Parkın Maçka Demokrasi Parkı olarak tekrar planlanmasına geri dönülecek olursa, yukarıda da belirtildiği gibi, kültürel donatılar olarak sanatçı avlusu, açık ve kapalı sergi alanları, İstanbul Büyükşehir Belediyesi etkinliklerinin sergileneceği açık sergi alanı, bitki türlerini tanıtan bitki bahçeleri, bitki havuzu, müzik dinleme köşesi gibi mekânlar da planlanmıştır (Takaz 1995: 23). Yönetim donatıları olarak ise, parkta gözlem ve durum tespiti yapılarak gerekli düzenlemelerin sağlanması amacıyla planlanan Park ve Bahçeler Müdürlüğü yönetim alanı sayılabilir. Fakat gerekli yapılar inşa edilmişse de bu işlev yerine getirilmemiştir. Bu sebeple atıl kalan bu yapılardan bir kısmı kahve haline getirilmiş, diğerleri ise parktan bağımsız eğlence alanları olarak işlevlerini sürdürmektedirler (Ocakçı ile görüşme, 15 Nisan 2015).

Maçka Bayıldım Yokuşu altındaki kolonların olduğu bölgede planlanan işlevler de uygulanamamıştır. Yukarıda bahsedilen işlevler dışında parkta ayrıca umumi tuvalet, ilk yardım istasyonu, renkli boya kalemi formunda tasarlanmış olan çocuk ilk yardım istasyonu yapıları bulunmaktadır.

Şekil 21: Çocuk ilk yardım istasyonu olarak planlanan yapı
(Kaynak: <http://www.yesilist.com/cms.php?u=sehrin-gobeginde-yemyesil-bir-haftasonu-parkuru&id=1365>)

Maçka Demokrasi Parkı planında yaya aksının devamlılığı önemsendiği kadar engelli aracıyla ve çocuk arabalarıyla gelecek kişilerin de hareketlerinin sürekliliği önemsenmiştir. Bu çerçevede yapılan planda güney ve kuzey yönünde engelli yolları öngörülmüştür. Proje aşamasında İstanbul Teknik Üniversitesi'nde 'engelliler için tasarım' dersleri veren engelli Mimar Şükrü Sürmen ile parkın tüm yolları denenmiş ve tekerlekli aracın çıkmakta zorlandığı tüm yollar yeniden düzenlemeye tabi tutulmuştur. Aynı zamanda yaşlı ve engellilerin park içerisinde kullanımına hizmet etmesi amacıyla kuzey ve güney giriş kapılarının bulunduğu alanda tekerlekli sandalyeler için depolama ve park yeri planlanmıştır (Ocakçı ile görüşme, 15 Nisan 2015).

Şekil 22: Maçka Demokrasi Parkı (Fotoğraf: Duygu Karakeçili)

Ocakçı'nın da aktardığı gibi, bu ölçekteki bir kent parkı için gelecek ziyaretçilerin kullanması amacıyla bir otopark düzenlemesi projesi de planda yer almaktadır. Parka özel araçları ile gelecek kişilerin araçlarını hem kaldırım üzeri gibi konumlara parketmemesi, çevre sakinlerini görüntü ve gürültü faktörleri ile etkilememesi açısından hem de yeşil aksın bozulmaması açısından bir yer altı otoparkı öngörülmüştür (Ocakçı ile görüşme, 15 Nisan 2015). Bu otopark park kullanıcılarına hizmet edeceği gibi özellikle İnönü Stadyumu'na gelecek kalabalığı da kaldırabilme kapasitesi açısından projenin önemli değerlerinden biridir. Fakat gerekli yapı tasarlandığı halde otopark işlevi görememiştir. Kadırgalar Caddesi üzerinde bulunan ve yer üzerinde 2 kat, yer altında ise 3 kat olarak planlanmış yaklaşık 500 araç kapasiteli bu park bugün Opel Teknik Servisi olarak kullanılmaktadır.

Şekil 23: Maçka Demokrasi Parkı'na otopark olarak hizmet etmesi amacıyla önerilen fakat şu an Opel servisi olarak kullanılan bina
(Fotoğraf: Duygu Karakeçili)

Prof. Dr Mehmet Ocakçı ile yapılan görüşmede alınan bilgiye göre, proje ekibi parkın etrafının herhangi bir koruyucu/sınırlayıcı ile çevrilmemesini önermiştir. Fakat o dönemki belediyenin parkın giriş çıkışlarının kontrollü olması için çevresine demir parmaklıklar tasarlanması isteği üzerine tasarımcılar, projelerinde önermemiş olmalarına rağmen, bu elemanların tasarımlarını da kendileri yapmış ve doğal, herkese açık park imgesinden uzaklaşmamasını sağlamaya çalışmışlardır (Ocakçı ile görüşme, 15 Nisan 2015).

2.2 Yeniden Düzenleme Sonrası Parkın Kullanım Durumu ve Sorunlar

Takaz (1995), 1995 senesinde Maçka Demokrasi Parkı'nda yaptığı araştırmasında, parkın o dönemdeki sorunlarını dile getirmiş, parkın bakımından görevli kişilerin sayısının az olmasından dolayı parkın bakımsız kaldığını, tuvaletlerin pahalı ve pis olması yüzünden insanların tuvalet ihtiyaçlarını parkın tenha bölgelerin de giderebilmekte olduklarını ifade etmiş ve bu nedenlerle parkta pis bir kokunun ve çevre kirliliğinin oluştuğunu aktarmıştır (Takaz 1995: 100). Yine Takaz'ın aktardığı üzere, çocuk oyun alanlarında zarar görmüş oyun elemanları onarılıp hizmete sokulmamaktadır. Parktaki sulama sistemi park yapıldığı tarihten itibaren hiç çalıştırılmadığı için düzenlenen yeşil alanlar bakımsız kalmaktadır. Parkta güvenlik görevlisi sayısının az olması sebebiyle seyyar satıcılar parkta kontrolsüz davranmaktadır. Hem güvenlik görevlisinin yeterli sayıda olmaması hem de aydınlatma elemanlarının çoğunun kırık ve çalışmıyor olması sebebiyle parkın gece kullanımı çok azdır. Park kullanımı için hazırlanan otopark işletmeye açılmadığı için araç sahipleri araçlarını park edecek yer bulamamakta, çoğu parkın içine araç ile girmeye çalışmaktadır. Sarhoş kişiler parka gelerek etrafa rahatsızlık vermekte, bazı ziyaretçilerin piknik tüpü ile gelmesi ve park kullanıcısı profilindeki değişiklik parkın açıldığı 1993 senesinden 1995 senesine dek geçen 2 sene içerisinde

kendini göstermiştir, kullanıcı sayısı azalmış, bakım ve işletme yetersizliğinden dolayı giderek eski bakımsız park halini almıştır (Takaz, 1995: 101).

Parkla ilgili sorunların başında bakımsızlıktan önce güvensizlik duygusu gelmektedir. Parkta geçmiş yıllarda yaşanan kavga, cinayet, hırsızlık, tinerci ve uyuşturucu satanların olması sebebiyle parkın imajı “korku parkı” olarak yerleşir. Çalışmanın “4.2. Derinlikli Yarı-yapılandırılmış Söyleşilerin Sonuçları” bölümünde de detaylıca anlatıldığı gibi parkın bu imajı Gezi Eylemlerine kadar değişmemiştir.

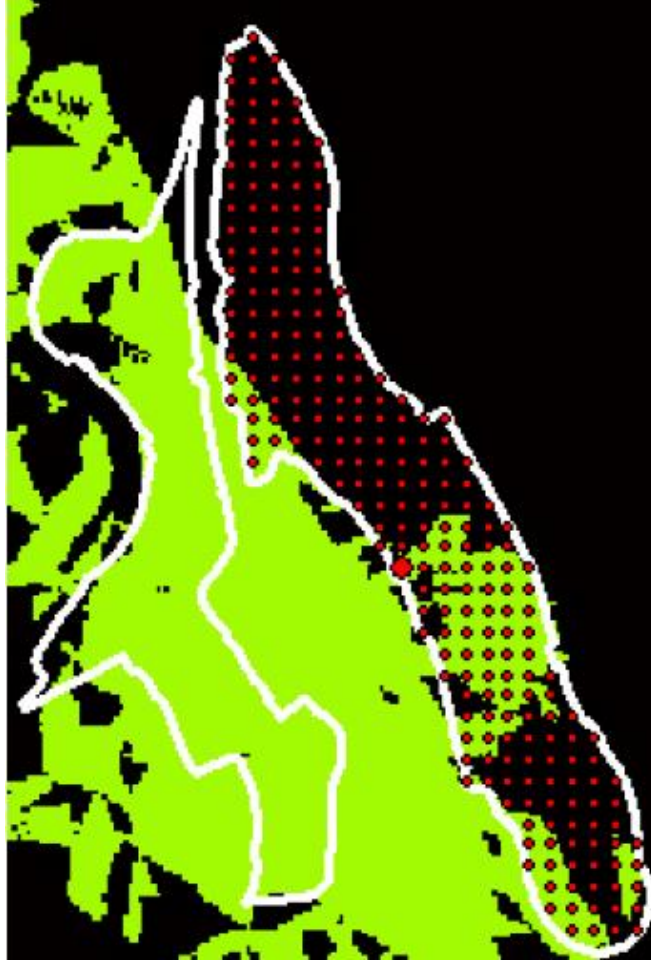
Kaya (2007), ‘Mekânın Görülebilirlik Özellikleri ile Güvenlik Hissi Arasındaki İlişkinin Araştırılması, Maçka Demokrasi Parkı Örneği’ başlıklı tezinde, Maçka Demokrasi Parkı’nın güvenlik hissini ‘mekânsal dizin’ (Space Syntax) yöntemini kullanarak incelemiş ve parkın gitmeye korkulan bir mekân olarak olumsuz imajının ardında yatan faktörleri tartışmıştır. Aşağıda kısaca Kaya’nın çalışmasından çıkarılan sonuçlardan bahsedilmektedir.

Kaya’nın (2007) İstanbul Emniyet Müdürlüğü’nden aldığı bilgilere göre, 2000-2006 yılları arasında Maçka Demokrasi Parkı’nda rapor edilmiş 153 adet asayiş suçu bulunmaktadır. Aşağıdaki tabloda (Tablo 1) da görüleceği üzere, bu suçlar, gasp, hırsızlık, yaralama ve darptan tecavüze kadar uzanan bir çeşitlilik göstermektedir.

SUÇUN TÜRÜ	SAYISI	YÜZDESİ
GASP	49	32,0%
HIRSIZLIK	31	20,3%
YARALAMA VE DARP (GASP)	17	11,1%
KAP – KAÇ	15	9,8%
YANKESİCİLİK	8	5,2%
RUHSATSIZ KURU SIKI TABANCA TAŞIMAK	4	2,6%
TIRNAKÇILIK	3	2,0%
KALDIRIMCILIK	3	2,0%
TANTANACILIK	3	2,0%
MESKUN MAHALDE KURU SIKI TABANCA/SİLAHLA ATEŞ ETMEK	3	2,0%
SÖĞÜŞÇÜLÜK	2	1,3%
DOLANDIRICILIK	2	1,3%
SAHTECİLİK	2	1,3%
SİLAH / BIÇAK ÇEKMEK	2	1,3%
6136 SKM	2	1,3%
KÜÇÜK YAŞTA KIZI ALIKOYMAK VE TECAVÜZ	1	0,7%
HAYASIZ HAREKETTE BULUNMAK	1	0,7%
GÖREVİ KÖTÜYE KULLANMAK VE CİNSEL İLİŞKİ TEKLİFİNDE BULUNMAK	1	0,7%
UYUŞTURUCU MADDE BULUNDURMAK	1	0,7%
ELLE SARKINTILIK VE TACİZ ETMEK	1	0,7%
KAMU MALINA ZARAR VERMEK	1	0,7%
GÖREVLİ POLİSE BIÇAKLA SALDIRMAK	1	0,7%

Tablo 1: Maçka Demokrasi Parkı'nda 2000-2006 yılları arasında işlenen asayiş suçları ve yüzdeleri (Kaynak: Kaya 2007: 22)

Kaya (2007), öncelikle alanın görülebilirlik ilişkilerine bakmak için “görülebilir alanlar” (*viewshed*) analizi yapmıştır. Bu analize göre aşağıdaki grafik oluşmaktadır (Şekil 24). Grafikteki yeşil alanlar mekânda belirtilen noktadan görülebilen alanları, siyah alanlar ise görülemeyen alanları ifade etmektedir. Kaya tezinde, mekânda görülebilirliğin sağlanması yoluyla güven hissinin de oluşturulabilmesi için parka yerleştirilecek ağaç ve bitkilerin görsel sınırlamaya etkisi olmayacak şekilde belirlenmesi gerektiğini ifade etmiştir. Kaya'nın tezinde yaptığı anket çalışması sonuçlarında, kullanıcılar tarafından parkta tedirgin edici mekânlar olduğu sonucu çıkmaktadır (Kaya 2007: 72).

Şekil 24: 'Görülebilir alanlar analizi' (Kaynak: Kaya 2007: 51)

Kaya'nın tezine göre, güvenlik birimi yapısı ve teleferik girişlerinin güvenlik açısından olumlu etkileri vardır. Teleferik kullanıcılarının oluşturduğu insan hareketliliği, diğer insanların park içerisinde teleferik kullanımı için bulunmaları güvenlik hissini de arttırmaktadır (Kaya 2007: 60).

Gazetelerde Maçka Demokrasi Parkı ile ilgili çıkan haberler de parkın tedirgin edici ve suç işlenen bir park olduğu bilgisini desteklemektedir. Örneğin 25 Temmuz 2003 tarihinde Hürriyet Gazetesi'nde çıkan haberde, İstanbul'un en tehlikeli caddeleri listesi verilmiştir. Listede caddeler haricinde 2 adet parkın adı da

gasp suçuyla anılmaktadır. Bunlardan biri Gezi Parkı, diğeri ise Maçka Demokrasi Parkı'dır (Şekil 25).²

6 ayda 6 bin kapkaç

Bu yılın ilk 6 ayında 6 bin 335 kapkaç ve yankesicilik olayı yaşandı. En çok kapkaç İstanbul'da, en fazla artış ise Ankara'da oldu.

Türkiye'de 2003 yılında kapkaççılık ve yankesicilik suçunun en fazla işlendiği illerin başında İstanbul geliyor. İstanbul'da bu yılın ilk altı ayında 2 bin 303 olay yaşanırken, bu olaylara karıştığı belirlenen kişilerden 745'i yakalandı, 128'i aranıyor, bin 430 olayın faili ise belirlenemedi.

2001 ve 2002 yıllarında da en fazla kapkaççılık ve yankesicilik suçunun işlendiği İstanbul'da, 2001'de 9 bin 520, 2002'de 4 bin 809 olay meydana geldi.

İSTANBUL'DA AZALMA, ANKARA'DA ARTIŞ VAR

Türkiye genelindeki yankesicilik ve kapkaççılık suçlarına bakıldığında, 2001 yılında 16 bin 309 olay meydana geldiği, bu olaylara karışan 5 bin 138 kişinin yakalandığı, 516 kişinin arandığı, 10 bin 655 olayın failinin ise belirlenemediği görüldü.

2002 yılında ise özellikle İstanbul'da söz konusu suç sayısının azalması dikkati çekiyor. 2002'de, Türkiye'de 12 bin 602 yankesicilik ve kapkaççılık olayı yaşanırken, bu olaylara karışan 5 bin 282 kişi yakalandı, 590 kişi aranıyor, 6 bin 730 olayın faili belirlenemedi.

Söz konusu suçların fazla işlendiği illerin başında gelen İstanbul'da, 2001 yılında 9 bin 520 kapkaççılık ve yankesicilik suçları meydana gelirken, 2002 yılında bu sayı 4 bin 809'a düştü.

İSTANBUL'UN TEHLİKELİ CADELERİ

İstanbul'da en çok kapkaç, gasp ve hırsızlık olaylarının yaşandığı semtler ve caddeler şöyle sıralandı:

KAPKAÇ
KARTAL Spor Caddesi, Tekel Caddesi, Uzmanlar Caddesi
KADIKÖY Ataşehir, Kozyatağı Yanyol, Acıbadem Caddesi
ŞİŞLİ Büyükdere Caddesi, Ayazağa Oyak Sitesi, Kurtuluş Caddesi

GASP
KADIKÖY Mandıra Caddesi, Kayışdağı Mahallesi, F. Kerim Gökay Caddesi
ŞİŞLİ Maçka Parkı, Işıl Sokak, Hanımefendi Sokak

BAKIRKÖY Ataköy 9. Kısım, Kırserdar Sokak, Osmaniye Ulusoy Arkası
TAKSİM Gezi Parkı

HIRSIZLIK
ÜSKÜDAR Bulgurlu Caddesi, Gazi Caddesi
KARTAL Kızılay Bulvarı, Ayazma Caddesi, Genç Osman Mahallesi
ŞİŞLİ Vali Konağı Caddesi, Dolapdere Caddesi

Şekil 25: 25 Temmuz 2003 tarihli Hürriyet Gazetesi haberi
(Kaynak: <http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2003/07/25/321472.asp>)

30 Ekim 2004 tarihinde Milliyet Gazetesi'nde Maçka Parkı ile ilgili çıkan habere ise "Maçka 'korku' parkı!" şeklinde başlık atılmıştır. Haberde "Parkta, son 5 ay içerisinde 30 kişi, bıçak ve kesici aletler kullanılarak soyuldu. Tinerci ve kapkaççıların korku saldırısı parka, akşam 20.00'den sonra polis bile yaya olarak

² "6 Ayda 6 Bin Kapkaç", Hürriyet Gazetesi, 25 Temmuz 2003 tarihli haber.
<http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2003/07/25/321472.asp>. Erişim tarihi: Eylül 2015.

girmeye çekiniyor” (Kara, Ezber, 2004) denilmektedir. Yine aynı haberde, “Tinerici ve kapkaççılar, parkta bulunan boş barınakları kullanıyor. Bu olaylar nedeniyle insanlar akşam saatlerinde parka gelmiyor” (Kara, Ezber, 2004) diye belirtilirken, habere konulan fotoğrafta parkta boş ve harap durumda bırakılmış barınağın fotoğrafı bulunmakta, parkın atıl bırakıldığı ifade edilmektedir (Şekil 26; Şekil 27).

2009 senesinde çıkan bir haber ise parkın artık İstanbul’da tehlikeli mekânlardan biri haline geldiği gerçeğini iyice güçlendirmektedir. Bu haberde, parkta eli bıçaklı bir grup liselinin kavga çıkartmış olduğu ve 18 yaşında bir kişinin bu kavgada boğazı kesilerek öldürüldüğü söylenmektedir.³ Bu haber ayrıca “Liseliler Maçka Parkı’nı Kana Buladı” ve “Parkta Cinayet Randevusu” başlıklarıyla da gazetelere konu olmuştur (Şekil 28; Şekil 29; Şekil 30).⁴ 2010 senesinde ise, kamusal alanlarla ilgili bir internet blogunda Maçka Parkı’ndan “Kamusal Tuzak: Maçka Parkı” şeklinde bahsedildiği görülmektedir (Şekil 31).⁵ Buradaki “kamusal tuzak” vurgusu da kentlinin bakış açısından parkın artık korkulan, tekinsiz bir mekân haline geldiğine işaret etmektedir.

---

³ "Boğazı Kesilerek Öldürüldü", Hürriyet Gazetesi, 19 Şubat 2009 tarihli haber.
<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/11027655.asp>. Erişim tarihi: Haziran 2015.

⁴ "Liseliler Maçka Parkı'nı Kana Buladı", Radikal Gazetesi, 19 Şubat 2009 tarihli haber.
<http://www.radikal.com.tr/turkiye/liseliler-macka-parkini-kana-buladi-922424/>.
Erişim tarihi: Haziran 2015.

⁵ "Kamusal Tuzak: Maçka Parkı ", Kozmofol Blog Yazısı, 24 Ocak 2010 tarihli yazı.
<https://kozmofof.wordpress.com/2010/01/24/kamusal-tuzak-macka-parki/>.
Erişim tarihi: Temmuz 2015.

Maçka 'korku' parkı!

Maçka Parkı'nda, son 5 ay içinde 30 kişi kesici aletler kullanılarak soyuldu. Parkta, akşam saatlerinde polis bile yaya girmeye çekiniyor

OSMAN KARA
ELVAN EZBER İstanbul

Maçka Parkı, gündüz saatlerinde bile gasp ve kapkaç olaylarının yaşandığı, korku parkı haline geldi. Parkta, son 5 ay içinde 30 kişi, bıçak ve kesici aletler kullanılarak soyuldu. Tinerci ve kapkaççıların korku saldığı parkta akşam 20.00'den sonra polis bile yaya olarak girmeye çekiniyor.

Saldırganlar, parka gelen vatandaşları, bıçak, falçata ve kurusıkı tabancayla etkisiz hale ge-

Tinerci ve kapkaççılar, parkta bulunan boş barınakları kullanıyor. Bu olaylar nedeniyle insanlar akşam saatlerinde parka gelmiyor.

Şekil 26: 30 Ekim 2004 tarihli Milliyet Gazetesi haber detayı (Kaynak: Kara, Ezber 2004)

Güvenlik görevlisi ile birlikte gündüz saatlerinde gezdiğimiz 'korku parkı'nda sadece birkaç genç çift banklarda oturuyordu.

Maçka 'korku' parkı!

Maçka Parkı'nda, son 5 ay içinde 30 kişi kesici aletler kullanılarak soyuldu. Parkta, akşam saatlerinde polis bile yaya girmeye çekiniyor

OSMAN KARA
ELVAN EZBER İstanbul

Maçka Parkı, gündüz saatlerinde bile gasp ve kapkaç olaylarının yaşandığı 'korku parkı' haline geldi. Parkta, son 5 ay içinde 30 kişi, bıçak ve kesici aletler kullanılarak soyuldu. Tinereli ve kapkaççıların korku saldığı parkta akşam 20.00'den sonra polis bile yaya olarak girmeye çekiniyor.

Saldırganlar, parkta gelen vatandaşları, bıçak, falçata ve kurusiki tabancayla etkisiz hale getirdikten sonra soyuyor. Karşı çıkanlar dayak yiyor, üzerindeki eşyalar gasp ediliyor.

Polise göre, yaz aylarında artışa geçen gasp olaylarında, en fazla birlikte gezen sevgililer hedef oluyor. Saldırıya uğrayan vatandaşların bir bölümü ise ölüm korkusu nedeniyle polise gitmek-

Tinereli ve kapkaççılar, parkta bulunan boş barınakları kullanıyor. Bu olaylar nedeniyle insanlar akşam saatlerinde parka gelmiyor.

ten çekiniyor. Emniyet, şikâyetler üzerine geçtiğimiz aydan itibaren özel bir ekip kurdu. Park içinde gündüzleri 3 sivil nöbet tutarken, bir polis otosu da 24 saat doluyor.

Güvenlik görevlisi ile birlikte yaya olarak gezdiğimiz korku parkında sadece birkaç genç çift

dikkatimizi çekti. Harbiye Mahallesi Muhtarı Yavuz Tüntaş, emniyete dilekçe verdiğini belirterek, şunları söyledi: "İnsanlar gündüzleri bile geçerken çekinir oldu. Oysa dünya kadar ailelerin çok sevdiği ve nadir yeşil alanlardan olan bir parktı. Maalesef bu özelliğini kaybetti."

Şekil 27: 30 Ekim 2004 tarihli Milliyet Gazetesi haberi (Kaynak: Kara, Ezber 2004)

Boğazı kesilerek öldürüldü

18 Şubat 2009

Cengiz ÇOBAN - Tahsin GÜNER / İSTANBUL DHA

Yaklaşık 20 kişinin kız yüzünden çıkan bıçaklı kavgasında boğazı kesilen 18 yaşındaki Şehvaz Akan yaşamını yitirdi. Kavgada iki kişi yaralanırken, polis 12 kişiyi gözaltına aldı. Boğazı kesilerek öldürülen Şehvaz Akan, tanıdık bir ismin de akrabası çıktı. Akan'ın dayısının oğlu da 3 yıl önce İnönü Stadı'nda oynanan Beşiktaş-Rize maçı sırasında, kapalı tribünde çıkan kavgada bıçaklanarak öldürülen İnönü Stadı'nda oynanan Beşiktaş-Rize maçı sırasında, kapalı tribünde çıkan kavgada bıçaklanarak öldürülen Cihat Aktaş...

İddialara göre, geçtiğimiz yıl Taksim Ticaret Meslek Lisesi'nde okuyan Şehvaz Akan okulu bırakarak bir tatlıcıda çalışmaya başladı. Şehvaz Akan'ın okula devam eden kız arkadaşı B.K. ise başka biriyle arkadaşlık etmeye başladı. Bunu öğrenen Şehvaz Akan, kız arkadaşı ve arkadaşlık ettiği kişi ile konuşmak için Maçka Demokrasi Parkı'nda buluşmaya davet etti; ancak çoğu lise öğrencisi kalabalık bir grup, konuşmaya ellerinde bıçak ve sopalarla gitti.

Önceki gün akşam saat 19.30 sıralarında park girişinde karşılaşan iki grup arasında çıkan kavgada Şehvaz Akan'ın boğazı kesilirken, arkadaşları Mesut Çelik (23) ve Emrah İşcan bıçaklandı. Çevredekilerin ihbarı ile olay yerine gelen ambulansla Taksim İkyardımlı Eğitim ve Araştırma Hastanesi'ne kaldırılan 3 arkadaştan Şehvaz Akan tüm çabalara rağmen hayatını kaybetti. Karın boşluğundan yaralanan Emrah İşcan ile bacağında yaralanan Mesut Çelik'in hayatı tehlikesinin bulunmadığı belirtildi.

İstanbul Büyükşehir Belediyesine bağlı Maçka Parkı görevlisi, "Olay burada yaklaşık 20 kişinin kavga etmesi sonucu oluştu. Birinin karnına şişe vuruldu. Diğerine ise bıçak saplandı. Bunlar 2 gruptu. Hepsi yaklaşık 17-18 yaşlarındaydı" şeklinde konuştu.

Polis olay yerinde yaptığı incelemede sopa, şişe ve 2 ekmek bıçağı buldu. Gözaltına alınan B.K.'nin ifadeleri doğrultusunda kavgaya karıştıkları belirlenen 12 kişi gözaltına alındı. Polis olayla ilgili soruşturmanın sürdüğünü belirtti.

Şekil 28: 2009 senesi parkta ölümle sonuçlanan kavga haberi
(Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/11027655.asp>)

Liseliler Maçka Parkı'nı kana buladı

19/02/2009 02:00 | A+ A-

18 yaşındaki Şehvaz Akan'ın (altta) cenazesi Mardin'e yollanırken, Akan'ın eski okul arkadaşları şoktaydı. FOTOĞRAF: HALUK ATALAY

Şekil 29: 2009 senesi parkta kavga haberi
(Kaynak: http://www.radikal.com.tr/turkiye/liseliler_macka_parkini_kana_buladi-922424)

HABERLER Parkta cinayet randevusu

19 Şubat 2009 Perşembe 00:00 |

İstanbul Maçka'daki Demokrasi Parkı'nda yaşları 17 ve altındaki iki grup arasında kız meselesi yüzünden başlayan tartışma ölümle bitti. Sözleşip parka gelen gençlerin bıçaklı ve sopalı kavgasında 17 yaşındaki Şehvaz Akan boğazından aldığı bıçak darbesiyle hayatını kaybetti

Şekil 30: 2009 senesi parkta cinayet haberi
(Kaynak: <http://arsiv.taraf.com.tr/haber-yazdir-28134.html>)

kamusal tuzak: maça parkı

Posted in [kamusal alan](#), [park](#) by enip on 24 Oca 2010

Yaşasın açık alanlar, yaşasın kamusal alan! Dillere pelesenk kamusalılık beni bir kez daha sınırlendiriyor. Bu sefer çok yakın bir arkadaşımın camna kast ederek.

Yer Maça Parkı. Geçtiğimiz cuma akşam saatleri, hava kararmış, teleferik çalışmıyor. Yağmur yağıyor üstelik. Parktan geçen arkadaşına yol gösterme bahanesiyle peşine düşen adam fırsat kolluyor. Uygun bulunca kızın üstüne atlıyor. Debelenirken şemsiyeyi silah sanan adam korkuyor ve koşarak uzaklaşıyor.

“Maça Parkı tecavüz” diye aratınca google 5.020 sonuç veriyor. Sicili temiz olmayan parkın ben de bir kullanıcısı sayılırım. Haftasonları gidip zaman geçirmeyi çok sevdiğimiz bir yerdir öte yandan akşam girilmeyeceğini biliriz. Ama neden? Çünkü tecavüzçüler, tinerçiler, uyuşturucu satıcıları kol gezer. Akşam oraya girilememesi mi, yoksa varlıkları mı daha vahim bilmiyorum. Bildiğim birşey varsa o da bu parkın İstanbul’un en önemli parklarından biri olduğu, çok önemli konumu ve el atılması gereken, adeta göz yumulan güvenlik ve fiziki sorunları.

Şekil 31: Kamusal tuzak

(Kaynak: <https://kozmofof.wordpress.com/2010/01/24/kamusal-tuzak-macka-parki/>)

Prost Planı’ndaki Taksim Gezi Parkı’ndan itibaren yaya hareketinin sürekliliğinin hiç bozulmaması amacı ile yapılan Asker Ocağı Caddesi üzerinde bulunan ve Gezi Parkı’ndan Hyatt Otel’in yanındaki alana inen yaya köprüsü, 2013 senesinde Topçu Kışlası Projesinin reddildiği tarihten sonra -Şubat ayında- yük kamyonlarının geçerken çarpması sonucu hasar görmüş ve onarılmak yerine yıkılmıştır.⁶ Yeşil aksın bir akışı köprünün yıkılması ile beraber burada kesilmiştir ve bununla birlikte günümüzde bu ulaşım ağı içerisinde bahsi geçen yayalar için güvenli ve engelsiz geçişi sağlayan yeşil aks işlevini yitirmiş ve yaya sürekliliği ortadan kalkmıştır.

---

⁶ "Gezi Parkı'nın 70 Yıllık Köprüsünü Yıkıldılar" 12 Şubat 2013 tarihli haber.
<http://bianet.org/bianet/kent/144303-gezi-parki-nin-70-yillik-koprusunu-yiktilar>.
Erişim tarihi: Temmuz 2015.

3. GEZİ PARKI OLAYLARI VE SONRASINDA PARKIN DÖNÜŞÜMÜ

3.1 Gezi Parkı Eylemleri

Bu bölümde, Gezi Parkı Eylemleri süreci, Taksim Yayalaştırma Projesi ile başlayan ve eylemlere varan olaylar zincirini tarihleriyle aktararak hatırlatılacaktır.

Nisan 2010'da dönemin başbakanı Recep Tayyip Erdoğan katıldığı bir televizyon programında Taksim'de trafiği yer altına almak istediğinden bahsetmiş, daha sonra kendisi ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanı Kadir Topbaş Taksim Yayalaştırma Projesi'ne çeşitli mecralarda değinmişlerdir. 1 Haziran 2011'de Başbakan Recep Tayyip Erdoğan tarafından Taksim Yayalaştırma Projesi açıklanmış, ve 1939'da Lütfi Kırdar döneminde meydan düzenlemeleri sırasında yıktırılmış olan Topçu Kışlası'nın (Şekil 32) Gezi Parkı'nda yeniden yapılması gündeme gelmiştir.

Şekil 32: Topçu Kışlası (Kaynak: Kıyğı 2013: 76)

Haziran 2011’de mimarlar odası ve şehir plancıları odası projeye itiraz etmiştir. İtirazlarda projenin bir yayalaştırma projesi olmadığı, Gezi Parkı’na yapılacak Topçu Kışlası için parktaki yeşil alanın yok edileceği belirtilmiştir (Kıyğı 2013: 74). Temmuz 2011’de ise İstanbul 2 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu, Topçu Kışlası’nın ihya edilmesine karar vermiştir (Kıyğı 2013: 74).

17 Eylül 2011’de İstanbul Büyükşehir Belediyesi Meclisi oybirliğiyle yayalaştırma projesini onaylamıştır. Bu süreçte projeyi eleştiren gruplar çalışmalarını “Taksim Platformu” adı altında yürütmeye başlamıştır (Kıyğı 2013: 74). Taksim Platformu kendisini aşağıdaki şekilde tanımlamaktadır;

Taksim'de yaşayan, Taksim'i yaşayan, Taksim'de çalışan, Taksim'den yolu geçen, Taksim'in şehrin merkezi olduğunu düşünen her kesimden her yaşta kadın ve erkeklerin yanısıra mahalle derneklerinden mimarlara geniş kitlelerin temsilcilerinden oluşmaktadır.⁷

4 Ocak 2012’de yayalaştırma projesi Anıtlar Kurulu tarafından onaylanmıştır (Şekil 33).⁸

Şekil 33: Taksim Yayalaştırma Projesi ve Topçu Kışlası Projesi
(Kaynak: <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/23644273.asp>)

⁷ “Biz Kimiz” Taksim Platformu. <http://www.taksimplatformu.com/bizkimiz.php>.
Erişim tarihi: Ağustos 2015.

⁸ “Topcu Kışlası, Otel Değil Şehir Müzesi Olacak” 20 Mart 2012 tarihli haber.
<http://www.arkitera.com/haber/7353/topcu-kislasi-otel-degil-sehir-muzesi-olacak>.
Erişim tarihi: Temmuz 2015.

4 Şubat 2012’de uzman şehir plancıları, mimarlar, üniversite öğretim üyeleri, sanatçılar ve semt derneklerinden oluşan grup Gezi Parkı’nın bir kültür varlığı olarak özgün değerleriyle tescil edilmesini talep ettikleri başvuruyu 2 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu’na teslim etmişlerdir.⁹ 14 Şubat 2012’de ise Taksim Yayalaştırma Projesi’nin 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım ve Uygulama İmar Planı tadilatı askıya çıkmıştır.¹⁰ Hemen ertesi gün, 15 Şubat 2012’de, projeyi eleştiren gruplar “Taksim için Taksim’e” mesajıyla tüm vatandaşları Taksim Meydanı’na projeye itiraz etmeye davet etmiştir (Kıyğı 2013: 74).

2 Mart 2012’de Taksim Projesi’ne karşı Taksim Meydanı’nı koruma kararlılığını vurgulayarak sendikalar, odalar, siyasi partiler, çevre örgütleri ve dernekler Taksim Dayanışması’nı kurmuştur.¹¹

6 Haziran 2012’de Topçu Kışlası’nın yeniden yapılmasını teşvik eden Taksim Meydanı Yayalaştırma Projesi’ne ilişkin plan değişiklikleri Taksim Dayanışması bileşenleri tarafından yürütmenin durdurulması ve iptali istemi ile yargıya taşınmıştır. Aynı ay içinde, 28 Haziran 2012 tarihinde, İstanbul Büyükşehir Belediyesi projenin ön yeterlilik ihalesinin tamamlandığını açıklamıştır.

23 Ağustos 2012’de projenin ihalesi gerçekleşmiş ve Ekim 2012’de Koruma Kurulu Yayalaştırma Projesi için onay vermiştir. 31 Ekim 2012’de ise Yayalaştırma Projesi’nin ilk aşaması başlamıştır.

---

⁹ “Taksim Projesinin Tüm Süreci” http://taksimdeneleroluyor.com/homepage#_=_.
Erişim tarihi: Ağustos 2015.

¹⁰ “Taksim Dayanışması Güncesi” 26 Ağustos 2013 tarihli haber.
<http://www.mimarist.org/2012-08-13-16-09-05.html>. Erişim tarihi: Eylül 2015.

¹¹ “Taksim Dayanışması Güncesi” 26 Ağustos 2013 tarihli haber.
<http://www.mimarist.org/2012-08-13-16-09-05.html>. Erişim tarihi: Eylül 2015.

Şekil 34: Mayıs 2013 - Yayalaştırma projesi yapım aşamasında çekilmiş bir fotoğraf (Kaynak: <http://megaprojeleristanbul.com/#taksim-meydani-yayalastirma-projesi>)

Şekil 35: Eylül 2013 – Yayalaştırma projesi sonrası Taksim Meydanı (Kaynak: <http://bianet.org/bianet/toplum/149715-taksim-in-ortasinda-tanimsiz-bir-beton-kutlesi>)

Ocak 2013’de İstanbul Büyükşehir Belediyesi için hazırlanan Topçu Kışlası Projesi, Koruma Kurulu’nun incelemesi sonucu reddedilmiştir. Koruma Kurulu’nun kararı üzerine, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan “Topçu Kışlası’nı yapacağız. Üst kurul reddetmiş, biz de reddi reddedeceğiz” açıklamasını yapmıştır (Bayhan 2013).

Şubat 2013’de Gezi Parkı yaya köprüsü yıkılmıştır. 2 Nisan 2013’de tarihi Emek Sineması yerine Grand Pera Projesi gündeme gelmiştir. Projeyi protesto eden kentliler, 7 Nisan 2013’de polis tarafından sinema önünde müdahaleye uğramışlardır.¹² Emek Sineması Mayıs 2013’de, tüm protestolara rağmen yıkılmaktan kurtarılamamıştır.

1 Mayıs 2013’te Yayalaştırma Projesi inşaatı nedeniyle, Taksim Meydanı 1 Mayıs törenlerine kapatılmıştır. Gezi Eylemleri’ne varan olayların ardı ardına gerçekleştiği bu ay içerisinde, 27 Mayıs 2013’te Gezi Parkı’nda 5 ağaç belediye tarafından yerinden sökülmüş; 28 Mayıs 2013 gecesine Gezi Parkı’nın Divan Oteli tarafındaki duvarı yıkılmıştır. Yıkıma engel olmak isteyen yaklaşık 50 kişilik grup sabaha kadar parkta nöbet tutmuş ve 30 Mayıs 2013’de Gezi Parkı’nda yıkımı engellemeye çalışan gruba ilk polis müdahalesi olmuştur.¹³

---

¹² “Emek Sineması” <http://www.arkitera.com/galeri/detay/66553/3/haber/12919>.
Erişim tarihi: Ağustos 2015.

¹³ “Gezi Direnişi Zaman Çizelgesi” <https://line.do/tr/gezi-direnisi-zaman-cizelgesi/3to/vertical>.
Erişim tarihi: Temmuz 2015.

Şekil 36: 30 Mayıs 2013 – Gezi Parkı’nda polis müdahalesi
(Kaynak: <http://zete.com/kirmizili-kadina-biber-gazi-sikan-polise-600-fidan-dikme-cezasi/>)

31 Mayıs 2013’de Gezi Eylemleri başlamıştır. 1 Haziran 2013’de İstanbul 6. İdare Mahkemesi, Gezi Parkı’na yapılması planlanan Topçu Kışlası Projesi’nde yürütmeyi durdurma kararı almıştır (Kıyğı 2013: 74). Eylemler ve polis müdahalesi devam ederken, 3 Haziran 2015’de Başbakan AKM’nin yıkılacağını, yerine Barok stilinde bir opera binası yapılacağını açıklamıştır.¹⁴

5 Haziran 2013’de Taksim Dayanışması’ndan bir heyet Başbakan Vekili Bülent Arınç’la toplantı yaparak taleplerini iletmiştir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanı Kadir Topbaş Topçu Kışlası’nın bir kent müzesi olacağını söylemiştir. 14 Haziran 2013’de Taksim Dayanışması Başbakan ile bir toplantı yapmıştır. Toplantı sonucunda hükümetin yargı kararını bekleyeceği, alınan karara

---

¹⁴ “Gezi Direnişi’nin Öncesi ve Sonrası” 29 Mayıs 2014 tarihli haber.
<http://www.arkitera.com/haber/21383/gezi-direnisinin-oncesi-ve-sonrasi>.
Erişim tarihi: Eylül 2015.

göre eğer yargıdan Topçu Kışlası'nın yapılmasına dair bir karar çıkarsa referanduma gidileceği açıklanmıştır (Kıyğı 2013: 75).

Taksim Yayalaştırma Projesi çalışmaları sürecinden Taksim trafiği etkilenmiştir. Meslek odaları ve muhalif gruplar meydanın kimliğinin ve zaten parçalanmış olan yeşil dokunun yapılacak Topçu Kışlası replikası ile kaybolacağını söylemiştir. Proje, tarihi yeniden canlandırmak amacıyla yapılıyor diye aktarılsa da ideolojik bir simgesellik ve rant projesi olduğu konusunda eleştiriler almıştır. Projeyi eleştirenler ve Gezi Parkı'nın bu projeyle dönüştürülmesine karşı çıkararak parkı savunan ve direniş eylemlerini destekleyenler sadece mimarlar ve şehir plancıları gibi meslek uzmanlarıyla kısıtlı kalmamıştır. Gezi Eylemleri tüm kentlileri parklar, kamusal mekânlar ve kent hakkı konularında düşünmeye zorlayan ve harekete geçiren bir süreç olarak yaşanmıştır. Mimarlık tarihçisi Uğur Tanyeli'nin de, Tarih Vakfı'nın Taksim'de, Avrupa Pasajı'ndaki merkezinde düzenlenen 7 Haziran 2013 tarihli basın toplantısında yaptığı konuşmada belirttiği gibi, Gezi Parkı Eylemleri, tarihte ilk kez “dayatma”lara mimarlık aracılığı ile itiraz eden bir toplumsal hareket olmuştur:

Dünya tarihinde ilk kez mimarlık aracılığıyla itiraz eden bir toplumsal hareket görüyorum. Bunu dikkatlice yorumlamakta yarar var; eğer dayatmalarınızı mimarlık, kent planlama aracılığıyla yapıyorsanız, itirazlar, isyanlar da mimarlık, kent planlama aracılığıyla olur (Tanyeli 2013).¹⁵

3.2 Maçka Demokrasi Parkı'ndaki Forumlar

Ankara'da bulunan merkezî yönetim tarafından İstanbul'da yapılacak bir meydan projesi için emir gelmesi, merkez yönetimin yerelle ilişkisinin

---

¹⁵ “Dünya tarihinde mimarlık aracılığıyla itiraz eden ilk toplumsal hareket”
6 Ekim 2013 tarihli haber.
<http://www.mimarizm.com/KentinTozu/Makale.aspx?id=2441&sid=2424>.
Erişim tarihi: Eylül 2015.

sorgulanmasına da yol açmıştır. Gezi Parkı Eylemleri sürecinde Gezi Parkı'nın sürekli halka kapatılıp tekrar açılması büyük bir tepki oluşturmuş ve Taksim Dayanışma'nın da girişimiyle kentliler kendi semtlerindeki parklarda toplanmaya ve tartışma forumları oluşturmaya başlamışlardır. 8 Nisan 2015 tarihinde bu çalışmanın alan araştırması kapsamında söyleşi yapılan Maçka Forumu üyesi Z.Ç., forumların oluşturulması sürecini şu şekilde aktarmıştır:

Taksim Dayanışması üzerinden bir haber gönderildi. Dediler ki parkta bir forum yapılacak, forum kararını size bildiririz. İlk Gezi'de bir forum yapıldı. Gezi'de yaklaşık 80 ayrı küçük forum oluştu, forum adabında konuşmalar yapıldı (Z.Ç. ile görüşme, 8 Nisan 2015).

Z.Ç., Gezi Parkı'nın sık aralıklarla kapatılması ve sık sık polis müdahalesi yapılması sonucu insanların yaşadıkları yerlerdeki parklarda toplanmalarına karar verildiğini, bu forumlarla kentsel yaşama ve toplumsal yaşama yönelik tartışmaların gerçekleştiğini ve çözüm önerilerinin üretildiğini aktarmıştır.

Şekil 37: Maçka Forumu (Kaynak: <http://www.cevrecietkinlikler.com/label/takas-pazari/>)

"Kamusal alan, modern toplum kuramlarında, toplumun ortak yararını belirlemeye ve gerçekleştirmeye yönelik düşünce, söylem ve eylemlerin üretildiği ve geliştirildiği ortak toplumsal etkinlik alanına işaret etmek için kullanılan kavramdır" (Habermas, 2003: 96). Habermas'ın da belirttiği gibi kamusal alanlar ortak toplumsal etkinlik alanlarına işaret etmektedir. Bu alanlar herkesin kullanımına açık, herkese hizmet eden ve fikirlerin özgürce paylaşıldığı, tartışıldığı alanlardır. Gezi Parkı Eylemlerinden sonra kurulan park forumları da parkların bu tartışma ve paylaşım alanlarına dönüşebileceğini göstermiştir.

Gezi Parkı Eylemleri akabinde Maçka Forumu 19 Haziran 2013 tarihinde Maçka Demokrasi Parkı'nda ilk toplantılarını yapmışlardır. Yine Z.Ç.'ye göre, forumun Maçka Demokrasi Parkı'nı bir toplanma alanı olarak seçmesinin ardında, parkın kent içerisinde birçok noktadan ulaşılabilecek büyük bir alanda yer alması, afet ve deprem sonrası toplanma alanı olması ve konum olarak Gezi'ye yakın olması yatmaktadır (Z. Ç. ile görüşme, 8 Nisan 2015).

Maçka Forumu 19 Haziran 2013 tarihinden beri haftada 2 gün (Salı ve Perşembe günleri) toplanmaktadır. Havalarda güzel olduğunda da Pazar günleri çeşitli organizasyonlar parkta yer almaktadır. Z.Ç.'nin ifadesiyle, Maçka Forumu'na ilk toplantılarda çok fazla sayıda katılım gerçekleşmiştir (yaklaşık 400-500 kişi), daha sonraki toplantılarda ise sayı giderek azalmıştır. Yine de Maçka Forumu'nun parkın içerisinde toplanması, park kullanıcıları için parkın kullanımını teşvik edici ve güven verici bir unsur olmuştur. Z.Ç., pazar günleri yapılan organizasyonlarda gelen herkesle sohbet etmek, atölye çalışmalarını yapmak, hep beraber kitap okumak, bayram kutlaması yapmak gibi parkın vermiş olduğu tüm olanaklardan yararlanmaya çalışıldığını belirtmiştir (Z. Ç. ile görüşme, 8 Nisan 2015).

2 Ağustos tarihinden yine Maçka Forumu'dan T.V. ile yaptığım söyleşide, T.V. Maçka Demokrasi Parkı'nın anlamının değişmesinde Maçka Forumu'nun etkisi olduğunu söylemiş, insanların forumlarla birlikte kendilerini parktayken güvende hissettiklerini, bunun yanı sıra toplumsal, kentsel “bir şeyin parçası” olduklarını ve parkı sahiplenmeleri gerektiğini hissettiklerini belirtmiştir. Başlangıçta oldukça kalabalık olan forumun zamanla yakındaki semtlere ayrılarak Tatavla Forumu, Şişli Merkez Forumu ve Nişantaşı Mıstık Parkı Forumu adlarıyla kendi semtlerinde toplanmaya başladıklarını da eklemiştir.

Z.Ç. ve T.V., forum süreciyle beraber, bireylerin toplum yararına söz hakkı almaya, fikirlerini bir diğer kişinin özgürlük alanına girmeden beyan etmeye, tanımadıkları insanlarla iletişime geçebilmeye, fikir paylaşımıyla beraber, yiyecek, kıyafet, kitap vb. paylaşımlarında da bulunmaya başladıklarını aktarmışlardır.

Forumların kendilerine özel bir dil, bir anlamda kendi iletişim kültürlerini yarattıkları da görülmektedir. Tartışmalar esnasında konuşan kişinin konuşması bölünmeden dinleyicinin fikrini belirtebilmesi için forum yordamlarının geliştirildiği ve forumlara gelecek kişilere bunun sosyal medya üzerinden açıklandığı da burada eklenmelidir.¹⁶

Parklarda yapılan toplantılarda çevreye rahatsızlık vermeden daha kolay iletişim kurabilmek için kullanılan vücut dili.

Şekil 38: Forum yordamı (Kaynak: <http://butunparklarucuca.blogspot.com/>)

¹⁶ “ 19 Haziran Çarşamba-Maçka Parkı” 20 Haziran 2013 tarihli haber. <http://butunparklarucuca.blogspot.com/>. Erişim tarihi: Nisan 2015.

T.V., Maçka Forumu'nun daha fazla bymemesinin sebebinin, parkın etrafında konut dokusunun yoğun olmaması ve parkın içerisindeki mekânların akşam belirli bir saatten sonra yüksek seste müzik yapmaları olduğunu belirtmiştir. Ona göre, rneğin Cihangir Forumu ya da şişli Merkez Forumu'nun apartmanların arasında alanlar olması oralarda yaşayan insanları forumlara katılmaya teşvik eden bir faktördür. T.V., insanların kendilerine yakın olan parkı seçtiklerini ve böylece giderek Maçka Forumu'nun daha az tercih edildiğini aktarmıştır. Maçka Forumu'ndan ayrılan forumlar ise artık şişli Ortak Forumu adı altında toplanmaktadırlar. T.V. forum kültüründen bahsederken, forumların yerel ve mahalle meselelerinin üzerine düşmesi gerektiği ve mahallede yaşayan insanların arasında bir bağ oluşturmaları gerektiğinden, o bağ oluşturduktan sonra da her mahallenin kendi içerisindeki problemleri tartışıp yakınlardaki diğer mahallelerle de koordinasyon içinde olmalarının amaçlandığı belirtmiştir. T.V., mahallelere dair problemlerin parklarda tartışılıp çözüm üretilebileceğine, sokak hareketinin bu şekilde mahalleliyi kaynaştırarak anlam kazanacağına inanmaktadır.

30 Nisan 2015 tarihinde bu çalışmanın alan araştırması kapsamında Maçka Forumu toplantısına katılarak oradaki katılımcılarla yapılan görüşmede, forum yeleri sadece Maçka Parkı'nda değil, tüm parklarda Gezi'den sonra önemli bir değişim gözlemlediklerini, park kullanımı ve parka gelme kültürünün artık değiştini, İstanbullular için çok daha olumlu yönde evrildiğini ifade etmişlerdir.

3.3 Sosyal Medyada Maçka Demokrasi Parkı

Sosyal medya, hızlı bir iletişim kanalı olması nedeniyle Gezi Parkı Eylemleri sürecinde asal bir rol üstlenmiştir ve bu durum eylemler bittikten sonra da etkisini göstermeye devam etmiştir. Bireyler, Gezi Dönemi'nde birbirlerinden ve sokaktaki durumdan detaylı bir şekilde Twitter, Facebook üzerinden haberdar olmuşlardır. Bu

sosyal iletişim kanallarından, birbirlerini tanımayan kişiler birbirlerine etiketleme (*hashtag*)¹⁷ yöntemi ile ulaşmışlar ve sanal kamusal alanı kullanarak gerçek kamusal alanlarda da buluşmaya başlamışlardır. Böylece birbirini tanımayan insanlar biraraya gelip yeni bir kamusal mekân yaratmışlardır.

Gezi Parkı Eylemleri ile kullanımı artan Maçka Demokrasi Parkı, sosyal medyanın da etkisi ile, önceki sayfalarda da aktarıldığı gibi kent merkezinde olduğu halde pek de tercih edilmeyen bir parktan daha bilinen ve kullanılan bir park haline gelmiştir. Park kullanıcıları sosyal medyada parkın adını etiketleyerek parkın bilinirliğine ve kimliğindeki değişime yardımcı olmuşlardır.

Maçka Demokrasi Parkı'nın bu dönüşüm süreci parktaki buluşmalarla şekillenmiştir. Hem Gezi Parkı Eylemleri sonrasında forum toplantısı yapmak üzere Maçka Parkı Forumu'nun Maçka Demokrasi Parkı'nda buluşmaya başlaması, hem de sosyal medya üzerinden Maçka Parkı ile ilgili *hashtag* kullanımı ile Maçka Parkı'na yapılan çağrılar/etkinlikler parkın dönüşümünde çok önemlidir faktörlerdir. Bu çalışmanın alan araştırması kapsamında sosyal medya üzerinden Eylül 2015 tarihinde toplanan sayısal veriler aşağıdaki grafikte aktarılmaktadır. Facebook ve Twitter'dan alınan veriler takipçi sayısı, Instagram'dan alınan veriler ise *hashtag* sayısıdır. Maçka Demokrasi Parkı'nın, Abbasağa Parkı'nın ve Cihangir Parkı'nın Twitter hesapları bulunmamaktadır.

---

¹⁷ Hashtag (diyez-konu etiketi), pek çok mikroblog ve sosyal ağlarda bir sözcük ya da sözün başına diyez işareti (#) eklenerek oluşturulur. Mikroblog ve Facebook, Google Plus, Instagram, Twitter ve benzeri sosyal ağ servislerinde, "#" sembolünün kelime veya kelime grubunun önüne eklenerek oluşturulan bağlantılar, anlık bilgileri kategorize etmeye ve kitlelere ulaştırmaya yardımcı olur (Kaynak: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Hashtag>).

	FORUMLAR			PARKLAR			
	MAÇKA FORUMU	ABBASAĞA FORUMU	CİHANGİR FORUMU	MAÇKA DEMOKRASİ PARKI	ABBASAĞA PARKI	CİHANGİR PARKI	GEZİ PARKI
Facebook	1.106 takipçi	1.314 takipçi	4.467 takipçi	17.282 takipçi	5.052 takipçi	1.170 takipçi	50.616 takipçi
Twitter	8.647 takipçi	20.952 takipçi	5.325 takipçi	yok	yok	yok	80.830 takipçi
Instagram	17 etiket	58 etiket	28 etiket	4.145 etiket	1.057 etiket	330 etiket	87.617 etiket

Tablo 2: Sosyal medya analizi

Gezi Parkı'na yakın parklarda kurulan ve aktif olan 3 park ve forumların takipçi sayılarının verildiği yukarıdaki tabloya göre, Facebook'ta Cihangir Forumu aktifken, Twitter'da Abbasağa Forumu daha aktiftir. Forumların Instagram'daki etiket değerlerinde de Abbasağa Parkı daha aktiftir. Bu durum, Gezi Parkı eylemleri döneminde haberleşmek için daha aktif ve hızlı bir mecra olan Twitter'ın daha çok kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Gezi Parkı'nın Facebook ve Twitter değerlerini karşılaştırdığımızda da bu görülmektedir.

Parkların karşılaştırmasına baktığımızda ise, Gezi Parkı, Gezi Eylemleri sürecinden dolayı en yüksek takipçi sayısına sahiptir; dolayısıyla karşılaştırmayı Gezi haricindeki 3 park üzerinden yapmak doğru olacaktır. Facebook takipçi sayısının karşılaştırmasına göre, en yüksek takipçi sayısı Maçka Demokrasi Parkı'ndadır. Parkta olacak etkinlikler Facebook sayfası üzerinden paylaşılmakta ve takipçiler bu sayfa üzerinden takip etmektedir. Instagram *hashtag* sayılarının karşılaştırmasına bakınca en yüksek etiketleme sayısını yine Maçka Demokrasi Parkı almıştır. Gezi döneminde anlık bilgi vermek amacıyla yoğun olarak kullanılan etiketleme yöntemi, Gezi'den sonra da parklarda etkisini sürdürmektedir. Parklardaki etiketleme yöntemi sosyal medya üzerinden etkinliği haber vermek, etkinlik yerini belirtmek amacıyla yapılmaktadır. Maçka Demokrasi Parkı'nın aldığı 4.145 etiket bilgisinden yola çıkarak, parkın aktif kullanıldığı da söylenilebilir.

3.4 Parkın Yeni Kullanım Biçimleriyle Dönüşümü

Gezi Eylemleri'nden sonra Maçka Parkı'nın aktif olarak kullanılmaya başlandığı ve Maçka Parkı'nın, Gezi Parkı'nda kullanıcıların mekâna getirdiği alternatif kullanım deneyimlerinin, kullanıcı-mekân ilişkilerinin devamının sağlandığı bir alan haline gelmiş olduğu gözlenmektedir.

Gezi Parkı eylemleri yeni eylemlere, kamusal mekânın yeni kullanım türlerine imkân sağlamıştır. Bu durum sadece Gezi Parkı özelinde değil, Maçka Parkı örneği gibi diğer alanlarda da görülmektedir. Gezi Parkı'nda “parkta ne yapılabilir? Park nasıl kullanılabilir?” sorularına cevaplar verilmiştir. Gezi Parkı'nda bostan, kütüphane, mutfak, çocuk atölyesi, resim atölyesi ve bunun gibi alanlar kurulmuştur. Aşağıdaki harita üzerinde Gezi Parkı'nda gerçekleştirilen aktiviteler görülmektedir. Bu kullanım çeşitliliği Maçka Demokrasi Parkı'nın kullanımını da olumlu yönde etkilemiştir.

Şekil 39: Gezi Parkı'nda ne nerede! (Kaynak: “Gezi Parkı Mimarsızlığı!” 2013)

Maçka Demokrasi Parkı'nda da Gezi sürecinden sonra kadına şiddete karşı koşu ve farklı grupların düzenlediği koşular (Şekil 40-44), yoga etkinlikleri, Organik Yaşam Festivali gibi etkinlikler düzenlenmiştir.

Şekil 40: Parkta yoga (Kaynak: <https://www.facebook.com/events/919674491430663/>)

5 TEMMUZ 2015
MAÇKA PARKI
09:00 - 10:00
Buluşma Yeri: Maçka Parkı

LifeRUN
FOUNDED BY: LIFERUN TRX

Detay Galieri Etiket Takvim

Maçka Parkı
 Home / takvim / Sayfa

Tweetle G+1 Like 2

LifeRUN bu pazar Maçka Demokrasi Parkı'nda!
 LifeRUN'ın Her Pazar düzenlediği spor aktivitesinin bu pazar ki ayağı Maçka Parkı! Ücretsiz gerçekleşecek bu etkinliğe spor yapmak isteyen herkesi bekliyoruz!

Tarih: 5 Temmuz 2015, Pazar
 Saat : 09:00 – 10:00
 Yer : Maçka Demokrasi Parkı
 Buluşma Yeri : Maçka Parkı
 Katılım Bedeli : ÜCRETSİZ

Pazar, Temmuz 5th, 2015
 9:00 am
 09:00-10:00
 Maçka Demokrasi Parkı
 Ücretsiz
 takvim
 liferunturkiye
 0 Yorumlar

Şekil 41: Parkta Liferun koşusu (Kaynak: <http://www.liferunturkiye.com/macka-parki-3/>)

Kadına Şiddete Hayır / Maçka Demokrasi Parkı
 Home / slider / Sayfa

Tweetle G+1 Like 0

LifeRUN bu pazar Maçka Demokrasi Parkı'nda!
 LifeRUN'ın Her Pazar düzenlediği spor aktivitesinin bu pazar ki ayağı Maçka Demokrasi Parkı! Ücretsiz gerçekleşecek bu etkinliğe bu sefer "Kadına Şiddete Hayır" demek için bu pazar herkesi bekliyoruz!

Tarih: 15 Şubat 2015, Pazar
 Saat : 09:00 – 10:00
 Yer : Maçka Demokrasi Parkı
 Buluşma Yeri : Maçka Demokrasi Parkı
 Katılım Bedeli : ÜCRETSİZ

Pazar, Şubat 22nd, 2015
 9:00 am
 09:00-10:00
 Maçka Demokrasi Parkı
 Ücretsiz
 slider, takvim
 liferunturkiye
 0 Yorumlar

Şekil 42: Liferun-Kadına şiddete hayır koşusu
 (Kaynak: <http://www.liferunturkiye.com/kadina-siddete-hayir-macka-demokrasi-parki/>)

Organik Yaşam Festivali Maçka Demokrasi Parkı'nda

Organığın, hayatımızdaki yerini sorgulamayı ve sorgulatmayı hedefleyen festivalde, organik bir yaşama hazır mısınız? Organik Yaşam Festivali 5-6 Eylül'de Maçka Demokrasi Parkı'nda.

Gıda seçimlerimizden, tekstile, kozmetik seçimlerimizden, spor alışkanlıklarımıza, yeşil mimariden, çevre dostu teknolojiye, yenilenebilir enerji kaynaklarından, geri dönüşüme kadar birçok konuda bilgilendirici etkinliklerin yer alacağı Organik Yaşam Festivali, tüketicileri organikle ilgili en doğru kaynaklarla, yani firmalar, üreticiler, STK'lar ve kamu kurumları ile buluşturacak. Bunun yanı sıra sürdürülebilirlik adına faaliyetlerini devam ettiren doğa dostu firmalara da 'Organik Yaşam Festivali' kapıları açık olacak.

Festival ziyaretçilere ücretsiz olarak katılım sağlayabilecek. Festival süresince, panel, seminer, yarışmalar ve eğitimlerle, tüketicilere organik hayatın yararları anlatılacak.

Şekil 43: Parkta Organik Yaşam Festivali (Kaynak: <http://hayat.sozcu.com.tr/organik-yasam-festivali-macka-demokrasi-parkinda-70239/>)

Şekil 44: Parkta Organik Yaşam Festivali'nden görüntüler (Kaynak: <https://www.facebook.com/Organik-Ya%C5%9Fam-Festivali-1645574635654966/timeline/>)

Şekil 45: Maçka Demokrasi Parkı doğu yamacı
(Fotoğraf: Duygu Karakeçili)

Forum üyesi Z.Ç., kendisiyle yapılan görüşmede, bugün birçok insanın evlerinden çıkarak Maçka Parkı'nda buluşmasının, parkın farklı kimliklerin biraraya geldiği çoğulcu bir alan haline gelmesinin ve insanların birbirlerine karşı daha saygılı ve duyarlı bir şekilde parkı kullanmasının Gezi Eylemleri'yle birlikte mümkün olabildiğini ifade etmiştir (Z. Ç. ile görüşme, 8 Nisan 2015). Alan araştırması sürecinde park kullanıcıları ile yapılan görüşmelerde de, parkın bu çoğulcu niteliği, kullanıcıların daha rahatça, birbirlerine saygıyla kullanabildikleri bir alan haline geldiğini vurgulanmıştır.

Şekil 46: Maçka Demokrasi Parkı Nişantaşı'na çıkan yol (Fotoğraf: Duygu Karakeçili)

Şekil 47: Maçka Demokrasi Parkı doğu yamacı 2
(Fotoğraf: Duygu Karakeçili)

21 Haziran 2015 tarihli Cumhuriyet Gazetesi “Sokak” ekinde çıkan haberde, parkın farklı kullanım türlerinden fotoğraflar aracılığıyla “herkesin keyfi yerinde” başlığıyla yapılan etkinlikler aktarılmaktadır (Şekil 48-49). Açık havada kitap okumak, gezintiler, tai chi spor saatleri, toplu buluşmalar, slackline etkinlikleri, çocuklara özel alanlar, parkta dans dersleri, parkta şekerleme, köpek gezdirme, spor gibi başlıklarla parkta her yaş grubuna ve her kesime yönelik etkinliklerin zenginliği vurgulanmıştır (Çapa 2015: 16).

Şekil 48: 21 Haziran 2015 tarihli Cumhuriyet Gazetesi haberi – “Herkesin Keyfi Yerinde”
(Kaynak: Çapa 2015: 16)

Şekil 49: 21 Haziran 2015 tarihli Cumhuriyet Gazetesi haberi 2 – “Herkesin Keyfi Yerinde” (Kaynak: Çapa 2015: 16, 17)

4. PARK KULLANICILARIYLA YAPILAN ALAN ARAŞTIRMASININ SONUÇLARI

1993 senesi öncesinde yeterli donatımlara sahip olmayan ve aktif kullanılmayan, 1993 senesindeki yeni plan çalışmasıyla beraber eklenen işlevlerle kullanımının olumlu yönde değişeceği düşünülen fakat istenilen sonuca varılamayan Maçka Demokrasi Parkı'nın kullanım biçimleri ve kentli için anlamı Gezi Parkı Eylemleri ile değişmiştir.

‘Gezi Parkı Eylemleri ile Birlikte Maçka Demokrasi Parkı'nın Kullanım ve Anlam Açısından Dönüşümü’ başlıklı bu çalışmanın alan araştırması, parkın bugünkü kullanıcılarıyla yapılan derinlikli, yarı-yapılandırılmış söyleşiler ve anketlere ve bunlardan elde edilen verilere dayanmaktadır. Aşağıda öncelikle gerçekleştirilen anket çalışmasının sonuçları aktarılacaktır.

4.1 Anket Çalışmasının Sonuçları

Anket çalışması 60 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan anketlerin sonuçları istatistiksel analize dayalı bir yazılım olan SPSS (*Statistical Package for the Social Sciences*) programına kodlama yapılarak girilmiş ve verilerin değerlendirilmesi gerçekleştirilmiştir.¹⁸

Anket çalışmasının yapıldığı 60 kişi Maçka Demokrasi Parkı kullanıcılarından seçilmiş olup, anket çalışması için seçilen kişilerin bir kısmı ile park içerisinde hafta içi ve haftasonu olmak üzere günün farklı zamanlarında, bir kısmı ile de Maçka Forumu toplantısında görüşülmüştür. Anketi cevaplayan bir diğer grup ise Maçka Demokrasi Parkı'nı Haziran 2013 tarihinden önce de kullanan, günümüzde de farklı nitelikleri sebebiyle parkı kullanmayı tercih eden, veya parkı yeni kullanmaya başlayan ve internet üzerinden parkı etiketleyen kişilerden seçilmiş, bu kişilere anket soruları internet üzerinden ulaştırılmıştır.

Park kullanıcıları ile yapılan anketin ilk kısmı, kullanıcıların sosyo-demografik özelliklerini belirleyen sorulardan oluşturulmuştur. İkinci kısım soruları ise “kullanım biçimleri/nedenleri”, “kullanım yoğunluğu” ve “parka atfedilen anlamlar” olmak üzere üç ana ölçüt üzerinden hazırlanmıştır. Böylece Maçka Demokrasi Parkı'nın Gezi Parkı Eylemleri sonrasında kullanım biçimleri, kullanım yoğunluğu ve anlamının değişimini çözümlenmek hedeflenmiştir.

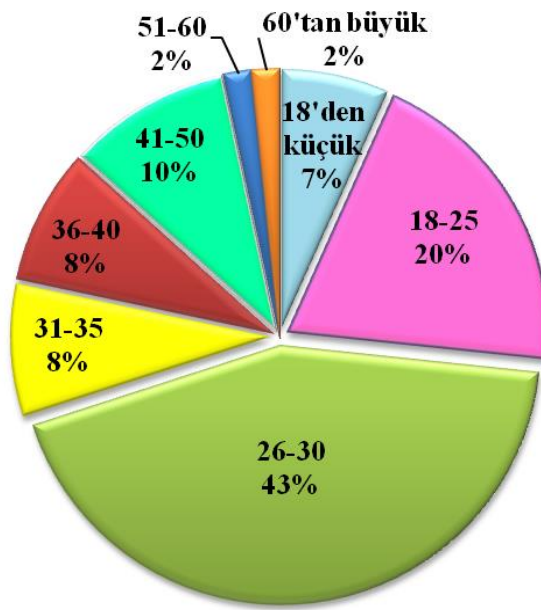
Anket çalışmasına katılan 60 kişinin %7'si 18 yaşından küçüklerden, %20'si 18-25 yaş aralığından, %43 olan en yüksek oran ile 26-30 yaş aralığından, %8'i 31-35 yaş aralığından, %8'i 36-40 yaş aralığından, %10'u 41-50 yaş aralığından, %2'si 51-60 yaş aralığından, ve %2'si de 60 yaşından büyüklerden oluşmaktadır. Ayrıca 60 kişinin 33 kişi ile %55'ini kadınlar oluştururken, 27 kişi ile %45'ini erkeklerin

---

¹⁸ IBM. <http://www.ibm.com/software/analytics/spss/>. Erişim tarihi: Eylül 2015

oluşturduğu ve ankete cevap veren kişilerin 50 yaşından küçük olduğu görülmektedir. Ankete katılan 18-50 yaş arası kişilerin, yeşil alan ihtiyacını gidermek, dinlenmek, spor yapmak gibi günlük aktiviteler için parkı tercih ettikleri ve aynı zamanda Maçka Demokrasi Parkı'na gelmek için mesafenin önemli olmadığı, özel bir etkinlik veya arkadaş buluşması için de parka geldikleri görülmektedir. Ankete katılan 50 yaş üzeri kişilerin ise parka yakın olmaları ve yürüyerek gelebilmelerinin önemli olduğu ortaya çıkmaktadır.

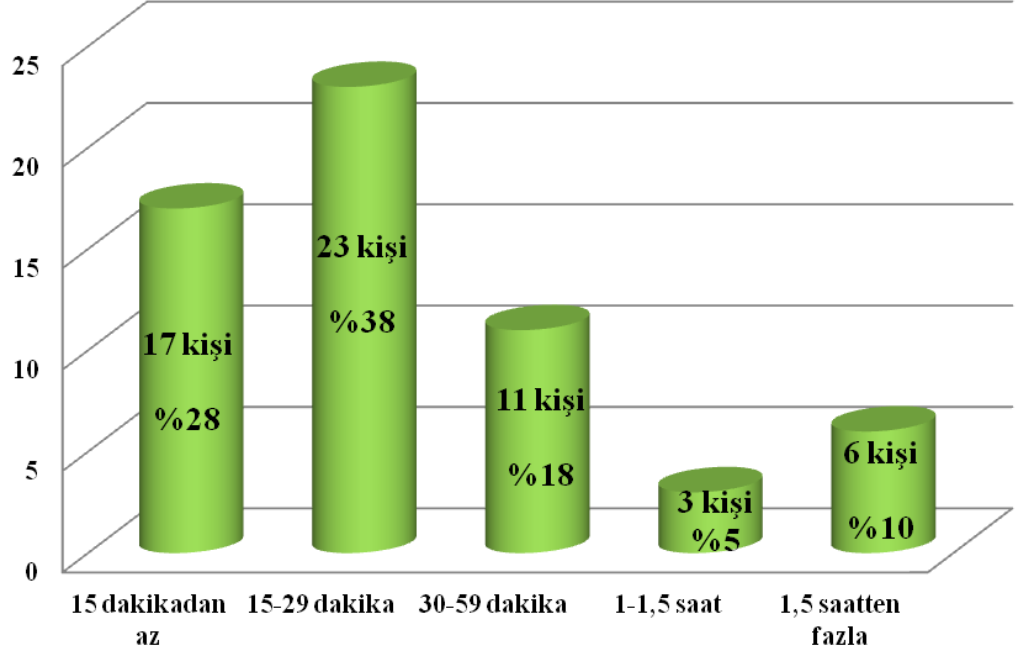
Tablo 3: Katılımcıların yaş dağılımı

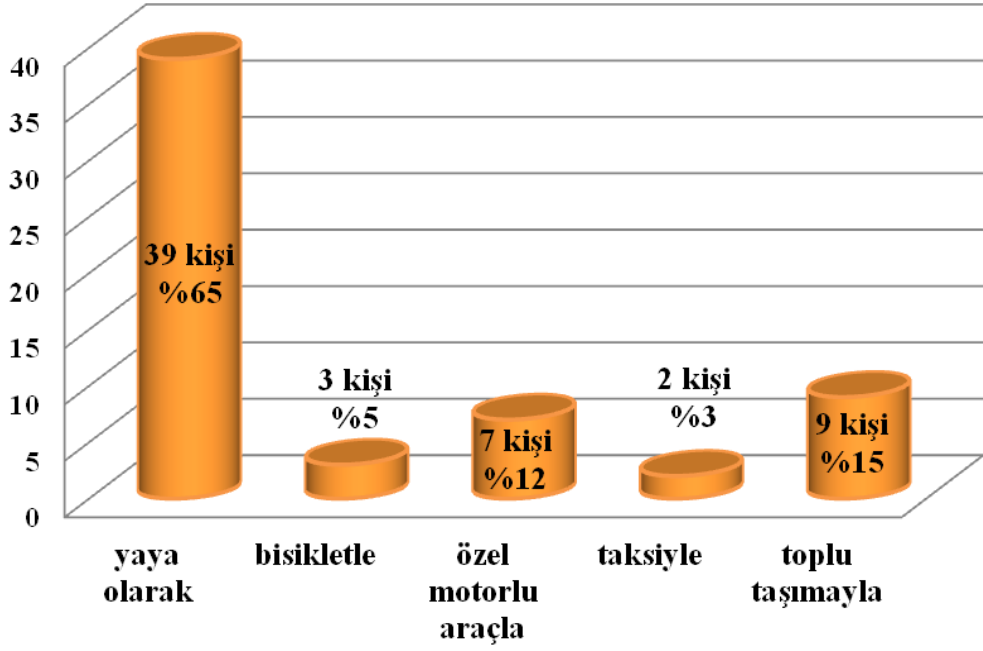
Tablo 4: Katılımcıların cinsiyet dağılımı

“Kaç yıldır İstanbul’dasınız?” sorusuna verilen cevaplara göre, 60 kişinin %5’i altı aydan az süredir (3 kişi) İstanbul’da bulunmaktayken, %5’i 6 ay-2 yıl (3 kişi), %12’si 2-5 yıl (7 kişi), %30’u 5-10 yıl (18 kişi), %48’i (29 kişi) 10 yıldan fazla süredir İstanbul’da yaşamaktadır. Anket çalışmasına katılan kişilerden sadece 6 kişi 2 yıldan az süredir İstanbul’da bulunmakta olup son 2 sene içerisinde parkta zaman geçirmekte oldukları görülmektedir. 54 kişi ise 2 yıldan fazla süredir İstanbul’da olup Maçka Demokrasi Parkı’nın 2013 Haziran tarihinden önceki durumuna da tanıklık etmiştir.

“Maçka Demokrasi Parkı’na geliş süreniz nedir?” sorusuna verilen cevaplara göre, 60 kişinin %38’inin 15-29 dakika arasında parka ulaştıkları bilgisini verirken, %10’luk oranı oluşturan 6 kişi 1,5 saatten fazla sürede parka geldiklerini belirtmiştir. “Parka hangi yollarla geliyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplarda ise 60 kişinin %65’ini oluşturan 39 kişi yürüyerek parka geldikleri bilgisini vermiştir. Bu iki sorunun analizine bakıldığında parka yakın mesafede olmak ve yürüyerek gelebilmek parkı tercih etmek için önemli iki kıstastır. Fakat parka geliş süresi sorusunun sonuçlarından alınan %10’luk orana bakıldığında ise parka ulaşmak için 1,5 saatten fazla zaman harcayan kişilerin olduğunu öğrenmekle beraber, Maçka Demokrasi Parkı’nın sadece yakın çevresi için değil kent geneli için de önemli bir park olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 5: Katılımcıların parka gelmek için harcadıkları süre

Tablo 6: Katılımcıların parka ulaşım yöntemleri

“2013 Haziran’ından sonra mı Maçka Demokrasi Parkı’na gelmeye başladınız?” sorusuna katılımcıların % 63,3’ü “evet” cevabını vermiştir. % 36,7’si ise daha önceden de Maçka Demokrasi Parkı’na geldiklerini belirtmiştir.

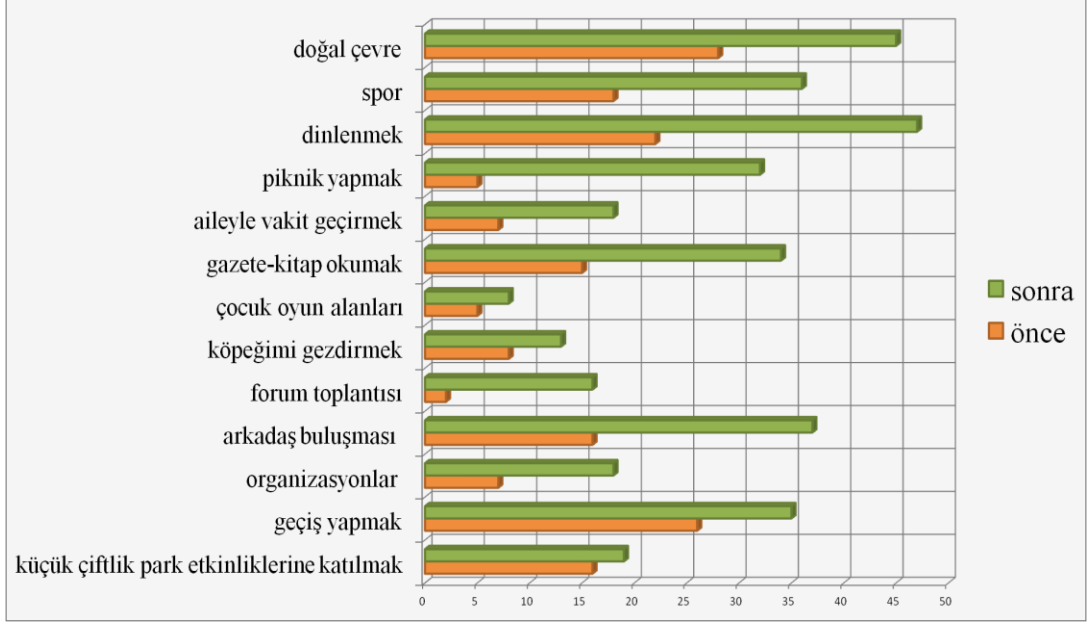
Anket çalışmasının en önemli sorularından biri olan “Sizce 2013 Haziran’ından (Gezi Parkı Eylemleri’nden) sonra Maçka Demokrasi Parkı’nın kullanımı değişti mi?” sorusuna verilen cevapların analizine göre ise, 60 park kullanıcılarından %87’lik çoğunluk eylemlerden sonra Maçka Demokrasi Parkı’nın kullanımının değiştiğini düşünmektedir. Katılımcıların %13’ü ise eylemlerden sonra Maçka Demokrasi Parkı’nın kullanımının değişmediğini düşünmektedir.

Parkın kullanımı ve anlamındaki değişimi araştırmak için sorulan sorulardan “Maçka Demokrasi Parkı’na gelme nedeniniz nedir?” sorusuna verilen cevaplar 2013 Haziran tarihinden önce ve sonra olmak üzere ikiye ayrılıp, karşılaştırması yapıldığında, parkın tercih edilme sebeplerinin değişimini görmekteyiz (Tablo 7).

Maçka Demokrasi Parkı kullanıcılarının parka gelme nedenleri sıralanarak, kullanıcılardan 5’li ölçekte bu nedenlere değer saptamaları istenmiştir. Ankette bulunan parka gelme nedenleri: Doğal çevre, spor, dinlenmek, piknik yapmak, ailemle güzel vakit geçirmek, gazete-kitap vb. okumak, çocuk oyun alanı, köpeğimi gezdirmek, forum toplantısı, arkadaş buluşması, organizasyonlar (kitap toplama, kıyafet satma vb.), geçiş yapmak, Küçük Çiftlik Park etkinliklerine katılmak ve diğer nedenlerdir. Tablo 7 ve tablo 8’deki analiz sonuçları oluşturulurken 2013 Haziran tarihinden önce ve sonra etkinliklere katılan kişi sayıları aktarılmış ve karşılaştırılmıştır. Tüm etkinliklere katılım oranında artış olduğu görülmektedir ve Gezi Parkı Eylemlerinden sonra Maçka Demokrasi Parkı’nın kullanımının değiştiği, etkinliklerin ve yoğunluğun arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

PARKA GELME NEDENLERİ	önce (katılan kişi sayısı)	%	%	sonra (katılan kişi sayısı)	
doğal çevre	28	47%	75%	45	↑
spor	18	30%	60%	36	↑
dinlenmek	22	37%	78%	47	↑
piknik yapmak	5	8%	53%	32	↑
aileyle vakit geçirmek	7	12%	30%	18	↑
gazete-kitap okumak	15	25%	57%	34	↑
çocuk oyun alanları	5	8%	13%	8	↑
köpeğimi gezdirmek	8	13%	22%	13	↑
forum toplantısı	2	3%	27%	16	↑
arkadaş buluşması	16	27%	62%	37	↑
organizasyonlar	7	12%	30%	18	↑
geçiş yapmak	26	43%	58%	35	↑
küçük çiftlik park etkinliklerine katılmak	16	27%	32%	19	↑

Tablo 7: Katılımcıların parka gelme nedenlerinin artış-azalış karşılaştırması

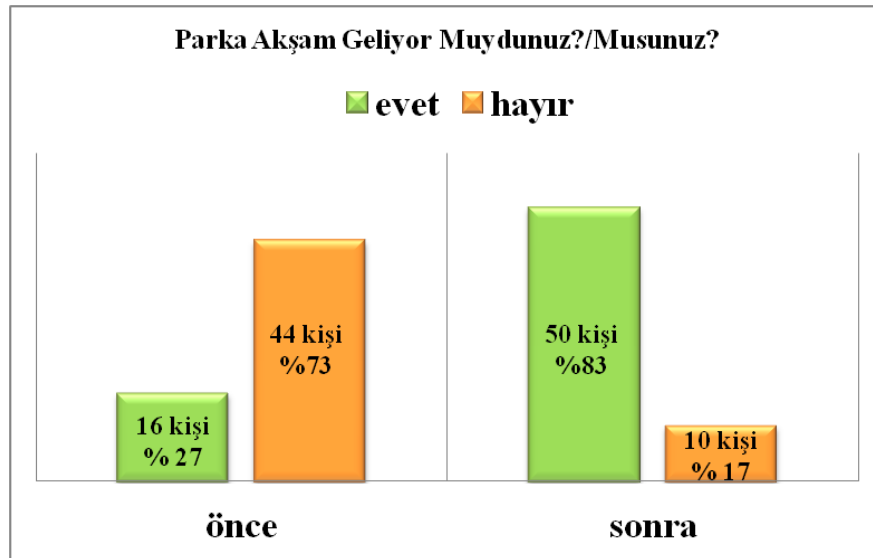
Tablo 8: Katılımcıların parka gelme nedenlerinin 2013 Haziran öncesi-sonrası dağılımı

Maçka Demokrasi Parkı'na gelme nedenlerine göre 2013 Haziran öncesi sonrasındaki sayısal durumunun artış-azalış karşılaştırması Tablo 7'deki gibidir. Bu karşılaştırmaya göre, tüm parka gelme sebeplerindeki kişi sayısında artış görülmüştür. Verilen cevaplara göre spor yapmak için parka gelen kişi sayısı 2 katına artarken özellikle dinlenmek, piknik yapmak, aileyle vakit geçirmek, gazete-kitap vb. okumak, forum toplantısına katılmak, arkadaş buluşması ve organizasyonlara katılmak amaçlı parkı tercih eden kişi sayısı 2 katından fazla artış göstermiştir.

2013 Haziran tarihinden önce parkın kullanım tercihinde ilk sırada doğal çevre olması, ikinci sırada da geçiş yapmak sebepleri vardır. 2013 Haziran tarihinden sonra ise ilk sırada dinlenmek, ikinci sırada doğal çevre olması sebebiyle tercih edilmesi durumu gözlenmiştir. Önceden ikinci sırada yer alan sadece parkın içinden geçiş yapmak amaçlı parkı kullanmak durumu günümüzde beşinci sırada kalmıştır, dinlenmek, doğal çevrede bulunmak, arkadaş buluşması ve spor yapmak için parka gelmek nedenleri ilk tercihler olarak ortaya çıkmıştır. Önceden çoğunlukla parkta

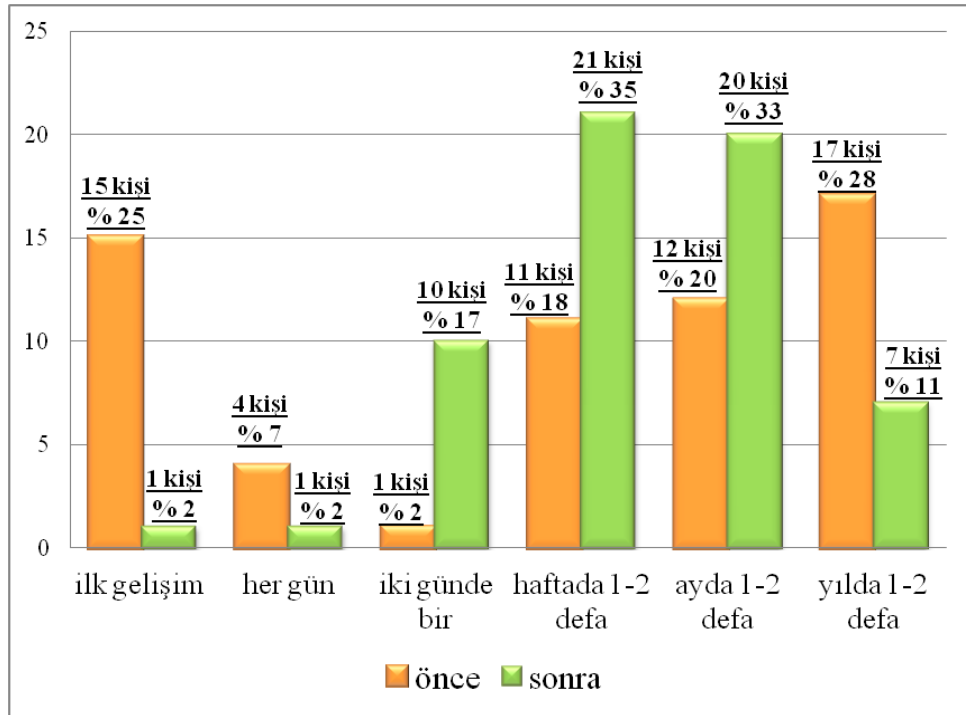
bulunan alanlara uğranmadan sadece içinden geçilip gidilen ve sık kullanılmayan bir alandır. Gezi Parkı Eylemleri'nden sonra ise park, forum toplantısı yapılan, farklı etkinlikler gerçekleştirilen aktif bir mekân halini almıştır. Artış gösteren bu sonuçlarla parkın kamusal yapısının ve kamusal mekân dinamiklerinin de değiştiği sonucuna ulaşılmaktadır.

“2013 Haziran’ından önce Maçka Demokrasi Parkı’na akşam geliyor muydunuz?” sorusuna katılımcıların %27’si “evet” cevabını verirken %73’ü “hayır” cevabını vermiştir. “2013 Haziran’ından sonra Maçka Demokrasi Parkı’na akşam geliyor musunuz?” sorusuna ise %83’lük oran “evet” cevabını verirken %17’lik oran ise “hayır” cevabını vermiştir. Aşağıdaki karşılaştırılmalı grafikte de görüldüğü üzere parkın akşam kullanımı önemli ölçüde artış göstermiştir. Tezin ‘Araştırmanın Yarı-Yapılandırılmış Söyleşileri’ bölümünde detaylıca yazılan görüşmelerde de bu durumu destekleyici cevaplar alınmıştır. Parka gelme nedenleri ve değerlerindeki artışın en önemli sebeplerinden biri parkta yeni etkinlikler yapılıyor olması bir diğeri ise korku parkı anlamının değişerek akşam kullanımının da artmasıdır.

Tablo 9: Katılımcıların akşam parka gelme durumlarının 2013 Haziran öncesi ve sonrası karşılaştırması

“2013 Haziran’ından önce hangi sıklıkla Maçka Parkı’na geliyordunuz?” sorusuna verilen cevaplardan en yüksek oran 17 kişi ile %28’i oluşturan yılda 1-2 defa cevabı ile ikinci sırada ise 15 kişi ile %25 oranıyla ilk gelişim cevaplarıdır. Anket yapılan çoğunluk Gezi Parkı Eylemleri öncesi ya yılda 1-2 defa gelmişler ya da hiç gelmemişlerdir. “Haziran 2013’ten sonra Maçka Demokrasi Parkı’na hangi sıklıkla geliyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplarda ise en yüksek oran 21 kişi ile %35’lik dilimi oluşturan haftada 1-2 defa, daha sonrasında sırayla 20 kişi ile %33’lük dilimi oluşturan ayda 1-2 defa ve 10 kişi ile %17’lik dilimi oluşturan iki günde bir cevaplarıdır. Gezi Parkı Eylemleri ile parkın kullanım sıklığı artmıştır.

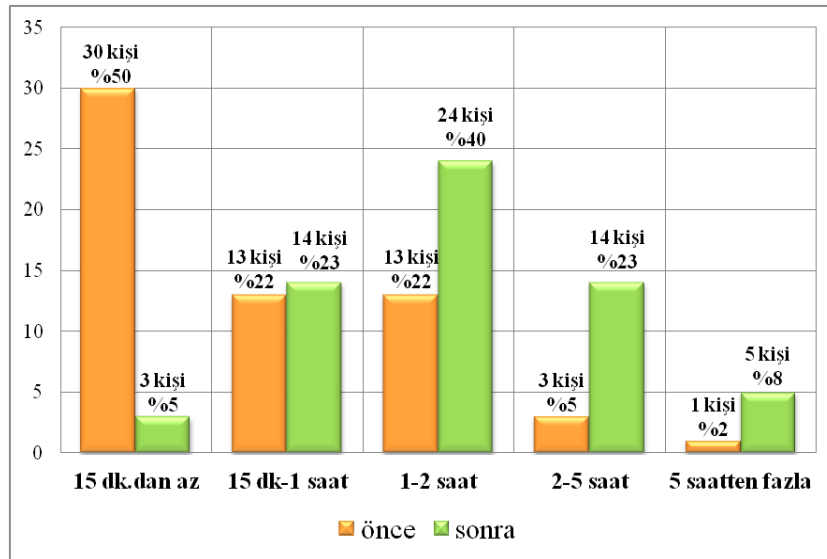

Tablo 10: Katılımcıların parka geliş sıklıklarının 2013 Haziran öncesi ve sonrası karşılaştırması

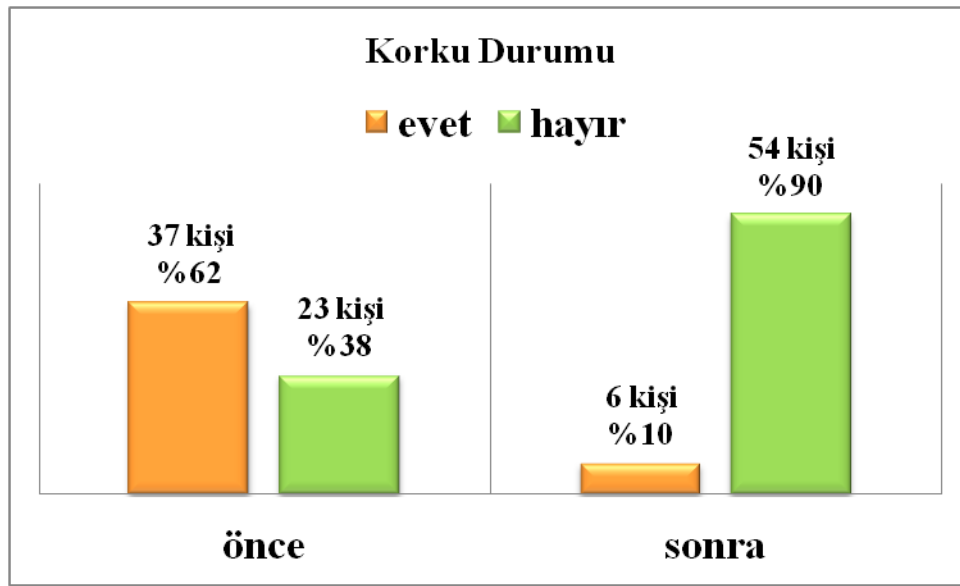
“Gezi Parkı olaylarından önce Maçka Parkı’nda ne kadar zaman geçiriyordunuz?” sorusuna verilen cevaplara bakıldığında çoğunluğun verdiği cevaplar şu oranlarla değişmektedir. %50 oranıyla (30 kişi) 15 dakikadan az, %22 oranıyla (13 kişi) 15 dakika-1 saat, %22 oranıyla (13 kişi) 1-2 saat.

“Gezi Parkı olaylarından sonra Maçka Parkı’nda ne kadar zaman geçiriyorsunuz?” sorusuna verilen cevaplar ise şu şekilde değişim göstermektedir, %40 oranıyla (24 kişi) 1-2 saat, %23 oranıyla (14 kişi) 15 dakika-1 saat, %23 oranıyla (14 kişi) 2-5 saat. 2013 Haziran öncesi ve sonrasında verilen bu cevapların bu kadar değişkenlik göstermesinin en başlıca sebebi, Gezi Parkı Eylemlerinden önce Maçka Demokrasi Parkı’nın çoğunluklu olarak içinden geçiş yapmak ya da gündüz saatlerinde gidip kısa bir süre geçirmek için kullanılmış olmasıdır. Günümüzde ise park, dinlenmek, piknik yapmak, gazete, kitap okumak, forum toplantılarına katılmak, arkadaş buluşması yapmak, farklı organizasyonlara katılmak, spor yapmak ve doğal çevrede zaman geçirmek için daha uzun süreli kullanılmaktadır.

Tablo 11: Parkta geçirilen zaman
2013 Haziran öncesi ve sonrası karşılaştırması

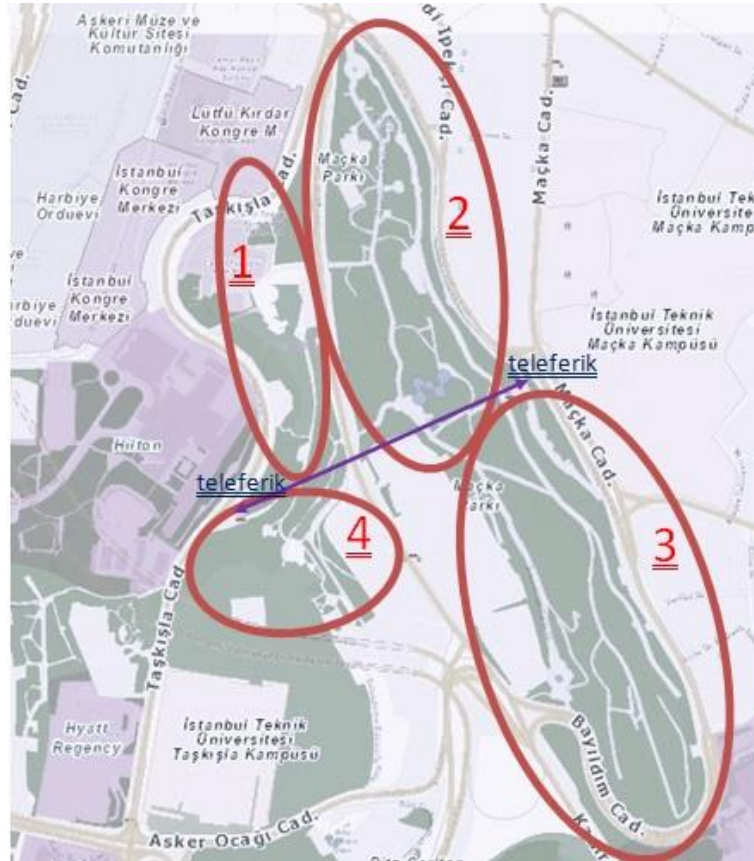
“Eskiden Maçka Parkı korkulan bir yerdi, 2013 Haziran’ından önce siz korkuyor muydunuz?” sorusuna verilen cevaplar %62 “evet”, %38 “hayır”dır. Maçka Parkı kullanıcısının Őandaki park içerisindeki korku durumunu ölçmek için sorulan “eskiden Maçka Parkı korkulan bir yerdi, Şu anda siz korkuyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplar, %10 “evet”, %90 “hayır”dır. Değişen kullanım durumu ve anlamı ile Maçka Demokrasi Parkı eski korkulan imajını önemli oranda deęiŐtirmiŐtir.

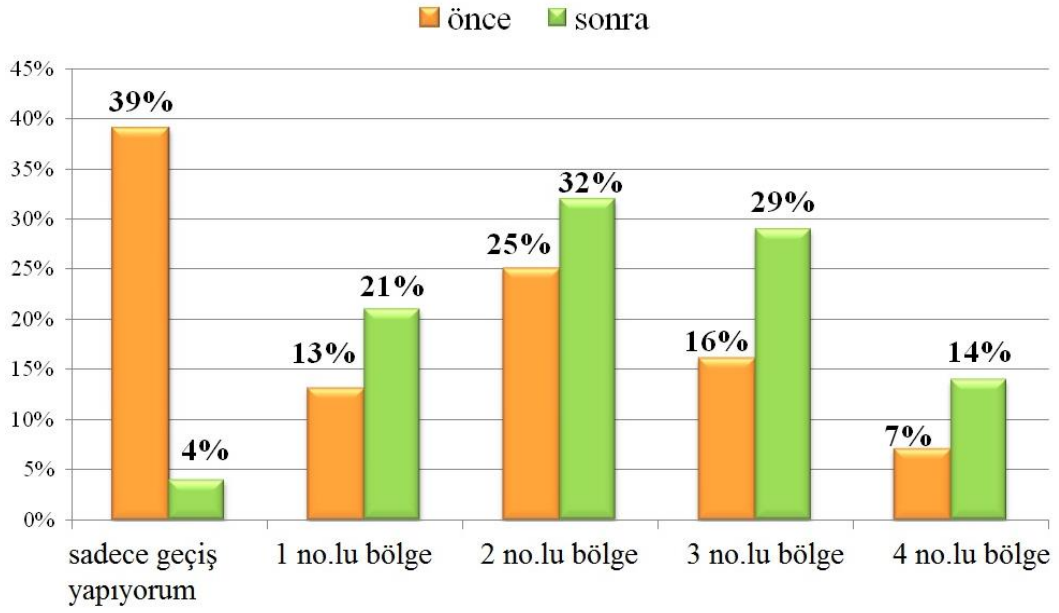
Tablo 12: Katılımcıların parktaki korku durumu
2013 Haziran öncesi ve sonrası karşılaştırması

“2013 Haziran’ından önce Maçka Parkı’na geldiğinizde tanıdıklarınızla karşılaşıyor muydunuz?” sorusuna verilen cevaplar, %23,3 oranıyla “evet”, %76,7 oranı ile “hayır”dır. “Şu anda Maçka Parkı’na geldiğinizde tanıdıklarınızla karşılaşıyor musunuz?” sorusuna gelen cevaplar ise, %75 oranıyla “evet”, %25 oranıyla “hayır”dır. Öncesi ve sonrası karşılaştırması yapıldığı zaman neredeyse oranlar tam tersine dönmüŐtür. Maçka Demokrasi Parkı artık dıŐa açık, daha çok kişinin kullanımında olan bir sosyal park olmuştur.

“2013 Haziran’ından önce çoğunluklu olarak parkın hangi bölgelerini kullanıyordunuz?” sorusuna verilen cevaplar, %39 Sadece parkın içinden geçiş yapıyordum %13 oranıyla 1 no.lu bölge, %25 oranıyla 2 no.lu bölge %16 oranıyla 3 no.lu bölge, %7 oranıyla 4 no.lu bölgedir. Şu anda çoğunluklu olarak parkın hangi bölgelerini kullanıyorsunuz sorusuna verilen cevaplar, %4 sadece parkın içinden geçiş yapıyorum %21 oranıyla 1 no.lu bölge, %32 oranıyla 2 no.lu bölge %29 oranıyla 3 no.lu bölge, %14 oranıyla 4 no.lu bölgedir.

Şekil 50: Maçka Demokrasi Parkı'nın bölgeleri

Tablo 13: Katılımcıların parkta kullandıkları bölgeler
2013 Haziran öncesi ve sonrası karşılaştırması

Yukarıda aktarılan analizden çıkan sonuca göre; 2013 Haziran tarihi öncesinde çoğunlukla parktan geçiş yapmak amaçlı kullanılırken, 2013 sonrasında Nişantaşı ve Maçka kapılarının olduğu, cafenin, köpek parkının, çocuk oyun alanlarının ve meydanın da bulunduğu bölge olan 2 no.lu bölge birinci sırada en çok kullanılmaktadır. İkinci sırada ise koşu parkuru ve spor aletlerinin olduğu 3 no.lu bölge kullanılmaktadır. Bu sonuçla Maçka Demokrasi Parkı'nın kullanımındaki ve anlamındaki değişimi aktarmaktadır.

Parkta oluşan sosyal ortamın iletişim durumunu incelemek amacıyla sorulan “parktaki diğer kişilerle iletişim kurmak istiyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplar, %68 oranıyla “evet”, %32 oranıyla “hayır”dır. “Parkta aynı mekânı paylaştığınız fakat tanımadığınız kişilerle iletişim kurmanız gerektiğinde kolay oluyor mu?” sorusuna alınan cevaplara göre, 60 kişinin %88'i iletişimin kolay olduğunu, %12'si ise kolay olmadığını söylemiştir.

	evet	hayır
İletişim kurma isteği	68%	32%
Kolay iletişim kurulması	88%	12%

Tablo 14: Katılımcıların parktaki iletişim durumları

Buradan çıkan sonuçlara göre, Maçka Demokrasi Parkı içinde bulundurduğu yeni ve farklı park dinamikleri ile yeni bir anlam kazanmıştır. Gezi Parkı Eylemleri sürecinde Gezi Parkı'nda ortaya çıkan yeni park kullanımları Maçka Demokrasi Parkı'na da yansımıştır. Maçka Demokrasi Parkı'nda yapılan yoga dersi, slackline, kitap toplama etkinlikleri gibi etkinliklerin herkese açık olması, parkın sosyal ve dışı açık bir yapıya evrilmesini sağlamıştır. Birbirini tanımayan insanlar bu etkinliklerde buluşmuşlardır. Bu buluşmaların oluşmasında Maçka Forumu'nun kalabalık gruplarla yaptığı, herkese açık toplantılarının bir başlangıç olduğu açıktır. Maçka Forumu toplantılarına gelen kişiler birbirlerini hiç tanımamalarına rağmen aynı grup içerisinde oturup fikir alışverişinde bulunmaya ve böylece yeni bir toplumsal oluşuma dâhil olmaya başlamışlardır. Gezi Parkı süreciyle ortaya çıkan forumlar, park içerisinde insanların birarada aynı etkinlikte bulunabildiği yerlerdir. Maçka Forumu'nun park içerisinde gerçekleştirdiği etkinlikler de parkın dışı dönük ve iletişime açık bir alana dönüşmesini desteklemiştir.

Parkın sosyal medya üzerinden takip durumunu anlamak üzere sorulan sorulardan "Maçka Demokrasi Parkı'nı konu ve konum etiketiyle sosyal medyada belirtiyor musunuz?" sorusuna verilen cevaplar ise, %60 oranda katılımcının parkı sosyal medyada belirttiği, %40'ının ise bunu yapmadığı sonucunu ortaya koymaktadır. Sosyal medya üzerinden yapılan araştırmada 2013 Haziran tarihinden sonra Maçka Demokrasi Parkı paylaşımlarının arttığı görülmüştür.

Sosyal Medya Paylaşımı

Tablo 15: Katılımcılarının parkı sosyal medyada paylaşım durumu

“Maçka Parkı’ını hangi sosyal medya iletişim araçlarından takip ediyorsunuz? (sayfa takibi, *hashtag* takibi, *check-in* takibi vb.)” sorusuna alınan cevaplara göre ise, katılımcıların Maçka Demokrasi Parkı’ını Foursquare/Swarm, Facebook, Twitter, Instagram, Vine ve Maçka Parkı Forumu mail grubu üzerinden takip ettikleri ortaya çıkmıştır.

Parkın kullanım biçimleri, kullanım yoğunluğu ve anlamının dönüşümünü çözümlenmek üzere hazırlanan anket sorularına verilen cevaplar değerlendirildiğinde, parkın kullanım biçimlerinin Haziran 2013 sonrası zenginleştiği, kullanım yoğunluğunun arttığı ve parkın kentli için anlamının olumlu bir biçimde dönüştüğü görülmektedir. Artan yoğunluk ve değişen kullanıcı profili ile parkın akşam saatlerinde kullanılmama durumu ve güvensizlik hissi ortadan kaybolmuş ve park korkulan bir alandan bir buluşma alanına dönüşmüştür. Gezi Parkı Eylemleri sürecinde Gezi Parkı’nda gerçekleştirilen etkinliklerin sonucu olarak yeni bir toplumsal alan tanımlanmıştır. Maçka Demokrasi Parkı da bu süreç sonrasında İstanbul içerisindeki merkezi konumu ve farklı etkinliklere alan oluşturabilen geniş

yeşil alanları ile sadece içinden geçilip gidilen bir yer olmaktan çıkıp bir buluşma ve sosyalleşme alanı haline gelmiştir.

4.2 Derinlikli Yarı-yapılandırılmış Söyleşilerin Sonuçları

Bu çalışmanın alan araştırması kapsamında, anket çalışmasının sonuçlarını daha derinlikli bir biçimde değerlendirebilmek için 15 kişi ile de derinlikli, yarı-yapılandırılmış görüşmeler¹⁹ yapılmıştır. Söyleşi yapılan bu 15 kişiden 6 kişi kadın, 9 kişi ise erkektir. 2 kişi Maçka Parkı Forumu üyesi, 1 kişi ise Cihangir Forumu üyesi olup Maçka Parkı Forumu etkinliklerine de katılan bir kişidir. Açık uçlu sorulara dayanan söyleşiler 2 kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda, kullanıcı hakkında genel bilgiler alınırken, ikinci kısım 2013 Haziran'ında gerçekleşen Gezi Parkı Eylemleri'nden sonra Maçka Demokrasi Parkı'nın kullanımının ve anlamının değişimi üzerinedir. Detaylandırmak gerekirse, katılımcıya yaşı, ikamet ettiği yer, mesleği ve çalışıyorsa işyerinin nerede olduğu, Maçka Demokrasi Parkı'nı kullanma nedenleri (2013 Haziran öncesi ve sonrası), parkı kullanma zamanları (2013 Haziran öncesi ve sonrası), parkı tercih etme nedenleri (2013 Haziran öncesi ve sonrası), parka kimlerle geldiği (2013 Haziran öncesi ve sonrası), parktaki etkinliklere katılma durumu, parkla ilgili ve parkta yaşadığı sorunlar (2013 Haziran öncesi ve sonrası), Maçka Forumu'na katılma durumu, sosyal medyada parkı takip etme durumu, sosyal medyada parkla ilgili paylaşımlar yapma durumu ve parkın değişimi hakkındaki fikirlerini anlamaya yönelik sorular sorulmuştur. Katılımcılarla ilgili bilgi aşağıdaki tabloda derlenmiştir.

---

¹⁹ Yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği, yapılandırılmış görüşme tekniğinden biraz daha esnek olan bir yöntemdir. Bu teknikte, araştırmacı soruları planlar, görüşmenin akışına göre değişik yan ya da alt sorular ekleyerek görüşmenin akışını yönlendirebilir ve kişinin yanıtlarını açmasını ve ayrıntılandırmasını sağlayabilir (Türnüklü 2000: 546).

Görüşülen Tarih	Görüşülen Kişi	Cinsiyeti	Yaşı	Mesleği	Evi	İşyeri	Ne kadar süredir İstanbul'da	Parka geliş yöntemi
08.04.2015	Z. Ç.	Kadın	37	Sanat Galerisi Koordinatörü	Teşvikiye	Cibali	20 senedir	Yürüyerek
30.07.2015	M. Y.	Kadın	28	Şehir Plancısı	Osmanbey	Ataşehir	8 senedir	Yürüyerek
31.07.2015	A. G.	Kadın	28	Kurumsal İletişimci	Fulya	Levent	4 senedir	Toplu Taşımayla, Yürüyerek
02.08.2015	B. G.	Erkek	32	Uluslararası Gayrimenkul	Ataşehir	Ataşehir	12 senedir	Arabayla
02.08.2015	K. K.	Erkek	36	Mobilya Tasarımcısı	Feriköy	Osmanbey	19 senedir	Yürüyerek
02.08.2015	E. Ç.	Erkek	32	Çevirmen	Zekeriyaköy	Zekeriyaköy	İstanbul doğumlu	Toplu Taşımayla
02.08.2015	T. V.	Erkek	30	Yazılımcı	Cihangir	Osmanbey	5 senedir	Bisikletle
02.08.2015	Ö. K.	Kadın	37	Mağaza Müdürü	Anadolu Yakası	Levent	15 senedir	Toplu Taşımayla
02.08.2015	A. V.	Erkek	30	Bilgisayar Mühendisi	Nişantaşı	Osmanbey	İstanbul doğumlu	Yürüyerek
02.08.2015	S. Z.	Erkek	35	Basın Koordinatörü	Nişantaşı	Maslak	İstanbul doğumlu	Toplu Taşımayla, Yürüyerek
02.08.2015	Z. Z.	Kadın	39	Reklamcı	Beyoğlu	Beyoğlu	İstanbul doğumlu	Yürüyerek
02.08.2015	Ö. C.	Erkek	30	Mühendis	Cihangir	Osmanbey	13 senedir	Motorla
07.08.2015	B. U.	Kadın	33	Tasarımcı	Nişantaşı	Balat	9 senedir	Yürüyerek
24.08.2015	Y. K.	Erkek	35	Mağaza Müdürü	Şişli	Zincirlikuyu	5 senedir	Bisikletle, Yürüyerek
28.08.2015	H. R.	Erkek	34	Sanatçı	Üsküdar	Karaköy - Beşiktaş	6 senedir	Toplu Taşımayla, Yürüyerek

Tablo 16: Yarı-yapılandırılmış söyleşi katılımcılarının bilgileri

Söyleşiye katılan kişilerden kısaca bahsetmek yerinde olacaktır. Maçka Parkı Forumu üyelerinden Z.Ç. bir sanat galerisi koordinatörüdür. Teşvikiye’de yaşamakta, işyeri ise Fatih’de bulunmaktadır. Evi ile Maçka Demokrasi Parkı arasındaki mesafe kısa olduğu için parka yürüyerek ulaşmaktadır. Neden Maçka Parkı Forumu’na katıldığı sorulduğunda, forumların Gezi Parkı’nın içinde doğduğunu ve kendisi gibi Maçka, Nişantaşı, Teşvikiye bölgesinde oturanların hem en yakın park olması sebebiyle hem de büyük bir alan olması sebebiyle Maçka Parkı’nı seçtiklerini ifade etmiştir. Haziran 2013 öncesinde parkı sıklıkla kullanmazken 2013 Haziran’dan bu yana forumlara katılmak üzere ve en az haftada 3 gün kullanmaya başladığını söylemiştir. Forumun, Salı ve Perşembe günleri

20.30'da toplandığını, her Pazar da mutlaka bir etkinlikle bir araya geldiğini, gün boyunca hem sohbetlerin hem de atölye çalışmalarının yapıldığını aktarmıştır.

M. Y., 28 yaşında, okumak amacıyla 8 sene önce Kayseri'den İstanbul'a gelmiştir. Osmanbey'de yaşamakta, işyeri ise Ataşehir'de bulunmaktadır. Maçka Demokrasi Parkı'ndan "ortak yaşam alanı" olarak bahsetmekte ve parkı hem yakın olduğu için hem de spor yapmaya, koşu yapmaya elverişli olduğu için tercih ettiğini aktarmıştır.

A. G., 28 yaşında, 4 sene önce çalışmak için Ankara'dan İstanbul'a geldiğini belirtmiştir. Fulya Ortaklar Caddesi'nde yaşamakta, işyeri ise Levent'tedir. Haftasonu yalnız ya da arkadaşlarıyla parka gittiğini belirtmiştir.

B. G., 32 yaşında, 12 yıldır İstanbul'da yaşamaktadır. Ataşehir'de oturmakta, ofisinin ise Ataşehir'de olduğunu ama işi için genellikle Beylikdüzü, Esenyurt civarında olduğunu belirtmiştir. Maçka Demokrasi Parkı'na her hafta olmasa da dönemsel olarak çoğunlukla da köpeği olduğu için parka gitmeyi tercih ettiğini belirtmiştir.

K. K., 36 yaşında, mobilya tasarımcısı, Feriköy'de oturmakta, Osmanbey'de çalışmaktadır. Evli ve 3,5 yaşında 1 çocuğu vardır. Çocuğunu genellikle mahalledeki parklara, fırsat buldukça da Maçka Demokrasi Parkı'na getirdiğini belirtmiştir.

E. Ç., 32 yaşında, İstanbullu, Sarıyer Zekeriyaköy'de oturmakta, çevirmen olarak evden çalışmaktadır. Zekeriyaköyde, ormanın yakınında oturduğu için park kullanma ihtiyacı hissetmediğini fakat Maçka Demokrasi Parkı'nı tercih etme sebebinin slackline²⁰ yapıyor oluşu olduğunu aktarmıştır.

---

²⁰ Slackline/Slacklining: iki merkez arasında gerili naylon ya da polyester'den yapılmış bir ip (genellikle tırmanış ipleri) üzerinde dengede hareket etmenin amaçlandığı bir denge etkinliğidir. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Slacklining>

Maçka Forumu üyelerinden olan T. V., yazılımcıdır. Cihangir’de oturmakta, Osmanbey’de çalışmaktadır. T. V. 5 senedir İstanbul’da olduğunu, İstanbul’a taşındığından beri parkları kullandığını, Maçka Parkı’na eskiden de gittiğini belirtmiştir, ilk İstanbul’a taşındığında Etiler’de oturduğunu, evine yakın olan parklara arkadaşlarıyla oturmaya gittiğini, köpekli arkadaşlarıyla da Maçka Demokrasi Parkı’na geldiğini belirtmiştir. Cihangir’e taşınmasına rağmen Cihangir Parkı yerine Maçka Demokrasi Parkı’nı tercih ettiğini özellikle belirtmiştir.

Ö. K., 37 yaşında, Levent’te çalışmaktadır. Anadolu Yakası’nda yaşamasına rağmen büyük ve yeşil bir doğal alan olduğu için Maçka Demokrasi Parkı’na geldiğini söylemiştir. Arkadaşlarıyla buluşmak amaçlı geldiğini ve özellikle de kışın kar yağdığı zaman yürüyüş yapmak için parka geldiklerini belirtmiştir.

A. V., İstanbul doğumludur. Ailesinin çocukluğundan beri parka geldiğini belirtmiştir. Kendisinin de çok sık parka geldiğini ve Gezi’nin parkta daha çok insan görmesine sebep olduğunu belirtmiştir.

S.Z., İstanbul doğumludur. Maslak’ta çalışmakta, Nişantaşı’nda yaşamaktadır. Her hafta hafta içi akşamları parka geldiğini belirtmiştir. “Gezi’den sonra parkta zaman geçirme kavramı hayatımıza girdi” diye ifade etmiştir.

Z. Z., 39 yaşında, İstanbul doğumlu, LGBTI üyesidir. Parka her hafta öğleden sonra, akşamüzeri gibi geldiğini belirtmiştir. Parkta zaman geçirmeyi çok sevdiğini, hamağını getirip, bağlayıp, parkta yattığını aktarmıştır. Maçka Parkı’nı tercih etme sebebinin ise diğer parklara göre daha rahat olması olduğunu belirtirken Yıldız Parkı’nda belediye görevlilerinin karıştığını, bu parktaki güvenlik görevlilerinin ise rahatsız etmediklerini ve kibar olduklarını belirtmiştir.

Ö. C., 30 yaşında, 13 senedir İstanbul’da yaşamaktadır. işyeri Osmanbey’de, evi Cihangir’de olduğu için Gezi Döneminde kendisine en yakın park olan Cihangir

Parkı'na gittiğini ve Cihangir Forumu'nu kurduklarını belirtmiştir. Maçka Forumundan da arkadaşları olduğunu, ortak etkinliklere, görüşmelere katıldığını, Maçka Forumu ile dayanışma içinde olduklarını aktarmıştır. Görüşme'nin yapıldığı 2 Ağustos 2015 tarihinde ilk kez Maçka Demokrasi Parkı'nda bu kadar uzun süre geçirdiğini, 13.00 gibi parka gelip, akşam 22.00'da halen parkta olduğunu belirtmiştir.

Tasarımcı olan B. U.'nun atölyesi Balat'ta, evi Nişantaşı'nda bulunmaktadır. Gezi'den önce Maçka Demokrasi Parkı'nı tekinsiz bulduğu için Yıldız Parkı'na gitmeyi tercih ettiğini ama şimdi rahatlıkla parka geldiğini belirtmiştir. Park, çok merkezi bir yerde olması sebebiyle hemen Taksim'e çıkılabildiğini, hemen Kabataş'a inilebildiğini aktarmıştır. Metroya gitmek için yolunu uzatarak Nişantaşı'ndan parka kadar inip içinden geçip öyle metroya ulaştığını ve buna değdiğini aktarmıştır.

Y. K., 35 yaşındadır. Şişli'de oturmakta, Zincirlikuyu'da çalışmaktadır. 5 senedir İstanbul'da yaşamaktadır. "Eskiden parka gitmek konusunda çok fazla zaman bulamıyorduk fakat Gezi Parkı olaylarından sonra parklara olan aşkımız büyüdü" diyerek parka yürüyerek ya da bisikletle ulaştığını, en az haftada 1 kere, hafta sonları mutlaka gitmeye çalıştıklarını söylemiştir.

Ressam olan H. R., 34 yaşındadır ve 6 senedir İstanbul'dadır. Üsküdar'da oturmaktadır. Üsküdar'ın parka uzak olmadığını, motorla Kabataş'a geldiğini oradan da parka çıktığını belirtmiştir. Vakit geçirmekten hoşlandığı bir yer olduğu, sanat galerilerine, yemek yiyebileceği yerlere, arkadaşlarına yakın olduğu için tercih ettiğini ifade etmiştir.

Parkın 90'lardan önceki durumu hakkındaki bilgileri, doğma büyüme İstanbullu olan A. V., S. Z. ve Z. Z., aşağıdaki şekilde aktarmıştır;

A. V. , Süleyman Nazif Sokak'da (Şişli) doğmuştur, 1987 yıllarında babasının bebek arabasıyla Maçka Parkı'na gezdirmeye getirdiğini, 1989-90'ların başında da gündüzleri çocuk parkına getirdiğini ve o dönem parkta tinercilerin olduğunu aktarmıştır. 1993 senesinden önce de parkın içinde küçük evler olduğunu belirtmiştir.

1980 doğumlu olan S. Z. de çocukken ailesinin Maçka Parkı'na gezdirmeye getirdiğini aktarmıştır. S. Z., 1993 senesinden önceki parkın halinin orman gibi olduğunu, her yerin çalılarla dolu olduğunu ifade etmiştir.

1976 doğumlu Z.Z.de İstanbul doğumludur. Park ile çocukluğunda, anneannesinin onu sık sık parka götürmesiyle tanışmıştır. Çocukluk döneminde parkın herkesin çocuklarını getirdiği bir park olduğunu, fakat bu kadar geniş alanının o zamanlarda kullanılmadığını aktaran katılımcı, parka girişin o dönem sadece parkın Vali Konağı'ndan girişi olan Nişantaşı kapısından (üst kapı) yapıldığını, o alanda küçük bir havuz ve küçük bir çocuk parkının bulunduğunu ve kimsenin o alandan daha aşağıdaki bölgelere inmediğini belirtmiştir. Z. Z., çocukluk yıllarında ailesiyle Küçük Çiftlik Lunaparkı'na (şimdiki Küçük Çiftlik Park konser alanının olduğu yere) her hafta sonu geldiklerini, ama asla "aşağı kısımdan" diye bahsettiği lunapark alanından parka çıkmadıklarını eklemiş, "ya lunapark alanında ya da üst kapının yakınındaki oyun alanında olurduk ama güvensiz olduğu için asla ara bölgeye gelmezdik, zaten ara bölge düzenli de değildi, orman gibi, bol çalılıklı bir yerdi" diyerek parkın o dönemde de tekinsiz bir mekân olduğunu vurgulamıştır. Çocukken anneanesi ile parkta buldukları bir gün yaşadıkları ve kendilerini oldukça korkutan bir olayı da şöyle aktarmıştır: "80'lerin sonunda trençkotunu açıp cinsel organlarını gösteren teşhirciler çok vardı. Bu durum parkta bizim başımıza geldi ve anneannem adamın üzerine saldırmıştı".

Z.Z. gibi başka katılımcıların ifadelerinden de parkın, 1990'lar, yani yeniden düzenlenme çalışması öncesinde, atıl bir alan olduğu, özellikle iç bölgelerinin bakımsız bırakıldığı ve bu bölgelerin suç işlenebilen, kullanıcıya korku verici alanlar olduğu anlaşılmaktadır.

Katılımcılara Haziran 2013 öncesi ve sonrasında parkı kullanma nedenleri ve kullanma zamanları sorulduğunda, Haziran 2013 tarihi öncesinde genellikle gündüz vakitlerinde parkın içinden geçiş yapmak için parkı kullandıklarını ifade etmişlerdir. Haziran 2013 sonrasında ise, aşağıda detaylı olarak aktarıldığı gibi, daha yoğun ve farklı eğilimlerle gerçekleşen bir park kullanımından bahsedilmektedir.

30 Temmuz tarihinde M. Y. ile yapılan görüşme, 2013 senesine dek parkın tekin bir yer olmadığı, parkta tinerçiler olduğu gerekçesiyle katılımcının parka sadece teleferik girişlerine kadar girdiğini ve sadece geçiş yapmak için parkı kullandığını göstermektedir. M.Y., parkın o dönemki durumunu şu sözlerle anlatmıştır: “Atıl bırakılmış bir parktı; evsiz insanlar parkta kalıyordu ve park sadece transit geçiş yolu gibi kullanılıyordu. Parkı yaşayan kimse yoktu”. Gezi Eylemleri sonrasında ise bu durum değişmiş, M.Y. de parkta vakit geçirmeye, “parkı yaşamaya” başlamıştır. “Gezi eylemleri sizce genel olarak park kullanımını etkiledi mi?” sorusuna katılımcı, Gezi'nin kamusal alanların sahiplenilmesiyle ilgili çok büyük farkındalık yarattığını, sosyolojik bir kazanım olduğunu, Gezi'nin bir sembol olduğunu, yeşil alanların, kamusal alanların, meydanların halka ait olduğunu hissettirdiğini ve bu farkındalığın süreç boyunca gün geçtikçe arttığını, Gezi'nin parkların anlamını ve nasıl kullanılması gerektiğini herkesin anlamasını sağlayan bir süreç olduğuna inandığını aktararak cevap vermiştir. “Kamusal alanları yeniden anladık ve bizim için yaşam alanı olduğunu öğrendik” diye ekleyen M.Y., “o park benim için yapılmış, tabii ki gideceğim” diyerek Gezi ile birlikte parkların halk

tarafından sahiplenilmesi gerektiğini bilincinin oluştuğunu vurgulamıştır. Sonraki dönemde Maçka Parkı'ndan daha fazla faydalanmaya başladığını, evine yakın olduğu için son bir senedir, özellikle yaz aylarında her gün işten eve geldikten sonra parkta koşuya çıktığını ve çimlere uzanıp, doğa ile iç içe olduğunu belirtmiştir. Ayrıca parkı arkadaşlarıyla buluşup bir sosyalleşme alanı olarak benimsediğini de anlatmıştır.

31 Temmuz tarihinde görüşme yapılan A.G. ise, Maçka Demokrasi Parkı'na neden gittiğini şu şekilde aktarmıştır: “İstanbul'da rahatlıkla gençlerin bulunduğu, kendinizi de özgür hissettiğiniz yeşil alan bulmak zor; deniz kenarı bulabilirsiniz, çok fazla mekân var, AVM var, ama içinde kendinizi özgür hissettiğiniz büyük yeşil alan yok. Maçka Parkı bu sebeple avantajlı ve tercih ettiğim bir park”. A.G. ayrıca, parka yalnız başına, spor yapmak, kitap okumak için gittiğini belirterek Gezi Eylemleri'nden sonra, Maçka Demokrasi Parkı'nın daha kalabalık olduğu için daha güvenilir bir yer haline geldiğini ve daha eğlenceli, güzel ve sosyal bir ortam olduğunu belirtmiştir. Parka spor yapmak için hafta içi akşamüzeri, hafta sonu da gündüz saatlerinde gittiğini, akşam gitmeme sebebini ise parkın akşam saatlerindeki durumunu hiç deneyimlemediğini ve bu yüzden akşamları tek başına gitmeyi tercih etmediğini söyleyerek açıklamıştır. “Arkadaş grubumla gitsem ve içerisinde akşam da dolu olduğunu görsem giderim” diyerek parkın geçmişte tekinsiz bir alan olduğu yolundaki imajından kaynaklanan tedirginliği hala taşıdığını hissettirmiştir.

2 Ağustos 2015 tarihinde görüşme yapılan T.V. İse, Beşiktaş'tan Şişli'ye bisikletle giderken parkın içinden geçtiğini, bisiklet rotasını parktan geçmek üzere ayarladığını belirtmiştir. Parkta kendini güvende hissettiğini, tatsız bir olay yaşamadığını, kendisini rahatsız eden kimsenin de olmadığını aktarmış ve parkta

tatsız bir olay yaşandığı bir durumda herkesin birbirine sahip çıkacağına inandığını ifade ederek parkın olumlu yönde değişen anlamını vurgulamıştır.

A. G.'nin (kadın) ve T. V.'nin (erkek) parkı kullanım saatleri için yaptıkları yorumlardan yola çıkarak cinsiyetin parkın kullanımının güvenli bulunup bulunmamasında rol oynadığı düşünülebilir. Bu durumu destekleyici ifadeler Ö.K. (kadın) ve B. U.'nun (kadın) ifadelerinde de görülmektedir. İki katılımcı da, 2013 öncesinde parkta teşhircilere rastladıklarını söylemişlerdir. Ö.K., parkta yürürken arkasından bir erkeğin ıslık çalarak yaklaştığını ve kendisi geri dönüp baktığında fermuarını açıp cinsel organını gösterdiğini anlatmıştır. Ö. K. 2013 Haziran öncesinde de sonrasında da parka gelen bir kişi olarak, “O tacizciler artık azınlık parkın içinde; biz çoğunluk olduk, ele geçirdik parkı, istedikleri gibi davranamıyorlar. Eskiden biz azınlıktık, onlar burada istedikleri gibi davranıyorlardı” diyerek parktaki dönüşümü vurgulamıştır.

7 Ağustos tarihinde görüşme yapılan tasarımcı B. U. ise, parka sık sık çalışmak için geldiğini, bazen bütün bir ayın her günü sabah saatlerinde sandviç, piknik örtüsü, suluboya, eskiz defterini alıp geldiğini ve teziyle ilgili çalışırken de okumalarını parka getirdiğini belirtmiştir. Katılımcı, tüm gün parkta zaman geçiremeyeceği günlerde bile, çalıştığı atölyeye gitmeden önce sabah kahvaltısını alıp parka geldiğini ve yarım saat veya bir saat boyunca parkta düşünüp, aklına gelen fikirleri not aldığını, ya da iş çıkışında parkta oturup şehrin enerjisini, yorgunluğunu burada atıp akşama devam ettiğini anlatmıştır. Park, ona göre, İstanbul için bir şanstır. Fakat o da Gezi öncesinde rahatsız edici şeyler yaşamıştır. “Gezi’den önce de geliyordum ama o zamanlar garip adamlar vardı, evsizler oluyordu, alkolikler oluyordu. Oturmuş çalışırken soluna bir bakıyorsun bir adam oturmuş seni göz hapsine almış, aldırılmıyorsun, sonra bir bakıyorsun ilerde başka bir adam bakıyor,

uzaktan taciz gibi. Yerimi değiştiriyordum ama bir süre sonra gene aynı durumla karşılaşıyordum”. Gezi’den önce parka hafta içi, hafta sonu fark etmeksizin her zaman geldiğini ifade eden katılımcı, akşamları hava kararmaya yakın vakitlerde ise parkta korktuğunu belirtmiştir. Nitekim bir keresinde neredeyse tacize uğradığı bir olayı detaylarıyla anlatmış, o olay sonrasında hava karardıktan sonra parka geldiğinde yanında bir akı taşıdığını, hızlı yürüdüğünü ve çevredeki insanlardan uzaklaşmadığını, genelde bu saatlerde parka girmeye çekindiğini de belirtmiştir.

B. U. Gezi’den sonraki süreci şu şekilde aktarmıştır “insanlar, burası bizim parkımız, burada oturalım, piknik yapalım, vakit geçirelim diyerek harekete geçtiler ve bir kullanım artışı oldu; bu yüzden de daha güvenilir bir yer olmaya başladı.” Gezi’den sonra parkta Slackline’cılar, yoga yapanlar, spor yapanlar, top oynayanlar, çalışmak için gelenler olduğunu söyleyerek park kullanımının çeşitlendiğini de ifade etmiştir. Ayrıca, Maçka Demokrasi Parkı’nı tercih etme sebeplerini anlatırken, Cihangir’deki parkların pis olduğunu, parklarda yeterli ağaç olmadığını, Gezi Parkı’nda ise çok fazla turist olduğunu söylemiş, Maçka Demokrasi Parkı’nın diğer parklardan daha temiz bir park olduğunu vurgulamıştır. Maçka Demokrasi Parkı’nın çevredeki diğer parklara göre daha doğal bir park olduğunu da belirtmiş, hatta parkın içinde yeşil papağanlar olduğunu eklemiştir.

2 Ağustos tarihinde görüşülen .C. de Gezi’den önce parkta kendisini güvende hissetmediğini, parkın sessiz ve tinercilerle dolu olduğunu ve başına bir şey gelse yardıma birinin gelip gelmeyeceğinden bile kuşku duyduğunu belirtmiştir. Gezi’den sonra ise parktaki ışıklandırmanın arttığını, başına tatsız bir olay gelse de yakınında insanlar olduğu için korkmadığını, ve bunların eskisi gibi kuytu köşelerde kendi başlarına iki içen insanlar değil, güvenebileceği, kendisi gibi insanlar

olduğunu, parkın artık daha genç, piknik yapmaya, oturmaya, sohbet etmeye gelmiş insanlar tarafından kullanılmasının ona kendisini güvende hissettirdiğini aktarmıştır.

Gezi Eylemleri sonrasında Maçka Demokrasi Parkı'na sadece yakın alanlardan değil, uzaktan da kullanıcıların geldiği de söyleşilerde ortaya çıkmıştır. Örneğin 2 Ağustos 2015 tarihinde görüşme yapılan B.G., parktaki Antika Pazarı'na gelmek ve arkadaş buluşmalarına katılmak sebebiyle Ataşehir'den geldiğini belirtmiştir. 2013 Haziran tarihinden önce Maçka Demokrasi Parkı'nda bu tür etkinliklerin olmadığını, sadece o dönem Beşiktaş civarında oturduğu için köpeğini gezdirmek amacıyla parka geldiğini ekleyen B. G., bugün katettiği mesafe çok fazla olduğu halde park içerisinde gerçekleşen farklı etkinliklere katılmak amacıyla, ayda bir gibi bir sıklıkta, Pazar günleri arkadaşlarıyla buluşmak için parka geldiğini söylemiştir.

2 Ağustos tarihinde görüşme yapılan K.K.'nın 3,5 yaşında bir çocuğu bulunmaktadır. Katılımcı, parkta zaman geçirmesinin sebebinin çocuğu olduğunu, haftada 4-5 defa çocuğunu parka götürdüğünü söyleyerek hem temiz hava ihtiyaçlarını karşıladıklarını hem de çocuğuyla parktaki çocuk oyun alanında keyifli zaman geçirdiklerini belirtmiştir.

28 Ağustos tarihinde görüşülen, ressam H.R. ise, atölyeleri Beşiktaş ve Karaköy'de olduğundan, Gezi'den önce Kabataş'taki ya da sahile yakın olan parkları, Üsküdar'daki parkları kullandığını, ama o parkların yeterince büyük olmadığını, o parkları sadece bir mola ya da denizi seyretmek için kısa süreli olarak kullandığını anlatmıştır. Gezi'den sonra Maçka Parkı'na sıkça gittiğini ve uzun vakitler geçirdiğini, bazen bütün gün parkta oturduğunu, bir şeyler okuduğunu, uyuduğunu, arkadaşlarıyla buluştuğunu, etkinliklere katıldığını ve parkta resim atölyeleri düzenlediğini ifade etmiştir. H.R., parkta Gezi'den beri parkta insan

yoğunluğunun ve farklı nitelikteki etkinliklerin arttığına işaret etmiş, “bu durum parkın güvenilir ve huzurlu bir yer olduğunun da göstergesidir” diye eklemiştir.

30 Temmuz tarihinde görüşme yapılan M. Y.’ye “Parkta yapılan aktivitelerde bir değişiklik gözlüyor musunuz?” sorusu sorulduğunda katılımcı, insanların artık kafelere gitmek yerine seyyar sandalyelerini, termoslarını alıp parkta kendi ortamlarını yarattıklarını, parktaki bank yerine kendi seyyar sandalyeleri ile geldiklerini ve parkı sahiplenmenin ötesinde kendi alanlarını da oluşturuyor olduklarını aktarmıştır.

Katılımcılardan Ö. K. ise Soma’daki maden kazası zamanı Gezi Partisi ile beraber Maçka Demokrasi Parkı’nda 4 hafta üst üste kitap toplayıp çocuklara gönderme organizasyonu yaptıklarını anlatmıştır. Bunun için sosyal medya üzerinden parkta buluşma çağrısı yaptıklarını ve duyanların, gelenlerin olduğunu, kitap getirenlerin olduğunu, kitap sattıklarını zannedip soranların olduğunu aktarmıştır. Belediyenin böyle etkinliklere açık olduğunu ekleyerek bu tür etkinliklerin parkta daha sık olması gerektiğini ve bu tür yardım kampanyaları için parkın daha çok kullanılmasının önemli olduğunu vurgulamıştır.

“Sosyal medyada parkla ilgili paylaşım yapıyor musunuz?” ve “Sosyal medyada parka/Maçka Forumu’na rastlıyor musunuz?” sorularına verilen cevaplar ise aşağıda aktarılmaktadır.

30 Temmuz tarihinde görüşülen M.Y., parka koşu yapmak için geldiği her zaman mutlaka fotoğrafını çekip “Maçka Parkı” şeklinde facebook, twitter ve instagramda etiketlediğini ve etiketler üzerinden diğer kişilerin paylaşımlarına baktığını belirtmiştir. Park içerisinde rastladığı insanlara etiketler üzerinden sosyal medyada da rastladığını belirterek sosyal medyanın oluşturduğu sanal mekânda da Maçka Demokrasi Parkı’nın gözle görülür bir varlığı olduğunu vurgulamıştır.

Gezi'den önce sosyal medyada parkla ilgili herhangi bir etiketleme yapmadığını belirten M.Y., Gezi'den sonra “parktayım diye bağıryorum resmen” sözüyle de sosyal medyada parkı duyurmak istediğini söylemiştir.

2 Ağustos tarihinde görüşme yapılan B. G. sosyal medyada özellikle *hashtag* kullanımı ile paylaşım yapmadığını, ama yer belirtmek için sosyal medyaya eklediği fotoğrafların adres kısmına özellikle Maçka Demokrasi Parkı'nda olduğu bilgisini girdiğini belirtmiştir. Sosyal medyada parkta Antika Pazarı etkinliği olduğunu görüp, üşenmeden Ataşehir'den parka gelmesi de önemlidir. T.V. ise, sosyal medyada parkı ve parkta olan etkinlikleri Maçka Forumu üzerinden takip ettiğini belirtmiştir.

E. Ç., parka *slackline* yapmak amacıyla geldiğini aktarmıştır. Sosyal medya üzerinden *slackline* ekibini ve parktaki etkinlikleri takip edip parka gelmeye karar verdiğini söylemiştir. Gelemediği etkinlikleri ise *hashtag* vasıtasıyla sosyal medyadan “kim katılmış?”, “kaç kişi gitmiş?”, “neler yapılmış?” diye takip ettiğini belirtmiştir. Haftada 1-2 defa *slackline* için parka geldiğini belirtmiş ve bu etkinliklerin herkese açık olmasının parkın içinde sosyal bir ortam yarattığını vurgulamıştır. Bu durumu şu cümleyle açıklamıştır “Kimse tereddütle yaklaşmıyor, aksine *slackline* ekibi neden katılmıyorsunuz diye herkesi davet ediyor, tanımadıkları kişilerle tanışıyor, parkta sosyal bir ortam oluşturuyor.” Gezi Parkı Eylemleri süresince Gezi Parkı'nın içerisinde herkes farklılık, ayırım gözetmeksizin birbirine saygılı, birbirinin yardımına koşan ve fikirlerini, yiyeceğini, eşyasını, çadırını paylaşan bir süreç geçirmiştir. Gezi Parkı'ndaki bu durumun bir yansıması olarak da Maçka Demokrasi Parkı'nda benzer durumlar günümüzde yaşanmaktadır. Oluşan bu sosyal ortam Gezi'den sonra parkın değişen anlamından kaynaklanmaktadır.

Söyleşi yapılan S. Z. ise bu durumu şu şekilde açıklamıştır; “Gezi’den sonra “kendiliğinden karşılaşmalar” başladı, organize olması ve birine ulaşması gerekli etkinlikler değil, bir takım insanlar burada slackline yapıyorsa kendisi için yapıyor sen de gidip dâhil olabiliyorsun.” Bu kendiliğinden karşılaşmalar da kamusal alanı kamusal alan yapan önemli bir faktör olmuştur. Parkın içinde sosyal bir ortam oluşmuştur. M. Y. de spor yaparken köpekleriyle koşu yapan insanlara karşılaştıklarını ve iletişim içinde olduklarını belirterek bu durumu desteklemiştir.

S. Z. kamusal alanın farklılık gözetmemesi gerektiğinin altını çizerek aşağıdaki şekilde aktarmıştır.

Aslında İstanbul’un her tarafında parklar var ama Moda, Maçka Demokrasi Parkı ve Suadiye Sahil, batılı anlamda gerçekten park gibi kullanılan yegane yerler, çünkü bu parklara rahatlıkla gidebiliyor, LGBTI burada rahatlıkla etkinlikler, konferanslar yapıyor Gezi’den önce 3-5 grup gelirdik şimdi çok kalabalık gelebiliyoruz.

2 Ağustos tarihinde görüşme yapılan Z. Z. ise bu durum hakkında şunları söylemiştir; “belediye mantığından çıkan tek park burası, ‘çimene basma’ demek rahat etme demektir ama Maçka Demokrasi Parkı gerçekten ayaklarını toprağa koyabildiğin müthiş bir fanus, şehrin göbeğinde oksijen alabildiğimiz tek yer.”

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma, Maçka Demokrasi Parkı'nın planlama ve dönüşümüne tarihsel bir çerçeveden bakarak başlamıştır. Maçka Demokrasi Parkı, Prost Planı'nda Maçka 2 No.lu Park olarak yer almaktaydı. O dönemlerde atıl kalan park, 1993 senesinde yeniden düzenlenmiş, fakat bunun ardından da yeterince kullanılmamış, İstanbul'daki ziyaretçi sayısı en yüksek semtlerden ikisinin (Maçka ve Taksim) arasında olmasına rağmen bakımsız hali, çukurda kalan konumu ve geçmiş dönemlerde medyaya yansıyan ürkütücü yüzü ile İstanbullular için genellikle 'çekinilen/korkulan bir yer' olmuştur.

27 Mayıs 2013 tarihinde İstanbul, Gezi Parkı'nda başlayan Gezi Direnişi'nde, çok sayıda kişi Gezi Parkı'na Topçu Kışlası'nın yapılmasına karşı direnmek amacıyla harekete geçmiştir. Kent merkezinde bulunan ve önemli boyutlara sahip olan Gezi Parkı'nda ağaçların kesilmesine birlik olunarak karşı konulmuştur. Bireyleri harekete geçirip bir araya getiren bu direniş sadece bir park direnişi değil, Haziran 2013 tarihinden önce ardı ardına gelen kamusal mekânlardaki kullanım biçimlerini kısıtlayıcı birçok devlet politikasına karşı başlatılmış bir hareket de olmuştur. Gezi Parkı Eylemleri sürecinde Gezi Parkı'nın içinde yaşam alanlarının oluşturulması, daha önce parklarda deneyimlenmeyen türden farklı ve çok sayıda etkinliğin gerçekleşmesi, parklar için yeni bir kullanım tanımlayarak, parkların herkese açık alanlar olduklarını, birbirlerini tanımayan kentlilerin farklı etkinliklerle bir araya gelebileceklerini ve parkların sosyal anlamda çok daha zengin mekânlar olabileceğini göstermiştir.

Bu çalışma, Gezi Parkı'nın Gezi Eylemleri boyunca yaşadığı bu sürecin çevredeki parkları da, özellikle çok yakınında bulunan Maçka Demokrasi Parkı'nı da etkilediğini, Gezi Eylemleri'nin yaşandığı Haziran 2013 sonrasında Maçka

Demokrasi Parkı'nın kullanım biçimleri ve kullanım yoğunluğu açısından olumlu bir yönde dönüştüğünü, ve bunun da ötesinde kentlilerin parka atfettikleri anlamın da yine olumlu yönde değiştiği savından yola çıkmıştır. Çalışma, bu savı 60 kişi ile gerçekleştirilen bir anket çalışmasının yanı sıra, 15 kişi ile yapılan derinlikli, yarı-yapılandırılmış söyleşilerden yola çıkarak tartışmaya açmaktadır.

Gezi Parkı Eylemleri sırasında parktan polis gücü ile çıkartılan kişiler, Gezi Parkı kapatıldığı dönem, Taksim Dayanışma'nın da yönlendirmesi ile diğer parklara giderek park forumlarını oluşturmuşlardır. Kendi kentli kültürünü oluşturan bu ortamlar, gün geçtikçe herkesin rahatça konuşabildiği, fikirlerini aktarabildiği alanlar haline gelmiştir. Gezi'de başlayan bu olgu ve yoğunlaşan park kullanımı yayılarak başka parkları, ve Maçka Demokrasi Parkı'nı da etkilemiştir. Forumlarda toplanan kişiler kent ile ilgili problemlere çözümler aramakta ve park kullanımını destekleyici etkinlikler yapmaktadırlar. Maçka Forumu'nun parkın kullanımı üzerindeki etkisini anlamak üzere çalışmada forum üyelerinden iki kişi (Z.Ç. ve T.V.) ile de görüşülmüş, ve bu üyelerden Maçka Demokrasi Parkı'nın bugünkü yoğun kullanımının ardında yatan sebeplerden birinin de Maçka Forumu'nun hala parkta toplanıyor ve farklı etkinlikler gerçekleştiriyor olması olduğu bilgisi alınmıştır.

Yapılan anket ve yarı-yapılandırılmış söyleşilere göre, 2013 Haziran'ından önce katılımcıların çoğu sadece geçiş yapmak amacıyla parka girdiklerini, ya da teleferiğe binmek için parkın giriş bölgelerini kullandıklarını belirtmiştir. 2013 Haziran'ından sonra ise çoğunluk Maçka Demokrasi Parkı'nın iç kısmındaki meydana yer alan kafenin, köpek parkı alanının ve çocuk oyun alanlarının olduğu bölümleri kullandığını aktarmıştır. Katılımcılar Gezi sürecinden önce Maçka Demokrasi Parkı'nın içerisinde pek de uzun zaman geçirdiklerini ifade etmişlerken (anket sonuçlarına göre %50 oranıyla 15 dakikadan az), Gezi sonrasında parkta

geçirilen süre etkinliklere bağlı olarak artmıştır (“15 dakikadan az zaman geçiriyorum” diyen kişilerin oranı %5’e düşmüştür).

Maçka Demokrasi Parkı, geniş yeşil alanı ve merkezî konumu ile yakın mesafeden gelen kişiler kadar uzak mesafeden gelen kullanıcılara da hitap etmektedir. Park günümüzde çoğunluklu olarak, yeşil alanda olmak, piknik yapmak, dinlenmek, spor yapmak, aileyle, arkadaşla zaman geçirmek, gazete, kitap okumak, çocuk oyun alanını kullanmak, köpek parkını kullanmak, forum toplantısına katılmak ve parkta gerçekleştirilen farklı nitelikteki etkinliklerde bulunmak amaçlarıyla kullanılmaktadır. Maçka Demokrasi Parkı’nda Nişantaşı Mimar Kemal Öke Caddesi ile Bayıldım Caddesi arasındaki tüm yollar tekerlekli sandalye kullanımına uygun olarak engelsiz yollar olarak planlanmıştır. Gezi ile beraber parktaki etkinliklerin artması ve parkın daha çok kullanılması ile engelli kişiler de parka gelip engelsiz bir park olduğunu deneyimlemişlerdir. Maçka Demokrasi Parkı, söyleşi yapılan S. Z. ve Z. Z.’nin de belirttiği üzere, LGBTI gibi toplulukların da rahatlıkla gelebildiği bir park haline gelmiştir. Parkta oluşan engelsiz ve toplumsal ayrımcılıktan uzak sosyal çevre ile parkın yoğunluğu ve anlamı da olumlu yönde etkilenmiştir. Ahmet Korfalı, Gezi Parkı Eylemlerini yeni kimliklerin oluştuğu “doğaçlama bir toplumsal hareket” olmanın yanı sıra alışlagelmiş mekân tanımlamalarını ve ilişkilerini tümüyle, bir tasarımcının öngöremeyeceği, ancak ders çıkarabileceği, beklenmedik ve yaratıcı bir şekilde şekillendiren bir hareket olduğunu söylerken Maçka Parkı’ndaki dönüşümü de tarifler gibidir (2013: 53). Gezi Parkı’ndan sonraki süreçte Maçka Demokrasi Parkı’nın da çoğu tasarımcının öngöremeyeceği, beklenmedik ve yaratıcı bir biçimde dönüştüğü ve bu dönüşümün kullanıcılar tarafından deneyimlenerek parka yeni anlamlar kattığı söylenebilir.

Artan yoğunluk ile parkın Gezi süreci öncesindeki gibi bir “korku mekânı” olarak görülmesine sebep olan etkenler zayıflamış, park korkulan bir alandan nitelikli bir kamusal alana, bir buluşma mekânına dönüşmüştür. Maçka Demokrasi Parkı’nın bugün medyaya da bir “korku mekânı” değil de bir “keyif mekânı” olarak yansımaları ve sosyal medyada da parkın sıklıkla yer alması bunun kanıtlarıdır. Sosyal medya üzerinden paylaşılan etkinliklerle daha da çok kullanıcı parka gelmekte ve parkın anlamı kullanıcılarla, yapılan etkinliklerle gün geçtikçe olumlu yönde değişmektedir. 2013 Haziran tarihinden sonra Maçka Demokrasi Parkı’nın kullanım biçimlerinin zenginleştiği, parkı kullanım yoğunluğunun arttığı ve anlamının da paralel olarak değiştiği savı bu çalışma sürecinde gerçekleştirilen anketler ve yarı-yapılandırılmış söyleşilerden elde edilen verilerle desteklenmektedir.

“Görünmez Kentler” kitabında Italo Calvino, “bir kentte hayran kaldığım şey onun yedi ya da yetmiş yedi harikası değil, senin ona sorduğun soruya verdiği yanıtı ya da onun sana sorduğu ve ille de yanıtlamanı beklediği sorudur” der (1990: 52). Maçka Demokrasi Parkı için de aynı durum geçerli gibidir. Park için gerçekleştirilen plan ve yeniden düzenleme çalışmaları hep “nasıl ve ne zaman gerçekten bir park olarak kullanılacağı” sorusuna kentliden cevap beklemiştir. Gezi Parkı Eylemleri ile oluşan yeni park kültürü ile beraber kentlilerin “parklara neden gitmeli?” ve “parklarda neler yapılabilir?” gibi sorulara verdikleri yaratıcı cevapların Maçka Demokrasi Parkı için de yansımalarının son derece önemli olduğu, Gezi’nin parkı hem kullanım zenginliği ve yoğunluğu, hem de gerçek bir kamusal alan olarak yeni bir anlam kazanması yolunda desteklediği görülmektedir. Kuşkusuz bu yeni park kültürünün etkilerinin başka kent parklarına nasıl yansıdığını tartışacak çok daha kapsamlı çalışmalara ihtiyaç vardır.

KAYNAKLAR

- Akpınar, İ. 2013. "Taksim Gezi Parkı." *Yapı Dergisi* 380: 82-85.
- Altınışik, B. (Der. Bahar Kaya). 2005. *İki No'lu Park'ın Kodları: Gezi Vadisinden Oteller Vadisine Değişimin İzleri*, Mekanın Hafızası. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Calvino, I. 1990. *Görünmez Kentler*. İstanbul: Evrim Matbaacılık.
- Çapa, E. 2015. "Herkesin Keyfi Yerinde" *Cumhuriyet*, 21 Haziran, ss. 16, 17.
- Boysan, B. 1999. "Aron Angel ile İstanbul, Prost ve Planları Üzerine Söyleşi." *Mimarlık Dergisi* 285: 30-38.
- Dacheux, E. (Der.). 2008. *Kamusal Alan*. H. Köse (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Demirkaya, R. 1999. *Tarihi Kentlerde Tarihi Park ve Bahçelerin Değerlendirilmesi ve İstanbul Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi. 1994. "Maçka Parkı" İstanbul: Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı Ortak Yayınları.
- Eryılmaz, S. 1999. *Kamu Kullanımlı Kentsel Açık Alanların Tarihsel Süreç İçerisinde Gösterdikleri Yapısal Değişimlerin İrdelenmesi-İstanbul Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Kaya, B. 2007. *Mekânın Görülebilirlik Özellikleri ile Güvenlik Hissi Arasındaki İlişkinin Araştırılması, Maçka Demokrasi Parkı Örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Kara, O., Ezber, E. 2004. "Maçka Korku Parkı!" *Milliyet*, 30 Ekim, ss. 22.
- Kıyığı, G. 2013. "Güncel Dosya: #geziparkı." *Yapı Dergisi* 380: 74-77.

- Korfalı, A. 2013. "Forum: Toplumun Kamusal (Yaşamsal) Alanla ve Demokrasi Deneyimiyle Sınava." *Mimarist*. 2013(2): 53-54.
- Lynch, K. 2010. *Kent İmgesi*. İ. Başaran (Çev) İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Özsavaşçı, A. 1999. *Taksim-Maçka Yeşil Alanın Değişim Sürecine Eleştirel Bir Bakış*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Sennett, R. 2013. *Gözün Vicdanı*. S. Sertabiboğlu ve C. Kurultay (Çev). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Sezgin, B. 1996. *Taksim Maçka Büyük Yeşil Alanının Evrimi ve Kullanım Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Shirazi, M. R., ve Erkut, G. (Der.). 2014. *The Case of Beyoğlu, Istanbul Dimensions of Urban Re-development - Taksim, the Metaphor*. Berlin: Endformat GmbH
- Suher, H. ve Ocakçı, M. 1997. "Semt Parkları Planlama-Düzenleme İlkelerinde Yeniden Yapılanma Önerisi." *Yapı Dergisi* 185: 62-70.
- Takaz, P. 1995. *Maçka Demokrasi Parkı'nın İrdelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Tekeli, İ. 1993. "1839-1980 Arasında İstanbul'un Planlama Deneyimleri." *İstanbul Dergisi*. 4: 27-37.
- Türnüklü, A. 2000. "Eğitim Bilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme." *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi* 24: 543-559.
- Yaltrık, F., Efe, A., ve Uzun, A. 1997. *Tarih Boyunca İstanbul'un Park, Bahçe ve Koruları; Egzotik Ağaç ve Çalıları*. İsfalt Yayınları: İstanbul.
1948. "İki Numaralı Parkta Bir Gazinoya Ait Müsabaka Programı." *Arkitekt Dergisi* 201-202-203-204: 195-201.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

6 Ayda 6 Bin Kapkaç. 2003. *webarsiv.hurriyet.com.tr*. Erişim tarihi: Eylül 2015
<http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2003/07/25/321472.asp>.

19 Haziran Çarşamba-Maçka Parkı. *butunparklarucuca.blogspot.com*.
Erişim tarihi: Nisan 2015 <http://butunparklarucuca.blogspot.com/>.

Bayhan, B. 2013. "Hukukun Reddine..." *Arkitera.com*. Erişim tarihi: Eylül 2013
<http://www.arkitera.com/haber/11981/hukukun-reddine>.

Biz Kimiz. 2012. *taksimplatformu.com*. Erişim tarihi: Ağustos 2015
<http://www.taksimplatformu.com/bizkimiz.php>.

Çoban, C. 2009. "Boğazi Kesilerek Öldürüldü." *hurriyet.com*. Erişim tarihi: Haziran 2015
<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/11027655.asp>.

Dağlar, A. 2013. "Mahkeme Topçu Kışlası'nı İptal Etmiş." *Hürriyet.com.tr*.
Erişim tarihi: Eylül 2013 <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/23644273.asp>.

Dergi.mo. Erişim tarihi: Eylül 2015 <http://dergi.mo.org.tr/dergiler/2/155/1923.pdf>.

Doğan, E. 2014. "Şehrin Göbeğinde Yemyeşil Bir Haftasonu Parkuru." *yesilist.com*. Erişim
tarihi: Mart 2015 <http://www.yesilist.com/cms.php?u=sehrin-gobeginde-yemyesil-bir-haftasonu-parkuru&id=1365>.

Dünya tarihinde mimarlık aracılığıyla itiraz eden ilk toplumsal hareket. 2013.
mimarizm.com. Erişim tarihi: Eylül 2015
<http://www.mimarizm.com/KentinTozu/Makale.aspx?id=2441&sid=2424>.

Emek Sineması. 2013. *arkitera.com*. Erişim tarihi: Ağustos 2015
<http://www.arkitera.com/galeri/detay/66553/3/haber/12919>.

Gezi Direnişi Zaman Çizelgesi. *Line.do*. Erişim tarihi: Temmuz 2015
<https://line.do/tr/gezi-direnisi-zaman-cizelgesi/3to/vertical>.

Gezi Direnişi'nin Öncesi ve Sonrası. 2014 *Arkitera*. Erişim tarihi: Eylül 2015
<http://www.arkitera.com/haber/21383/gezi-direnisinin-oncesi-ve-sonrasi>.

Gezi Parkı İçin Kim Ne Dedi?. *mimarizm.com*. Erişim tarihi: Temmuz 2015
<http://www.mimarizm.com/KentinTozu/Makale.aspx?id=2441&sid=2424>.

Gezi Parkı Mimarsızlığı. 2013. *issuu.com*. Erişim tarihi: Eylül 2015
http://issuu.com/xxi_dergi/docs/xxi_temagu13.

Gezi Parkı'nın 70 Yıllık Köprüsünü Yıktilar. 2013. *bianet.org*. Erişim tarihi:
Temmuz 2015 <http://bianet.org/bianet/kent/144303-gezi-parki-nin-70-yillik-koprusunu-yiktilar>.

IBM. Erişim tarihi: Eylül 2015 <http://www.ibm.com/software/analytics/spss/>.

Kamusal Tuzak: Maçka Parkı. 2009. *kozmofof.wordpress.com*. Erişim tarihi:
Temmuz 2015 <https://kozmofof.wordpress.com/2010/01/24/kamusal-tuzak-macka-parki/>.

Küçük, A. 2012. "Polis, Galata Kulesi bölgesinde alkol nöbetine başladı." *T24.com.tr*.
Erişim tarihi: Eylül 2015 <http://t24.com.tr/haber/polis-galata-kulesi-bolgesinde-alkol-nobetine-basladi,213971>.

Liseliler Maçka Parkı'nı Kana Buladı. 2009. *radikal.com*. Erişim tarihi: Haziran
2015 <http://www.radikal.com.tr/turkiye/liseliler-macka-parkini-kana-buladi-922424/>.

Maçka Demokrasi Parkı Tanıtımı. 2013. *neredekal.com*. Erişim tarihi: Nisan 2015
<http://www.neredekal.com/macka-demokrasi-parki/>.

Mega Projeler İstanbul. Erişim tarihi: Eylül 2013
<http://megaprojeleristanbul.com/#taksim-meydani-yayalastirma-projesi>.

Mızrak, A. 2015. "1991 Yılında İstanbullular Süper Bir Parka Kavuşacakmış."
Emlakkulisi.com. Erişim tarihi: Mart 2015 <http://emlakkulisi.com/1991-yilinda-istanbullular-super-bir-parka-kavusacakmis/357390>.

Old İstanbul/Pera. 2014. *pinterest.com*. Erişim tarihi: Nisan 2015
<https://www.pinterest.com/ferideozmat/old-istanbul-pera/>.

Reddi Reddetmek!. 2013. *milliyet.com.tr*. Erişim tarihi: Eylül 2015
<http://www.milliyet.com.tr/reddi-reddetmek/gundem/gundemyazardetay/06.02.2013/1665004/default.htm>.

Sevinç, A. 2012. "Topcu Kışlası, Otel Değil Şehir Müzesi Olacak." *arkitera.com*. Erişim tarihi: Temmuz 2015 <http://www.arkitera.com/haber/7353/topcu-kislasi-otel-degil-sehir-muzesi-olacak>.

Şehir Haritası. Erişim tarihi: Mart 2015 <http://sehirharitasi.ibb.gov.tr/>.

Taksim Dayanışması. Erişim tarihi: Eylül 2015 <http://www.taksimdayanisma.org/>.

Taksim Dayanışması Güncesi. 2013. *mimarist.org*. Erişim tarihi: Eylül 2015 <http://www.mimarist.org/2012-08-13-16-09-05.html>.

Taksim Platformu. Erişim tarihi: Eylül 2015 <http://www.taksimplatformu.com/>.

Taksim Projesinin Tüm Süreci. 2013. *taksimdeneleroluyor.com*. Erişim tarihi: Ağustos 2015 http://taksimdeneleroluyor.com/homepage#_=_.

Tayfur, K. 2014. "Gezi Parkı'nın Geçmişi." *Atlasdergisi.com*. Erişim tarihi: Nisan 2015 <http://www.atlasdergisi.com/kesfet/kultur/gezi-parkinin-gecmisi.html>.

Vardar, N. 2013. "Korhan Gümüş'le Dolaştık-Taksim'in Ortasında Tanımsız Bir Beton Kütle." *Bianet.org*. Erişim tarihi: Eylül 2013 <http://bianet.org/bianet/toplum/149715-taksim-in-ortasinda-tanimsiz-bir-beton-kutlesi>.

Vikipedi. Erişim tarihi: Eylül 2015 <https://tr.wikipedia.org/wiki/Slacklining>.

Vikipedi. Erişim tarihi: Eylül 2015 <https://tr.wikipedia.org/wiki/Hashtag>.

Zete. Erişim tarihi: Eylül 2015 <http://zete.com/kirmizili-kadina-biber-gazi-sikan-polise-600-fidan-dikme-cezasi/>.

Ekler

Ek A Anket Soruları

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Yaş aralığınız aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 18'den küçük
- B) 18-25
- C) 26-30
- D) 31-35
- E) 36-40
- F) 41-50
- G) 51-60
- H) 60'tan büyük

2. Cinsiyetiniz nedir?

- A) Kadın
- B) Erkek

3. Kaç yıldır İstanbul'dasınız?

- A) 6 aydan az
- B) 6 ay-2 yıl
- C) 2- 5 yıl
- D) 5-10 yıl
- E) 10 yıldan fazla

4. Parka geliş süreniz nedir?

- A) 15 dakikadan az
- B) 15-29 dakika
- C) 30-59 dakika
- D) 1-1,5 saat
- E) 1,5 saatten fazla

5. Maçka Parkı'na olan mesafem önemli değil uzakta da olsam gelirim.

- 1 2 3 4 5

1: Tamamen katılıyorum

2: Katılıyorum

3: Ne katılıyorum ne katılmıyorum

4: Katılmıyorum

5: Tamamen katılmıyorum

6. Parka hangi yollarla geliyorsunuz?

- A) Yaya olarak
B) Bisikletle
C) Özel motorlu araçla
D) Taksiyle
E) Toplu taşıma ile

MAÇKA DEMOKRASİ PARKI

7. Sizce 2013 Haziran'ından (Gezi Parkı Direnişi'nden) sonra Maçka Demokrasi Parkı'nın kullanımını değiştirdi mi?

- Evet Hayır

8. 2013 Haziran'ından sonra mı Maçka Parkı'na gelmeye başladınız?

- Evet Hayır

9. 2013 Haziran'ından önce Maçka Parkı'na akşam geliyor muydunuz?

- Evet Hayır

10. 2013 Haziran'ından sonra Maçka Parkı'na akşam geliyor musunuz?

- Evet Hayır

11. 2013 Haziran'ından önce hangi sıklıkla Maçka Parkı'na geliyordunuz?

- A) İlk gelişim
- B) Her gün
- C) İki günde bir
- D) Haftada 1-2 defa
- E) Ayda 1-2 defa
- F) Yılda 1-2 defa

12. 2013 Haziran'ından sonra hangi sıklıkla Maçka Parkı'na geliyorsunuz?

- A) İlk gelişim
- B) Her gün
- C) İki günde bir
- D) Haftada 1-2 defa
- E) Ayda 1-2 defa
- F) Yılda 1-2 defa

13. 2013 Haziran'ından önce Maçka Parkı'nda ne kadar zaman geçiriyordunuz?

- A) 15 dakikadan az
- B) 15 dakika-1 saat
- C) 1-2 saat
- D) 2-5 saat
- E) 5 saatten fazla

14. 2013 Haziran'ından sonra Maçka Parkı'nda ne kadar zaman geçiriyorsunuz?

- A) 15 dakikadan az
- B) 15 dakika-1 saat
- C) 1-2 saat
- D) 2-5 saat
- E) 5 saatten fazla

15. 2013 Haziran'ından önce Maçka Parkı'na gelme nedeniniz neydi?

1: Tamamen katılıyorum

2: Katılıyorum

3: Ne katılıyorum ne katılmıyorum

4: Katılmıyorum

5: Tamamen katılmıyorum

Doğal çevre 1 2 3 4 5

Spor 1 2 3 4 5

Dinlenmek 1 2 3 4 5

Piknik yapmak 1 2 3 4 5

Ailemle güzel vakit geçirmek 1 2 3 4 5

Gazete-kitap vb. okumak 1 2 3 4 5

Çocuk oyun alanı 1 2 3 4 5

Köpeğimi gezdirmek 1 2 3 4 5

Forum toplantısı 1 2 3 4 5

Arkadaş buluşması 1 2 3 4 5

Organizasyonlar (kitap toplama, kıyafet satma) 1 2 3 4 5

Geçiş yapmak 1 2 3 4 5

Küçük Çiftlik Park etkinliklerine katılmak 1 2 3 4 5

Diğer

Lütfen belirtiniz.....

16. 2013 Haziran'ından sonra Maçka Parkına gelme nedeniniz nedir?

1: Tamamen katılıyorum

2: Katılıyorum

3: Ne katılıyorum ne katılmıyorum

4: Katılmıyorum

5: Tamamen katılmıyorum

Doğal çevre 1 2 3 4 5

Spor 1 2 3 4 5

Dinlenmek 1 2 3 4 5

Piknik yapmak 1 2 3 4 5

Ailemle güzel vakit geçirmek 1 2 3 4 5

Gazete-kitap vb. okumak 1 2 3 4 5

Çocuk oyun alanı 1 2 3 4 5

Köpeğimi gezdirmek 1 2 3 4 5

Forum toplantısı 1 2 3 4 5

Arkadaş buluşması 1 2 3 4 5

Organizasyonlar (kitap toplama, kıyafet satma) 1 2 3 4 5

Geçiş yapmak 1 2 3 4 5

Küçük Çiftlik Park etkinliklerine katılmak 1 2 3 4 5

Diğer

Lütfen belirtiniz.....

17. Eskiden Maçka Parkı korkulan bir yerdi, 2013 Haziran'ından önce siz korkuyor muydunuz?

- Evet Hayır

18. Eskiden Maçka Parkı korkulan bir yerdi, şu anda siz korkuyor musunuz?

- Evet Hayır

19. 2013 Haziran'ından önce Maçka Parkı'na geldiğinizde tanıdıklarınızla karşılaşıyor muydunuz?

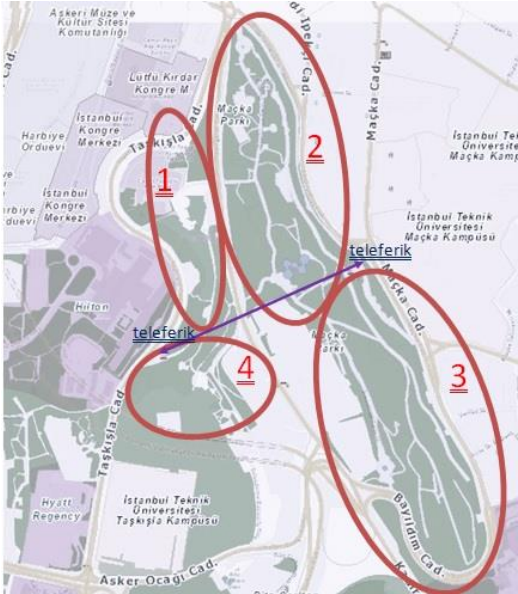
- Evet Hayır

20. Şu anda Maçka Parkına geldiğinizde tanıdıklarınızla karşılaşıyor musunuz?

- Evet Hayır

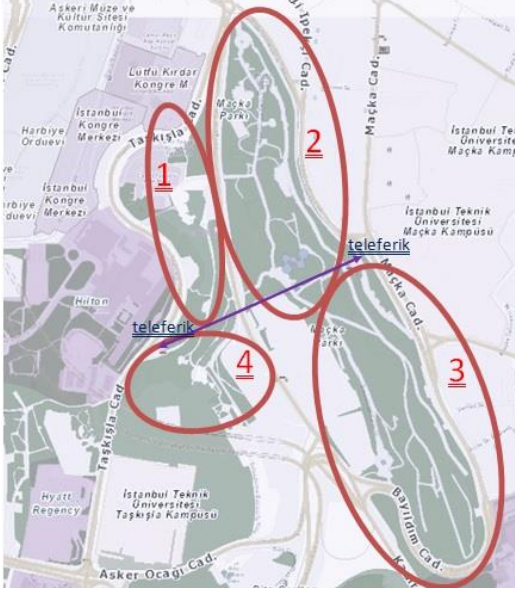
21. 2013 Haziran'ından önce çoğunluklu olarak parkın hangi bölgelerini kullanıyordunuz? (Çoklu seçim yapılabilir)

- A) Sadece parkın içinden geçiş yapıyordum
B) 1 no.lu bölge
C) 2 no.lu bölge
D) 3 no.lu bölge
E) 4 no.lu bölge

22. Şu anda çoğunluklu olarak parkın hangi bölgelerini kullanıyorsunuz?
(Çoklu seçim yapılabilir)

- A) Sadece parkın içinden geçiş yapıyorum
- B) 1 no.lu bölge
- C) 2 no.lu bölge
- D) 3 no.lu bölge
- E) 4 no.lu bölge

23. Kendinizi bu parkın bir parçası olarak hissediyor musunuz?

- Evet
- Hayır

24. Parktaki diğer kişilerle iletişim kurmak istiyor musunuz?

- Evet
- Hayır

25. Parkta aynı mekanı paylaştığınız fakat tanımadığınız kişilerle iletişim kurmanız gerektiğinde kolay oluyor mu?

- Evet
- Hayır

26. Maçka Demokrasi Parkı'nı konu ve konum etiketiyle sosyal medyada belirtiyor musunuz?

- Evet
- Hayır

27. Maçka Parkı'nı hangi sosyal medya iletişim araçlarından takip ediyorsunuz? (sayfa takibi, hashtag takibi, check-in takibi vb.)

- A) Etmiyorum
- B) Foursquare/Swarm
- C) Facebook
- D) Twitter
- E) Instagram
- F) Diğer lütfen belirtiniz.